

Statut Arch. Polsk.

BIULETYN
ARCHIWUM
POLSKIEJ AKADEMII NAUK

NR 6

WARSZAWA 1963

BIULETYN
ARCHIWUM POLSKIEJ AKADEMII NAUK

Nr 6

Na prawach rękopisu

Warszawa 1963

Redaguje zespół:

Chankowski, H. Dymnicka, M. Flis, Z. Kolankowski (red.),
H. Obuchowska-Pysiowa, R. W. Wołoszyński, M. Wrzowska
Sekretarz techniczny: A. Peche

S T A T U T

Archiwum Polskiej Akademii Nauk

I. Postanowienia ogólne

- § 1. Archiwum Polskiej Akademii Nauk, zwane dalej w skrócie "Archiwum" jest placówką naukową Polskiej Akademii Nauk, podległą Prezydium PAN.
- § 2. Archiwum działa na podstawie uchwały Nr 167/53 Sekretariatu Naukowego Prezydium PAN z dnia 1 grudnia 1953 r. w sprawie utworzenia i organizacji Archiwum PAN, ustawy z dnia 17 lutego 1960 r. O Polskiej Akademii Nauk /Dz.U. Nr 10, poz.64/, statutu organizacyjnego Polskiej Akademii Nauk nadanego uchwałą Nr 96 Rady Ministrów z dnia 22 marca 1960 r. /Mon.Pol. Nr 31, poz.146/ oraz na podstawie niniejszego statutu.
- § 3. Siedzibą Archiwum jest m.st.Warszawa.
- § 4. Archiwum może używać pieczęci okrągłej z godłem państwowym, z napisem w otoku: Polska Akademia Nauk - Archiwum.

II. Zadania Archiwum

- § 5. 1. Archiwum gromadzi, zabezpiecza i przechowuje materia-

ży archiwalne powstałe i powstające w wyniku działalności Polskiej Akademii Nauk i jej placówek oraz stowarzyszeń naukowych, które przekazały swe agendy PAN lub pozostają pod opieką PAN.

2. Archiwum PAN może gromadzić spuścizny rękopiśmienne uczonych i pracowników nauki, a także materiały archiwalne fundacji, czasopism i zjazdów naukowych oraz stowarzyszeń naukowych innych, niż wymienione w ust.1.

§ 6. Do zadań Archiwum należy w szczególności:

- a/ gromadzenie, zabezpieczanie, scalanie, rejestrowanie, porządkowanie, opracowywanie techniczno-naukowe, przechowywanie i udostępnianie materiałów archiwalnych wymienionych w § 5.
- b/ prowadzenie rejestracji składowi akt /archiwów/ placówek oraz towarzystw naukowych pozostających pod opieką PAN,
- c/ prowadzenie stałej kontroli tych składowi /archiwów/, udzielanie porad i wskazówek metodycznych w zakresie ich pracy,
- d/ przeprowadzanie brakowania akt własnych PAN oraz zatwierdzanie brakowania akt wykonywanego przez placówki PAN oraz towarzystwa naukowe, pozostające pod opieką PAN,
- e/ wykonywanie prac rejestracyjnych i rekonstrukcyjnych materiałów archiwalnych innych, niż wym. w § 5, stanowiących źródła do historii nauki i techniki polskiej,
- f/ prowadzenie prac naukowo-badawczych w zakresie materiałów źródłowych do historii nauki i techniki polskiej, metody ich opracowywania i przechowywania, przy-

gotowywanie wydawnictw źródłowych, wydawnictw inwentarzy i pomocy archiwalnych oraz opracowań związanych z posiadanymi materiałami archiwalnymi,

- g/ szkolenie i doskonalenie pracowników Archiwum w zakresie archiwistyki, archiwoznawstwa oraz metodyki i techniki edytorskiej/archeografia/, ze szczególnym uwzględnieniem problematyki związanej ze źródłami do historii nauki i techniki,
- h/ szkolenie w komórkach PAN oraz towarzystwach naukowych pozostających pod opieką PAN, osób, które opracowują materiały archiwalne, wytwarzane w toku działalności komórek i towarzystw,
- i/ współpraca oraz wymiana doświadczeń z krajowymi oraz zagranicznymi instytucjami w szczególności z Naczelną Dyrekcją Archiwów Państwowych i podległymi jej archiwami w zakresie prac naukowo-badawczych i porządkowo-archiwalnych, związanych z opracowaniem źródeł do historii nauki i techniki,
- j/ organizowanie konferencji i narad roboczych,
- k/ popularyzacja wiadomości z zakresu źródłoznawstwa historii nauki i techniki polskiej, urządzenie wystaw i pokazów,
- l/ wydawanie opinii oraz wykonywanie innych zadań naukowych zleconych przez PAN,
- 2/ wydawanie uwierzytelnionych wypisów, odpisów i fotokopii z materiałów archiwalnych przechowywanych w Archiwum.

III. Organy Archiwum

§ 7. Organami Archiwum są:

- a/ Dyrektor
- b/ Rada Naukowa.

§ 8. 1. Dyrektor Archiwum kieruje działalnością Archiwum i jest za nią odpowiedzialny.

2. Dyrektora powołuje spośród samodzielnych pracowników nauki PAN na okres lat pięciu i odwołuje Sekretariat Naukowy PAN na wniosek Sekretarza Naukowego Polskiej Akademii Nauk.

§ 9. Do obowiązków Dyrektora należy w szczególności:

- a/ kierowanie całością prac naukowych Archiwum oraz czynnościami organizacyjnymi i administracyjnymi,
- b/ opracowywanie projektów planów prac techniczno-naukowych i naukowo-badawczych oraz wydawniczych Archiwum,
- c/ opracowywanie projektu budżetu Archiwum,
- d/ kierowanie pracą kadr Archiwum,
- e/ wykonywanie uchwał Prezydium PAN, Sekretariatu Naukowego PAN oraz Rady Naukowej Archiwum,
- f/ opracowywanie sprawozdań z działalności Archiwum.

§ 10. Dyrektor zarządza Archiwum przy pomocy zastępcy Dyrektora.

§ 11. 1. Zastępcę Dyrektora Archiwum powołuje i zwalnia Sekretariat Naukowy Polskiej Akademii Nauk spośród pracowników nauki lub dyplomowanych pracowników

dokumentacji naukowej, na wniosek Dyrektora Archiwum.

2. Zastępca Dyrektora Archiwum ma przydzielony sobie zakres pracy, określony przez Dyrektora Archiwum.

3. W czasie nieobecności Dyrektora zastępca pełni jego obowiązki.

§ 12. Radę Naukową Archiwum powołuje spośród samodzielnych pracowników nauki, dyplomowanych pracowników dokumentacji naukowej lub innych wybitnych pracowników archiwalnych Sekretariat Naukowy PAN na okres 3 lat w składzie:

a/ przewodniczący Rady,

b/ zastępca przewodniczącego,

c/ inni członkowie Rady Naukowej, z których jeden powinien być przedstawicielem Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych a jeden przedstawicielem Rady Archiwalnej przy tejże Dyrekcji.

§ 13. Dyrektor Archiwum wchodzi z urzędu w skład Rady Naukowej.

§ 14. Do zadań Rady Naukowej należy:

a/ inicjowanie i czuwanie nad właściwym przebiegiem prac techniczno-naukowych i naukowo-badawczych w Archiwum,

b/ rozpatrywanie i opiniowanie projektów wieloletnich i rocznych planów pracy Archiwum,

c/ rozpatrywanie sprawozdań z działalności Archiwum i przedkładanie opinii i wniosków Sekretariatowi Naukowemu Polskiej Akademii Nauk,

d/ opiniowanie projektów budżetu Archiwum,

e/ opiniowanie wniosków w sprawie powoływania i awansowania pracowników nauki oraz dyplomowanych pra-

cowników dokumentacji naukowej,

- f/ sprawowanie nadzoru naukowego nad poziomem wydawnictw Archiwum i kwalifikowanie do druku wydawnictw zwartych wydawanych pod firmą Archiwum,
- g/ sprawowanie nadzoru nad przebiegiem kształcenia i doskonalenia kadr naukowych Archiwum,
- h/ uchwalanie projektów regulaminu Rady Naukowej oraz innych regulaminów Archiwum,
- i/ rozpatrywanie innych spraw wynikających z obowiązujących przepisów lub zleconych przez Sekretariat Naukowy Polskiej Akademii Nauk oraz wniesionych przez Dyrektora Archiwum.

§ 15. 1. Zebrania Rady Naukowej zwołuje Przewodniczący Rady według ustalonego przez nią planu.

2. Przewodniczący zobowiązany jest zwołać nadzwyczajne posiedzenie Rady Naukowej:

a/ na żądanie władz Polskiej Akademii Nauk,

b/ na żądanie Dyrektora Archiwum,

c/ na wniosek co najmniej 1/4 liczby członków Rady.

§ 16. Uchwały Rady zapadają zwykłą większością głosów przy obecności co najmniej 1/2 liczby jego członków, o ile przepisy specjalne nie przewidują specjalnych wymogów. W razie równej ilości głosów rozstrzyga głos przewodniczącego.

§ 17. 1. Na posiedzenia Rady zaprasza się przedstawiciela Podstawowej Organizacji Partyjnej PZPR oraz Zakładowej Organizacji Związkowej.

2. Przewodniczący może zapraszać na posiedzenie Rady

z głosem doradczym, osoby nie będące członkami Rady.

§ 18. 1. Od uchwał Rady Naukowej Dyrektor Archiwum może odwołać się do Sekretariatu Naukowego PAN.

2. Dyrektor Archiwum jest zobowiązany do przedstawienia Sekretariatowi Naukowemu PAN opinii Rady Naukowej w przypadkach, w których stanowisko Dyrektora nie jest zgodne z wydaną w danej sprawie opinią Rady Naukowej.

§ 19. Przy Archiwum działa Komisja Oceny Zakupów Archiwum PAN, do której należy ustalenie wartości materiałów archiwalnych, oferowanych Archiwum PAN do nabycia.

§ 20. 1. Przewodniczącego i członków Komisji powołuje Sekretariat Naukowy PAN na wniosek Dyrektora Archiwum.

2. Sekretariat Naukowy PAN zatwierdza regulamin Komisji.

IV. Organizacja wewnętrzna Archiwum

§ 21. 1. W skład Archiwum wchodzi następujące działy:

- a/ Dział gromadzenia i techniczno-naukowego opracowania materiałów archiwalnych,
- b/ Dział Inwentarza Centralnego materiałów źródłowych do dziejów nauki i techniki polskiej oraz kartotek pomocniczych,
- c/ Dział mikrofilmów, fotokopii i zbiorów fonograficznych,
- d/ Dział zbiorów specjalnych,
- e/ Biblioteka podręczna,
- f/ Oddział Archiwum PAN w Krakowie,
- g/ Oddział Archiwum PAN w Poznaniu.

2. Obsługę i organizację pionu administracyjnego regulują odrębne przepisy.
3. Szczegółowy podział zadań między poszczególne komórki oraz ich wewnętrzną strukturę i tryb pracy ustala Dyrektor Archiwum.

- § 22. 1. Dla realizacji zadań naukowych o charakterze kompleksowym, wynikających z planu pracy Dyrektor Archiwum może powoływać zespoły robocze, w skład których wchodzić pracownicy jednego lub kilku działów.
2. W skład zespołów mogą wchodzić również osoby opracowujące poszczególne zagadnienia naukowe na podstawie zlecenia albo zaproszone do udziału w pracach zespołu.

- § 23. Kierowników działów wymienionych w § 21, p.1, lit. a-g powołuje Sekretariat Naukowy PAN na wniosek Dyrektora Archiwum.

V. Gospodarka finansowa

- § 24. 1. Archiwum jest jednostką budżetu Państwa.
2. Ogół dochodów i wydatków Archiwum objęty jest budżetem Państwa /budżet centralny/ w części dotyczącej Polskiej Akademii Nauk.
 3. Budżet Archiwum jest ustalany przez Sekretariat Naukowy Polskiej Akademii Nauk.

- § 25. Środki inwestycyjne Archiwum w zakresie inwestycji scentralizowanych objęte są państwowym planem inwestycyjnym w części dotyczącej Polskiej Akademii Nauk jako inwestora centralnego.

§ 26. 1. Do składania w imieniu Archiwum oświadczeń w zakresie jego praw i obowiązków majątkowych wymagane jest współdziałanie dwóch upoważnionych osób.

2. Osobami upoważnionymi są: Dyrektor Archiwum, zastępca dyrektora Archiwum i ustanowieni pełnomocnicy.

3. W sprawach wynikających ze stosunku pracy Archiwum działa przez jedną z osób wymienionych w ust.1.

§ 27. 1. Archiwum może w sposób przewidziany dla składania oświadczeń w zakresie praw i obowiązków majątkowych ustanawiać pełnomocników uprawnionych do dokonywania czynności prawnych w jego imieniu.

2. Pełnomocników ustanawia i odwołuje Dyrektor Archiwum łącznie ze swoim zastępcą.

3. Pełnomocnicy działają łącznie lub oddzielnie w granicach ich umocowania, ustalonych w pełnomocnictwie sporządzonym na piśmie.

VI. Postanowienia końcowe

§ 28. Zmiany statutu następują na podstawie uchwał Sekretariatu Naukowego PAN.

Laura Kostadinowa
Archiwum Bułgarskiej A.N.
Sofia

ARCHIWUM BUŁGARSKIEJ AKADEMII NAUK

Na apel zamieszkałych w Odessie Bułgarów, ożywionych ideami walki o odrodzenie narodowe i dążących do odbudowy bułgarskiej kultury i oświaty, założone zostało w 1869 r. w Braile Bułgarskie Towarzystwo Literackie /Byłgarskoje Kniżnoje Drużestwo/. W 1878 roku przeniesiono je do Sofii.

Towarzystwo to stało się zalążkiem pierwszej bułgarskiej instytucji naukowej, przemianowanej w 1911 r. na Bułgarską Akademię Nauk.

W statucie Towarzystwa z 1869 r.¹ była mowa o zorganizowaniu przy jego bibliotece archiwum, którego zadaniem było gromadzenie i przechowywanie wszelkich materiałów - historycznych, etnograficznych i innych, dotyczących historii Bułgarii². Postanowienia te legły u podstaw organizacji "naukowego" archiwum Akademii.

Niemal w tym samym czasie, w wyniku działalności administracyjno-organizacyjnej Towarzystwa, powstało archiwum kancelaryjne, w którym gromadzono dokumenty własne Towarzystwa, następnie Akademii.

Stopniowo w Akademii utworzył się duży zbiór materiałów archiwalnych - spuścizn, akt instytucji naukowych oraz przypadkowych nabytków. W rozwoju archiwum "naukowego" dają się zauważyć dwa główne okresy. Pierwszy trwał od powstania Bułgarskiego Towarzystwa Literackiego do 1947 r. W tym czasie główna działalność archiwum polegała na gromadzeniu materiałów do historii Bułgarii. Drugi okres

¹ Statut B.K.D., Braiła 1869, s.5-6

² "Periodiczeskoje spisanije" t.I, cz.1, Braiła 1870, s.6

saczyna się po 1947 r., kiedy Archiwum zajęło się systematycznym kompletowaniem, opracowaniem naukowym i wykorzystywaniem bogactwa nagromadzonych zbiorów.

Zmiany przeprowadzone w 1947 r. wiązały się z ogólną reorganizacją Bułgarskiej Akademii Nauk, dokonywaną w wyniku rozwoju sytuacji politycznej, ekonomicznej i kulturalnej kraju. Do podstawowych zadań Akademii należy odąd współudział we wszechstronnym rozwoju nauki i sztuki w Bułgarii, w szczególności w zakresie historii, języka i obyczajów narodu bułgarskiego i innych narodów bałkańskich ³.

Zadaniem Archiwum było uporządkowanie nagromadzonych w dużych ilościach materiałów archiwalnych archiwów "naukowego" i kancelaryjnego oraz dalsze gromadzenie materiałów archiwalnych wiążących się nie tylko z historią nauki, ale posiadających charakter ogólnych źródeł do dziejów Bułgarii.

Bliższe określenie zadań Archiwum BAN przyniosła ustawa o organizacji państwowego zasobu archiwalnego Bułgarskiej Republiki Ludowej z 1951 r., wyznaczając Archiwum BAN rolę placówki, specjalizującej się w gromadzeniu materiałów do historii nauki i Akademii, ze szczególnym uwzględnieniem dokumentów placówek i członków Akademii. Pozwoliło to na uniknięcie przejawiającego się od 1949 r. dublowania przez Archiwum działalności Oddziału Archiwalnego Biblioteki Narodowej im. W. Kolarowa oraz Archiwum Miejskiego przy Radzie Narodowej miasta Sofii.

Po 1947 r. niektóre placówki Akademii zaczęły wyszukiwać i gromadzić materiały archiwalne niezbędne dla ich pracy naukowo-badawczej względnie wiążące się z historią odpowiednich gałęzi nauki. W ten sposób powstały archiwa przy niektórych zakładach Akademii np.

³ "Dzawen Wiestnik", nr 4 z 19.II.1947 r.

w Instytutach Historycznym, Archeologicznym, Etnograficznym i in. W wyniku tego rozwoju Archiwum BAN nabrało charakteru centralnego archiwum historii Akademii i nauki.

W ciągu 90 lat swego istnienia Archiwum BAN zgromadziło stosunkowo dużo cennych materiałów archiwalnych, składających się głównie ze spuścizn członków Akademii, akt pochodzenia kancelaryjnego, zbiorów i kolekcji.

Głównym zespołem przechowywanym w Archiwum BAN są akta Bułgarskiej Akademii Nauk. Znajdują się tu dokumenty historii Akademii od zarania jej działalności /1869-1944/. Zespół ten dzieli się w zasadzie na trzy części: 1/ Bułgarskie Towarzystwo Literackie w Braile /1869-1878/, 2/ Bułgarskie Towarzystwo Literackie w Sofii, przemianowane następnie na Bułgarską Akademię Nauk /1878-1944/ i 3/ Bułgarska Akademia Nauk po 1944 r. W chwili obecnej w Archiwum znajdują się materiały dwóch pierwszych części, materiały powstałe po 1944 r. nie zostały doń jeszcze przekazane.

Zespół zawiera bogate dokumenty do dziejów Akademii, w których znalazły odbicie wszystkie główne momenty rozwoju tej instytucji.

Zespół komitetu redakcyjnego pisma "Bołgarskoje Oteczestwo" został przekazany Akademii razem z majątkiem Komitetu w 1920 r. "Bołgarskoje Oteczestwo" /1895-1926/ drukować miało opisy ziemi bułgarskiej i prace z historii narodu bułgarskiego. Działalność Komitetu redakcyjnego dała, pomimo nie wykonania całości programu, impuls bardziej systematycznemu i głębszemu przebadaniu dziejów państwa i narodu. Materiały zespołu pozwalają zapoznać się z organizacją i pracą Komitetu.

Wśród materiałów Archiwum BAN największa i najbardziej różnorodna jest grupa materiałów spuścizn członków Akademii, przedstawicieli różnych gałęzi nauki.

Bułgarskie Towarzystwo Literackie, dążąc do szerzenia oświaty wśród narodu bułgarskiego, skupiało wokół siebie działaczy ruchu oświatowego, między którymi byli politycy, działacze społeczni, uczeni i inni. Wszyscy oni starali się współdziałać, każdy w miarę swych możliwości, w realizacji wspólnego celu.

W owym czasie działacze polityczni i społeczni brali aktywny udział w rozwoju nauki bułgarskiej, a uczeni w równym stopniu współdziałali w politycznym i społecznym życiu kraju. Trudno zatem oddzielić sztywną granicą zespoły polityków i działaczy społecznych od spuścizn uczonych. Bułgarskie Towarzystwo Literackie wysoko ceniło czynną pracę nad rozwojem oświaty i kultury, wybierając na swych członków wielu przedstawicieli wyższych władz państwowych. Ta tradycja wyborów do Akademii wytworzona w czasie, kiedy nauka bułgarska była jeszcze w załązku, trwała długo po oswobodzeniu Bułgarii. Proklamowanie Akademii Nauk w 1911 r., wprowadziło o wiele surowsze kryteria co do cenzusu naukowego członków Akademii.

Spuścizny przechowywane w Archiwum BAN można podzielić na: 1/ spuścizny polityków, działaczy społecznych, bankierów i innych członków Akademii, którzy przyczyniali się do rozwoju oświaty; 2/ spuścizny uczonych - społeczników; 3/ spuścizny uczonych, literatów i artystów.

Do pierwszej grupy należą materiały wielkich kupców i finansistów bułgarskich, szeroko znanych w świecie, którzy znaczne kapitały ofiarowali na bułgarskie instytucje kulturalne i oświatowe: Bulogiusza /1819-1897/ i Christo /1824-1872/ Georgijewów. W zespole zacho-

wały się dokumenty finansowe obrazujące działalność handlową firmy i świadczące o rozwoju stosunków gospodarczych w okresie tworzenia się kapitalizmu w Bułgarii i krajach sąsiednich.

Zespół N. Gierowa /1823-1900/, konsula rosyjskiego w Płowdiw, zawiera interesującą korespondencję z głośnymi politykami i działaczami społecznymi oraz rękopisy prac i inne materiały związane z pracą nad dwutomowym słownikiem języka bułgarskiego.

Ciekawe materiały mieszczą się w spuściźnie W. Radesławowa /1854-1929/, przywódcy partii liberalnej. Są to dokumenty dotyczące historii tego stronnictwa w okresie 1895-1910, dziejów ruchu socjalistycznego w Bułgarii w latach 1919-1930, sytuacji politycznej Bułgarii przed 1914 r., oraz udziału Bułgarii w Pierwszej Wojnie Światowej.

Spuścizna M. Sarafowa /1854-1924/ znanego polityka, ministra i dyplomaty, stanowi cenne a mało wykorzystane źródło do historii politycznej i gospodarczej Bułgarii w okresie rozwoju stosunków kapitalistycznych oraz do działalności kościelno-oświatowej wśród ludności Macedonii.

Materiały archiwalne S. Stambolowa /1854-1895/, działacza ruchu narodowo-wyzwoleńczego, organizatora i uczestnika powstań w Starej Zagorze, Kresnej i kwietniowego, przywódcy partii narodowo-liberalnej, regenta i premiera, dają obraz polityki wewnętrznej i gospodarczej kraju, rzucają światło na niektóre zagadnienia bułgarskiej polityki zagranicznej, jak również na pewne wydarzenia życia politycznego krajów sąsiednich.

L. Tonozow /1858-1937/, adwokat, poseł i minister, zostawił po sobie interesujące archiwum, zawierające materiały do polityki zagranicznej i sytuacji wewnętrznej państwa bułgarskiego w końcu XIX i początku XX w.

Materiały zespołu D.Cankewa /1828-1911/, twórcy i przywódcy partii postępowo-liberalnej, dotyczą głównie okresu pracy Cankewa na stanowisku ministra i prezydenta ministrów oraz jego aktywnego udziału w życiu politycznym kraju po oswobodzeniu.

Te przykłady nie wyczerpują wiadomości o spuściznach działaczy społecznych i politycznych, do której prócz tego zaliczyć należy zespoły działacza ruchu spółdzielczego N.Kirdżijewa, prawników G.Żiwkewa i S.Bebosowa i inne.

Drugą grupę stanowią zespoły uczonych, aktywnie uczestniczących w życiu społecznym kraju. Wystarczy tu wymienić materiały archiwalne I.Sziszmanowa /1862-1928/, wielkiego społecznika i działacza na niwie kulturalnej, profesora porównawczej historii literatury na Uniwersytecie Sofijskim.

Materiały tej spuścizny przedstawiają działalność urzędową i społeczną Sziszmanowa i stanowią cenne źródła do historii pracy naukowej i oświatowej w Bułgarii. Dotyczą one również uczestnictwa Bułgarii w organizacjach międzynarodowych, kongresach, jubileuszach itd. i oświetlają wszechstronnie pracę naukową I.Sziszmanowa w zakresie porównawczej historii literatury zachodnio-europejskiej i piśmiennictwa bułgarskiego odrodzenia. Zachowała się też w spuściźnie grupa dokumentów, charakteryzujących bułgarską politykę zagraniczną w okresie, gdy Sziszmanow pełnił misję dyplomatyczną na Ukrainie w l. 1918-1919. Największą i najróżnorodniejszą grupę materiałów spuścizny stanowi korespondencja. Są w niej listy większości przedstawicieli życia kulturalnego i oświatowego w Bułgarii w końcu XIX i początku XX w., reprezentantów nauki słowiańskiej i zachodnio-europejskiej, a wreszcie znajduje się tam obfita korespondencja z artystami, naukowcami, działaczami społecznymi, studentami itp.

Zespół I. Sziszmanowa stanowi jedną z najpełniejszych i najciekawszych spuścizn w Archiwum BAN.

Trzecia grupa zespołów pochodzenia prywatnego, to spuścizny wybitnych uczonych, głównie przedstawicieli nauk społecznych oraz pisarzy i działaczy na polu sztuki.

Zespół W. Złatarskiego /1866-1935/, profesora historii Bułgarii i narodów bałkańskich, zawiera materiały robocze, rękopisy prac naukowych i wykładów, liczne artykuły, recenzje, szkice do historii państwa bułgarskiego w wiekach średnich, obszerną korespondencję naukową z uczonymi bułgarskimi oraz zagranicznymi i in., nadto materiały działalności urzędowej i społecznej, materiały dotyczące badań obiektów historycznych, wykopalisk, muzeów, bibliotek itp.

Profesor historii powszechnej uniwersytetu praskiego, K. Jireček /1854-1918/, pozostawił spuściznę, przeważnie z okresu pracy na stanowisku ministra oświaty, dyrektora Biblioteki Narodowej i Muzeum Narodowego w Sofii /1879-1884/. Najważniejsze w tej spuściznie są materiały badań naukowych nad historią ludów słowiańskich w średniowieczu i korespondencja z wszystkimi wybitniejszymi uczonymi bułgarskimi i zagranicznymi na tematy naukowe i społeczno-polityczne.

W Archiwum BAN znajduje się zespół G. Kacarowa /1874-1958/, wybitnego historyka i archeologa, badacza ludów wschodnich i klasycznych.

Materiały archiwalne odbijają zainteresowania uczonego w dziedzinie archeologii, historii, religioznawstwa i życia starożytnych mieszkańców Tracji. Zachowała się też obszerna korespondencja z uczonymi bułgarskimi i zagranicznymi, przede wszystkim z historykami i archeologami, na tematy wymiany i oceny prac, badań archeologicznych, odczytywania i interpretacji nowoodkrytych inskrypcji itp. Materiały działalności społecznej i urzędowej mówią o czynnym udziale G. Kacarowa w życiu kraju.

W spuściźnie F.Kanitz /1829-1904/, wybitnego badacza historii, etnografii i geografii, zachowały się głównie notatki, rysunki miejscowości, miast, zabytków, scen obyczajowych, typów ludowych, czy ubiorów z terenów Bułgarii, Serbii i innych państw. Między innymi materiałami ilustracyjnymi są tu akwarele z obszarów Bułgarii, malowane przez L.E.Petrowicza.

Spuścizny I.Mutafozijewa, S.Palauzowa, T.Samodumowa, I.Welkowa, R.Popowa zawierają materiały nauk historycznych i pedagogicznych.

W Archiwum BAN przechowywana jest również większa część papierów prezydenta Akademii T.Pawłowa /ur.1890/, która odzwierciedla działalność naukową i społeczno-polityczną tego wybitnego filozofa. Spośród innych spuścizn licznych przedstawicieli w dziedzinie nauk filozoficznych i prawnych wymienić można materiały archiwalne P.Abraszewa/1866-1930/, profesora prawa karnego i cywilnego.

Spuścizna G.Danaiłowa /1872-1939/, profesora ekonomii politycznej, charakteryzuje jego działalność naukową i urzędową na stanowisku ministra handlu, budownictwa i robót publicznych, przewodniczącego parlamentarnej komisji budżetowej do spraw handlu i industrializacji. Źródła te dobrze przedstawiają finansową sytuację Bułgarii w latach dwudziestych i trzydziestych XX w.

Papiery S.Kazandżijewa /1882-1951/, profesora filozofii systematycznej, oświetlają jego działalność naukową na polach filozofii, etyki, logiki, teorii poznania, estetyki, filozofii, religii, psychologii wojennej. Nadto są tu materiały działalności urzędowej i społecznej na uniwersytecie i w innych wyższych szkołach, w BAN, w Towarzystwie Filozoficzno-Pedagogicznym, Towarzystwie Psychologicznym, a także odnoszące się do współpracy uczonego z wieloma czasopismami.

Spuścizna dra K.Kristewa /1866-1919/, profesora filozofii, zawiera liczne prace, artykuły na tematy filozoficzne i historii filozofii, z dziedziny teorii poznania, metafizyki, psychologii, logiki, etyki, estetyki; są tu również artykuły o tematyce literackiej i społecznej. Korespondencja K.Kristewa zawiera cenne informacje o życiu i działalności wielu pisarzy bułgarskich, o różnych wydarzeniach kulturalnych i społeczno-politycznych.

Wśród językoznawców i historyków literatury można wspomnieć spuściznę I.Iwanowa /1872-1947/, profesora literatury bułgarskiej oraz literatur słowiańskich. Spuścizna ta składa się z prac naukowych uese-nego. Wieliczna korespondencja zawiera interesujące dane źródłoznaw-eme i biograficzne.

W Archiwum BAN znalazł się niewielki fragment spuścizny M.Popru-szenko /1866-1944/, profesora historii literatury rosyjskiej. Najcen-niejszą częścią tego jest korespondencja.

Ciekawy jest zespół J.Trifonowa /1864-1949/, długoletniego wy-kładowcy języka bułgarskiego, literatury i historii. Wiele tu mate-riałów roboczych, różnych badań, prac z zakresu języka, literatury i słownictwa bułgarskiego. Cenny jest też zbiór map geograficznych i topograficznych Europy, Bułgarii i Macedonii.

Nauki medyczne i biologiczne reprezentują zespoły S.Danadżijewa /1866-1943/, psychiatry i neurologa oraz I.Sielimińskiego /1799-1867/, lekarza-społecznika.

Do grupy nauk geologicznych i geograficznych zaliczyć można spuścizny D.Ilkowa /ur.1868/, geografa i pedagoga, S.Wacowa /1856 - 1928/, meteorologa, G.Bonczewa /1866-1955/, profesora mineralogii i petrografii, A.Iszirkowa /1868-1955/, profesora geografii.

W Archiwum BAN znajduje się duże spuścizn pisarzy i artystów. Wymień warto nazwiska: Elin Pelin /1877-1949/, pisarz, beletrysta; D. Christew /1875-1941/, kompozytor; Pietko Szawejkow /1827-1895/, poeta i publicysta; Penczo Szawejkow /1866-1912/, poeta krytyk literacki; A. Bożinow /1879/, malarz-karykaturzysta; K. Wieliczew /1855-1907/, pisarz, publicysta. Wśród materiałów tych znajdują się unikatowe utwory literackie i artystyczne; dane o różnych prądach nurtujących w literaturze i sztuce, informacje biograficzne o literatach, artystach, muzykach itp.

Archiwum BAN zgromadziło nadto kilka zbiorów i kolekcji: materiały sesji naukowych, dyskusji, jubileuszów; materiały wyborów nowych członków Bułgarskiej Akademii Nauk; rękopisy prac naukowych: materiały foto-fono-kino; personalia⁴; mapy, plany, szkice itp.

Do Archiwum wpłynęły materiały kilku instytutów, które działały przed 1944 r. jako instytucje samodzielne: Instytut Etnograficzny, Zoologiczny, Przyrodniczy i in. Materiały te stanowią cenne źródła do dziejów nauki burżuazyjnej oraz historii politycznej i kulturalnej Bułgarii.

Zasób Archiwum BAN liczy w 1962 r. 130 zespołów oraz dziesięć zbiorów i kolekcji.

Gromadzenie materiałów w Archiwum BAN przebiega dwiema drogami:

- 1/ planowe przekazywanie materiałów archiwalnych do komórek BAN i
- 2/ zakupy materiałów archiwalnych od osób prywatnych.

Sposób przekazywania materiałów archiwalnych z jednostek organizacyjnych Akademii ustala instrukcja kancelaryjna⁵, przy czym prze-

⁴ Są to zbiory oddzielnych dokumentów, wycinków z prasy, fotografii itp. zbyt małe, by uznać je za zespół a odnoszące się do biografii i działalności danego uczonego /przypp. tłum./

⁵ Instrukcja o organizacji prowadzenia kancelarii Bułg. Akademii Nauk, Sofia 1960, rozdz. X.

biega to w myśl ustalonego planu. W początku każdego roku tworzy się z korespondencji akta, po czym pozostają one przez określony czas w przechowaniu danej komórki, po upływie zaś odpowiedniego terminu przechodzą przez ekspertyzę naukową /brakowanie/ i są przekazywane do Archiwum BAN.

W obecnej chwili przy kancelarii głównej BAN istnieje archiwum kancelaryjne, w którym znajdują się materiały instytutów Akademii od 1945 r. do 1954 r. Archiwum to zostało utworzone po 1947 r., by umożliwić Archiwum BAN spełnianie jego funkcji naukowych, a przede wszystkim gromadzenie dokumentów do historii Akademii przed 1944 r. i porządkowanie uprzednio uzyskanych materiałów archiwalnych.

Zgodnie z instrukcją kancelaryjną z 1960 r. archiwum kancelaryjne zostanie zlikwidowane i placówki Akademii będą w przyszłości swe akta przekazywały bezpośrednio Archiwum BAN.

Archiwum BAN poświęca wiele uwagi nadzorowi metodycznemu pracy kancelaryjnej w Akademii, w sposób aktywny uczestniczy w opracowaniu typowych wykazów akt i różnych aktów normatywnych, kontroluje prawidłowość klasyfikowania akt oraz ich należyte opracowanie przed przekazaniem do archiwum, organizuje zebrania szkoleniowe pracowników odpowiedzialnych za pracę kancelarii itp. Dla każdej placówki Akademii założono "teczkę przeglądową", w której gromadzi się wszystkie dane dotyczące historii placówki, jej zmian organizacyjnych, sprawozdania kontroli prowadzenia akt, stare wykazy akt itp.

Gromadzenie spuścizn nie podlega ściślejszemu planowaniu. Z reguły nabywa się je drogą zakupu, w wyjątkowych przypadkach przyjmuje darowizny.

Zakupem materiałów archiwalnych zajmuje się w Archiwum trzyosobowa komisja wewnętrzna, której skład zmienia się, zależnie od cha-

akteru nabywanych materiałów. Decyzje tej komisji zatwierdza Biuro Rezydialne Akademii.

Jednym z głównych zadań Archiwum jest naukowo-techniczne opracowanie materiałów archiwalnych. Zespoły pochodzenia kancelaryjnego dzięki nadzorowi metodycznemu napływają do Archiwum w stanie opracowanym. Rola Archiwum polega na poprawianiu systematyzacji, sprawdzaniu redakcji tytułów teczek, ewentualnym poprawianiu inwentarzy i opracowaniu pomocy ewidencyjnych.

Spuścizny muszą być poddane całkowitemu porządkowaniu. Bardzo rzadko zdarza się, by sam twórca spuścizny uporządkował i zinventaryzował własny zespół. Taka systematyzacja zostaje utrzymana, o ile nie jest ona sprzeczna z postulatami teorii archiwalnej.

Należy stwierdzić, że w Bułgarii nauka archiwalna zaczęła rozwijać się stosunkowo późno; do niedawna niemal nie było tradycji praktyki archiwalnej. Historycy bułgarscy, którzy zaczęli pracować w Archiwum, byli faktycznie pionierami w zakresie archiwistyki. Trzeba było zebrać doświadczenia, by umieć w prawidłowy sposób podejść do opracowania zespołów. Poważną rolę odegrało tu wyzyskanie radzieckiej teorii i praktyki archiwalnej. W związku z tym opracowanie zespołów archiwalnych prowadzone jest w zasadzie na podstawie doświadczeń radzieckich z uwzględnieniem odrębności wynikających ze stosunków bułgarskich.

Do ostatnich czasów, główny nacisk spoczywał na zagadnieniu opracowania spuścizn. Konieczne jest tu drobiazgowe ujęcie inwentaryzacji i elastyczność ustalania schematów systematyzacji.

Ostatnio na czoło wysunęły się sprawy naukowo-technicznego opracowania materiałów archiwalnych, przyspieszenia i ulepszenia metod, zwrócenia uwagi na opracowanie zespołów pochodzenia kancelaryjnego i zorganizowania aparatu informacyjno-ewidencyjnego.

Rejestracja ewidencyjna i inne formy tego aparatu uważane są za niezbędne elementy działalności Archiwum. Informują one o ilości, składzie, miejscu przechowania, oraz zawartości zespołów archiwalnych i kolekcji.

Prowadzi się następujące formy ewidencji: książka nabytków, książka zespołów, książka inwentarzy, kartoteka zespołów, teczki /akta/ zespołów, inwentarze. Innymi formami aparatu informacyjno-ewidencyjnego są przeglądy, katalogi i indeksy, biblioteka informacyjna.

Inwentarze stanowią ważne ogniwo aparatu informacyjno-ewidencyjnego. Dają one sprawdzian ilościowy oraz informują o zawartości materiałów. Na podstawie inwentarzy możliwe jest sporządzanie innych typów informatorów, jak katalogi, indeksy, przeglądy itp. W Bułgarii nie weszła w życie praktyka ogłaszania inwentarzy archiwalnych. W skład aparatu informacyjno-ewidencyjnego Archiwum BAN wchodzi: a/ kartoteka członków Akademii, b/ personalia, o/ kartoteka materiałów foto-fono-kino, d/ kartoteka sesji, konferencji, dyskusji, e/ kartoteka bibliograficzna członków Akademii i innych uczonych. Pomoc te nie są wystarczające - niezbędne jest opracowanie katalogu przedmiotowo-tematycznego, którego brak daje się ujemnie odczuwać w pracy Archiwum.

W Archiwum znajduje się stosunkowo duża biblioteka podręczna, obejmująca dziedzinę archiwoznawstwa, historii, literatury społeczno-politycznej, słowników i inne informatory.

Pomoc informacyjno-ewidencyjne służą również korzystającym z materiałów archiwalnych. Materiały te udostępniane są po dopełnieniu niezbyt uciążliwych formalności przedłożenia podania, które rozpatruje dyrektor Archiwum. Badacze zagraniczni muszą uzyskać zezwolenie Prezydium Akademii. Materiały archiwalne wykorzystywane są

również celem ich popularyzacji w prasie, w radio, za pośrednictwem wystaw itp.

Oprócz naukowo-technicznego opracowania materiałów i tworzenia aparatu informacyjno-ewidencyjnego, Archiwum prowadzi działalność edyterską. Praca ta idzie zarówno w kierunku publikacji dokumentów do historii Akademii jak w ogóle nauki bułgarskiej oraz jej poszczególnych przedstawicieli. W tej dziedzinie ogłoszono szereg poważnych publikacji⁶.

Pomniejszych dokumenty ogłoszono również w dwóch tomach "Izwestij na Archivnija Institut" 1957 r. i 1959 r.; nadto ogłasza się opracowania z zakresu zagadnień teoretycznych i metodycznych archiwistyki, publikuje przeglądy informacyjne i sprawozdania.

W pracy naukowo-badawczej w zakresie archiwistyki najsłabiej reprezentowane są rozważania teoretyczne. Wiąże się to z faktem, że archiwa bułgarskie rozwinięły się stosunkowo niedawno, a doświadczenia pracy archiwalnej nie są jeszcze zbyt bogate. Widoczna jest także niedostateczna znajomość zagranicznej teoretycznej literatury archiwalnej i pracy archiwów zagranicznych.

W ostatnim czasie Archiwum BAN wzmocniło swe związki z innymi archiwami bułgarskimi i rozszerzyło kontakty z archiwami zagranicznymi /ZSRR, Polska, Czechosłowacja itd./. Archiwum zaczęło otrzymywać

⁶ I. Sniegarow, Przyczynek do biografii Neofita Rylskiego 1954, /"Prinos k' biografijata na Neofit Rileski"/; tenże, Przyczynek do biografii Raino Popowicza, 1960, /"Prinos k' biografijata na Rajno Popowicz"/; P. Mijatow, Ze spuścizny Konstantyna Jireczka, t. I 1953, t. II 1959 /"Is archiva na Konstantin Jireczek"/; P. Mijatow i G. Dimow, Dokumenty z historii Bułgarskiego Towarzystwa Literackiego w Braiła 1868-1876 /"Dokumenty za istorijata na Bylgarskoto Knisweno Drużestwo"/.

literaturę archiwalną nie tylko z krajów demokracji ludowej, ale i krajów kapitalistycznych ⁷.

W 1961 r. w Archiwum BAN uruchomiono pracownię konserwacji i restauracji materiałów archiwalnych, zajmującą się głównie własnymi materiałami placówki.

W Archiwum zatrudnieni są specjaliści historycy i filolodzy. Przy Archiwum działa Rada Naukowa złożona z archiwistów, historyków, historyków literatury i innych przedstawicieli różnych gałęzi nauki. Rada Naukowa rozpatruje sprawozdania oraz wyraża opinie co do przygotowanych publikacji.

W Archiwum często odbywają się zebrania metodyczne, na których dyskutuje się sprawy ulepszenia metod pracy naukowej. Zebrania te są jedną z form podwyższania kwalifikacji pracowników.

Przed Archiwum BAN stoją w chwili obecnej zadania gromadzenia i opracowania materiałów archiwalnych dotyczących dziejów Akademii, jej członków oraz uczonych, którzy nie byli jej członkami; poradnictwa metodycznego i nadzoru nad pracą kancelaryjną Akademii; rozbudowy aparatu informacyjno-ewidencyjnego; podjęcia badań nad problemami teorii i praktyki archiwalnej, śledzenia i badania rozwoju archiwistyki bułgarskiej i zagranicznej.

Stale się rozwijające, Archiwum BAN, śmiało zajmuje należne mu miejsce w systemie archiwów państwowych i wnosi swój wkład w rozwój archiwistyki bułgarskiej i nauki bułgarskiej.

⁷ "Archiwum", "Archivni časopis", "Sbornik archivnich praci", "Archeion", "Teki archiwalne", "Archivist", "Archivmitteilungen", "Der Archivar", "The Indian Archives", "Nederlands Archieven - blade", "Revista Archivelor", "La Gazette des Archives", "Archives", "The American Archivist", "Archivalische Zeitschrift", "Rassegna degli archivi di Stato" i inne.

FRAGMENTY MATERIAŁÓW ŹRÓDŁOWYCH
DO DZIEJÓW POWSTANIA STYCZNIOWEGO
W ZBIORACH ARCHIWUM PAN

Setna rocznica powstania styczniowego, przypadająca w roku bieżącym, od kilku już lat skupia na sobie uwagę historyków, przyczyniając się do wzmożenia badań nad tym wydarzeniem. Szczególne ożywienie daje się zauważyć w dziedzinie poszukiwania i opracowania mocno przez zniszczenia wojenne uszczuplonych materiałów źródłowych.

Dlatego też Archiwum Polskiej Akademii Nauk publikuje informację o znajdującej się w jego zbiorach niewielkiej grupie materiałów źródłowych do dziejów 1863 roku¹. W Archiwum PAN, gromadzącym źródła do dziejów nauki i techniki polskiej, materiały takie występują niejako ubocznie, najczęściej – wśród drobnych fragmentów spuścizn, samodzielnych rękopisów itp. Źródłem ich jest także prowadzona przez Archiwum akcja rejestracji i gromadzenia odpisów i wypisów archiwalnych ze zbiorów zniszczonych podczas wojny.

W całości niemal materiałom do dziejów 1863 r. poświęcona jest teka Franciszka Ksawerego d'Abancourt de Franqueville /1815-1892/, galicyjskiego ziemianina, publicysty i działacza politycznego i gospodarczego², uczestnika powstania styczniowego. Zawiera ona 10 oryginalnych dokumentów i pism różnych wydziałów i agend Rządu Narodowego oraz dowódców oddziałów, skierowanych do d'Abancourt. Sam adresat opatrzył tę niewielką grupkę papierów wspólnym tytułem: "Stosunek mój do Rządu Narodowego, do Naczelników oddziałów i Jenerałów, tudzież do Komisarzy pełnomocnych we wschodniej Galicji

w czasie powstania 1863/64 r." Materiały te odzwierciedlają głównie rolę, jaką odegrał d'Abancourt na stanowisku organizatora służby pogranicznej woj. lubelskiego we wzajemnych kontaktach Lubelszczyzny z Galicją wschodnią pod koniec 1863 r.³ Rząd Narodowy korzystał bowiem z jego znajomości i stosunków zarówno na terenie Lubelszczyzny jak i w Galicji wschodniej, gdzie nieustannie trwały tarcia między miejscowym obozem białych a wysłannikami i komisarzami Rządu. Z drugiej zaś strony d'Abancourt wypełniał zadania o charakterze wojskowym, które wynikały ze sprawowanej przezeń funkcji, pracując przy organizowaniu i zaopatrywaniu oddziałów powstańczych w Lubelskiem. Te też znajdujemy w tece, skierowane do niego rozkazy z podpisami dowódców oddziałów Krysińskiego, Kruka-Heidenreicha i Ruckiego. Z tą ostatnią grupą papierów wiąże się 6 kartek notesowych d'Abancourt zawierających zapiski o odbytych podróżach, ilości wydanej broni, odsieczy i ekwipunku, wzmianki odnoszące się do różnych osób, wreszcie notatki o bitwie stoczonej przez oddział Wierzbickiego.

W omawianej tece znajduje się również brulion zawierający wypisy d'Abancourt z różnych prac rękopiśmiennych i drukowanych. Spośród nich powstania styczniowego dotyczą dwie pozycje. Jedną z nich są "Wypisy z notatek spisanych przez Stanisława Niemcewskiego". Niemcewski, lwowski krawiec, czynny w latach 1861-1862 w ruchu patriotycznym we Lwowie, był przyjacielem Ksawerego d'Abancourt, syna Franciszka, wraz z którym brał udział w powstaniu, gdzie dosłużył się stopnia oficerskiego⁴. Wspomnienia swoje spisał w 1864 r. w Łowoszy, majątku Franciszka d'Abancourt. Kampanię wojenną rozpoczął Niemcewski w marcu 1863 r. w oddziale Czechowskiego, jednym z tych licznych a niefortunnych oddziałów, które wkraczały z Galicji do Królestwa i w krótkim czasie przeważnie ulegały rozproszeniu. Następnie walczył w par-

Rząd Narodowy

Okazując niniejszego obywatela
~~Stanisława~~ ^{Stymała} upoważnienie
 od Rządu Narodowego, Wydziału
 Prasy, do reprezentowania rewolu-
 cyjantów z Lubow Austriackiego
 do pism narodowych, oraz do zwo-
 żenia dziesięciu reprezentantów po-
 100, dwójem me ~~Stymała~~

W Warszawie
 d. 11 września.
 1863 roku

tiach Łopackiego, Czachowskiego, Eminowicza i Ćwieka. "Wypisy" urywają się na opisie działań tego ostatniego dowódcy.

"Notatki" Niemczynowskiego obrazują przebieg kampanii, którą odbył on w oddziałach powstańczych w Kieleckim, Warszawskim i Lubelskim. Rzucają one pewne światło na tarcia, jakie niejednokrotnie miały miejsce pomiędzy oficerami powstańczymi, zwłaszcza zaś pomiędzy dowódcami poszczególnych oddziałów. Przykładem tego mogą być opisane przez Niemczynowskiego niesnaski między Czachowskim a Kononowiczem w związku z projektem połączenia ich oddziałów, co — zdaniem autora wspomnień — przyczyniło się do porażki obu tych partii powstańczych.

Drugą pozycję związaną z rokiem 1863 stanowią we wspomnianym brulionie komentarze d'Abancourt do wypisów z rozdziału o powstaniu styczniowym w bezimiennie wydanym dziele "Ostatnie lata dziejów powstaniowych 1848-1875"/Lwów 1878/. Komentarze te są świadectwem negatywnej postawy d'Abancourt wobec obozu białych, na co wskazują jego trafne uwagi o kulisach i istotnych celach utworzenia dyktatury Langiewicza, którą biali posłużyć się mieli, aby "przeprowadzić powstanie do szybkiego upadku" /s.62/. D'Abancourt przytacza też treść następujących dokumentów: fragment okólnika Wydziału Wojny Rządu Narodowego z 24.XII.1863 r. o utworzeniu regularnej armii i zakazie rozpuszczania oddziałów ⁵, wydanego w związku ze znanym dekretem Traugutta z 15.XII.1863 r. oraz raport naczelnika siły zbrojnej woj. podlaskiego i lubelskiego, gen. Kruka-Heidenreicha dla Rządu Narodowego z 25.XII.1863 r., sperszadzony po bitwie pod Kockiem, krytykujący postawę niedyscyplinowanych oficerów. Raport ten przytacza d'Abancourt jako świadectwo rozprzężenia w szeregach powstańczych. Zacytowany natomiast wcześniejszy rozkaz gen. Kruka z 1.XI.1863 r. skierowany do d'Abancourt /oryginał tego rozkazu znajduje się w jego materiałach/ oraz uwagi

tego ostatniego, charakteryzujące sytuację na Lubelszczyźnie pod koniec 1863 roku, wiążą się bezpośrednio z działalnością d'Abancourt na tych terenach, stanowiąc komentarz do niektórych oryginalnych dokumentów zebranych w tece.

Odmienny charakter mają materiały do dziejów 1863 r. zawarte w spuściźnie rodziny Gieysztorów. Część z nich stanowią notaty biograficzne, dotyczące dwóch pokoleń tej rodziny, ze szczególnym uwzględnieniem udziału jej członków w powstaniu styczniowym. Notaty te dotyczą stryja autora znanych pamiętników, Stefana Gieysztora i jego pięciu synów. Stefan Gieysztor, właściciel majątku Zabieliszki koło Kiejdan i kilku innych folwarków, wraz ze swą żoną Józefą i synem Emilem brał czynny udział w zaopatrywaniu w broń i odzież powstańców na Litwie. Trzej jego synowie walczyli w oddziałach Sierakowskiego i ks. Maciejowicza. Dwóch z nich zginęło, trzeci zaś dostał się do niewoli i - podobnie jak jego rodzice i brat - wywieziony został w głąb Rosji.

Wspomniane notaty mają głównie znaczenie biograficzne. Większą wartość natomiast ma odpis z nieistniejących dziś akt Zarządu Naczelnika Wojennego Oddziału Augustowskiego z Archiwum Akt Dawnych w Warszawie. Jest to pochodzące z września 1864 r. zeznanie chłopca Wojtkiewicza, dotyczące Zenona Gieysztora, właściciela maj. Dydwisz w pow. mariampolskim. Z zeznania tego wynika, że Gieysztor zajmował się werbunkiem chłopów do oddziałów powstańczych i pracował w organizacji. Na podstawie tego odpisu nieżyjący już dziś biolog, prof. Marian Gieysztor, który przekazał wspomniane materiały do Archiwum PAN, w załączonej notatce zwrócił uwagę na niesłuszność stwierdzenia zawartego w pamiętnikach Jakuba Gieysztora, iż "zaniemeńscy Gieysztorowie nie brali udziału w powstaniu" ⁶.

Nacelnikowi i krasnemu Wzrostowi
Polskiego; Ludek krasny.

Polecam obywateli i obywateli, aby
natychmiast napisali i przesłali
wam karte, porozumiem, po adrese
oficerowie i urzędnicy, którzy
mają być jego reprezentantami
i którzy... Obywateli pod dyktando
są, obojętnie, wysłany, jego
Dnia 15 lipca 1887.

Generał Kruk

Adjuant Major J. H. H.

Materiały dotyczące udziału Gieysztorów w powstaniu styczniowym są różnej proveniencji. Według notatki M. Gieysztora, zebrane je z relacji ustnych oraz z rękopiśmiennej spuścizny Józefa Gieysztora/1865-1958/⁷, Marii Gieysztor i innych. Wykorzystano też odpisy dokumentów ze zbiorów dziś już nieistniejących.

Materiały Gieysztorów uzupełnia w pewnym sensie znajdujący się w bibliotece Archiwum PAN ciekawy egzemplarz "Pamiętników" Jakuba Gieysztora, zawierający około 80 wklejonych kart z rękopiśmiennymi uwagami kobiety - uczestniczki powstania na Litwie, jak wynika z kontekstu tych uwag - najprawdopodobniej Ludwikowej z Jamontów Rodziewiczowej. Autorka tych uwag wyraża pozytywną opinię o pamiętnikach ze względu na ich sumienność i bezstronność, wytyka im jednak szereg nieścisłości, polemizując nierzadko z Gieysztorem, zwłaszcza w sprawie oceny poszczególnych osób wspomnianych w jego pracy⁸. Obszerne komentarze do pamiętników przekształcają się w wielu partiach we własne wspomnienia autorki z okresu powstania styczniowego⁹.

Przekazana przez prof. Konrada Górskiego teka wypisów archiwalnych, zebranych do jego pracy "Stanisław Krzemieński. Człowiek i pisarz" /Wilno 1936/, zawiera materiały różnej proveniencji, z których część dotyczy okresu 1860-1863. Najwcześniejsza chronologicznie w tym zbiorze jest - pochodząca ze zbiorów rapperswilskich - korespondencja działaczy emigracyjnych z lat 1860-1862¹⁰. Jedną jej część stanowi korespondencja Jana Kurzyny ze Stanisławem Krzemieńskim z lat 1860-1862. Dotyczy ona stosunków pomiędzy różnymi ugrupowaniami i poszczególnymi działaczami na emigracji, przedstawiając w szczególności tarcia między L. Mierosławskim a gen. J. Wysockim. W listach tych, obok licznych danych dotyczących polskiej szkoły wojskowej w Genui i Cuneo, znajdujemy też echa wydarzeń w kraju oraz

uwagi korespondentów na ten temat. Listy Kurzyny do Krzemińskiego mają formę krótkich regestów, obszerniejsze natomiast są wypisy z 18 listów Krzemińskiego do Kurzyny. Wśród tych ostatnich na szczególną uwagę zasługuje list z 10.I.1962 r., który w oryginale liczył 28 stron i miał raczej charakter memoriału, określającego stosunki między Krzemińskim a grupą Mierosławskiego.

Drugą część omawianej korespondencji tworzą wyciągi i regesty z kilku listów J.Kurzyny do W.Jaśniewskiego, K.Majewskiego, L.Mierosławskiego z lat 1861-1862 o podobnej jak listy Krzemińskiego tematyce oraz 3 listy Krzemińskiego do Mierosławskiego z lutego i sierpnia 1862 r., poruszające sprawy szkoły genueńskiej. Z tegoż roku pochodzą również wypisy z odezów uczniów tej szkoły oraz młodzieży z Heidelbergą, skierowanych do Mierosławskiego, w związku z jego sporem z gen. Wysockim ¹¹.

Inny charakter mają znajdujące się w tejże tece odpisy z Archiwum Akt Dawnych w Warszawie. Pierwszy z nich pochodzi z akt Komisji Śledczej i dotyczy sprawy Józefa Górskiego, właściciela wsi Miedzeszyn koło Warszawy, oskarżonego o udział w pogrzebie arcybiskupa Fijałkowskiego, na czele grupy ochłopów sformowanych w szyku wojskowym. Dwa dalsze odpisy zawierają protokół rewizji, dokonanej w mieszkaniu S.Krzemińskiego 2 kwietnia 1863 r. w poszukiwaniu Oskara Awejdę i Jana Majkowskiego, którzy zamieszkiwali wraz z Krzemińskim oraz jego zeznanie w tej sprawie. Pozostałe odpisy pochodzą z akt Tymczasowej Komisji Śledczej z 1866 r. i dotyczą poszukiwania S.Krzemińskiego. W związku z tym przytoczono odpisy zeznań o Krzemińskim złożone przez Zdzisława Janczewskiego, Karola Majewskiego i Oskara Awejdę.

Ostatnią chronologicznie grupę w tece pref.Górskiego tworzą, pochodzące ze zbiorów Tadeusza Dubieckiego, wypisy i regesty z kores-

Karolich Wojenny
Pomorski oddziałem 3.

Wyposażenie niniejszym obywatela
Kawerego Abancourt do prawomocnego
dłatania swoim imieniem wiersze
formowania Oddziałem.

Dura 4 Grudnia 1863r.

Podpisano

Reutzy

pondencji Krzezińskiego z Marianem Dubieckim. Interesujące nas listy z lat 1902-1910, wiążą się wprawdzie luźno z powstaniem styczniowym, zawierają wszakże pewne wzmianki i opinie o ludziach, którzy brali w nim udział, bądź też odegrali jakąś wybitniejszą rolę. Powyższe opinie wypowiedziane przez Krzezińskiego, który przez pewien czas wchodził w skład Rządu Narodowego, dotyczą postaci W. Daniłowskiego, K. Lewakowskiego, K. Majewskiego, Z. Sierakowskiego i B. Szwarcego. Znajdujemy również wzmianki o listach Traugutta, pamiętnikach J. K. Janowskiego i J. Majkowskiego, wreszcie w liście Krzezińskiego do Dubieckiego z 1910 r. uwagi Krzezińskiego o powstaniu styczniowym.

Dziejów 1863 r. dotyczą również odpisy rapperswilskie zakupione w 1961 r. od dr. Mateusza Puciaty¹². Pochodzą one z tek Wacława Przybylskiego, komisarsa nadzwyczajnego Rządu Narodowego poza granicami zabru rosyjskiego z okresu luty - marzec 1864 r.¹³. Jest to korespondencja otrzymywana przezeń z różnych źródeł. Część jej stanowią pisma przesyłane przez agentów dyplomatycznych Rządu Narodowego z kilku stolic europejskich, zawierające doniesienia polityczne, wzmianki o sprawach finansowych, personalnych, o uchodźcach wojskowych i cywilnych itp. Natomiast pisma skierowane do Przybylskiego przez Rząd Narodowy a właściwie samego Traugutta, obok podobnej problematyki, zawierają także szereg wskazówek i uwag pod adresem Przybylskiego oraz nieco bardziej ogólnych wypowiedzi o sprawach powstania, wyjaśniających poglądy Rządu i korygujących stanowisko adresata. Kilka pism Ekspedytora Broni i Agenta Komunikacji Zagranicznej oraz Agenta Nadzorczego nad dostawą broni, dotyczy sprawy zaopatrzenia powstania w broń, zwłaszcza zaś jej kosztów i transportu. Osobną pozycję wśród omawianych odpisów zajmuje raport ustępującego naczelnika siły zbrojnej w woj. kowieńskim Laskowskiego z 1.III.1864 roku,

przedstawiający sytuację w tym województwie. Do raportu dołączono komentarz i pozytywną opinię o jego autorze napisaną przez Aleksandra Paradowskiego. Trzy pisma wreszcie dotyczą spraw galicyjskich. Jedne z nich, z 20.II.1864 r. omawia sprawę złych stosunków istniejących pomiędzy prokuratorem Rządu Narodowego przy Wydziale Galicyjskim a Pełnomocnikiem Galicyjskim. Dwa pozostałe z 6.III.1864 r. to krótko umotywowana prośba Naczelnika Okręgu Krakowskiego o dymisję złożona na ręce Komisarza Pełnomocnego w Galicji oraz uwagi tegoż naczelnika o sytuacji w tej prowincji, stosunkach panujących w jej organizacji cywilnej i wojskowej oraz jego negatywna ocena roli Galicji w powstaniu i odnośne propozycje wysunięte dla zaradzenia temu stanowi rzeczy.

Na zakończenie warto wspomnieć o dwóch numerach gazet powstańczych, które znalazły się w zakupionych w 1962 r. materiałach Stefana Rygla /"Wiadomości z Pola Bitwy" nr 4 z 6.III.1863 r. i "Rozperszenia i Wiadomości Policji Narodowej" nr 4 z 23.I.1864 r./ oraz o fotografiach zebranych w papierach malarza Romana Szwoynickiego/1843-1915/, uczestnika powstania na Litwie. Są to zdjęcia z zesłania na Syberię, przedstawiające Szwoynickiego oraz kilkunastu innych zesłańców. Niektóre z nich zaopatrzone na odwrocie w krótkie notatki, dotyczące udziału poszczególnych osób w powstaniu. Jedno ze zdjęć, przedstawiające kurhan powstańcy na Syberii, zawiera kilkanaście nazwisk osób, pod nim spoczywających.

Materiały do dziejów powstania styczniowego w Archiwum PAN są oczywiście z natury rzeczy fragmentaryczne. Waler większości spośród nich polega na tym, iż stanowią odpisy bądź wyciągi ze źródeł dziś już nieistniejących. Na czoło wysuwa się tu stosunkowo najbardziej zwarty zbiór odpisów z tek Wacława Przybylskiego, które posiadają

RZĄD NARODOWY
Komisarz pełnomocny
na Galicyę wschodnią.

Nr 164.

Lwów, dnia 6. Listopada 1903.

Mianuje Obywatela Ksawerego d' Abancourt
Organizatorem służby pogranicznej na całym pograniczu
z Wojeństwa Lubelskiego.

niewątpliwie dużą wartość źródłową, zwłaszcza dla ogólnej historii powstania. Inne materiały o znaczeniu bardziej regionalnym, bądź też dotyczące spraw szczegółowych mogą być również wykorzystane w opracowaniach typu przyczynkowego.

PRZYPISY

- ¹ Materiały te zostały częściowo wciągnięte do kartoteki źródeł do dziejów powstania styczniowego, znajdującej się w Instytucie Historii PAN.
- ² Polski Słownik Biograficzny, t.I, Kraków 1935, s.2.
- ³ Zagadnienie to będzie przedmiotem osobnego przyczynku, przygotowywanego do druku w "Roczniku Lubelskim" na 1963 r.
- ⁴ Por. J.Maliszewski, Powstanie styczniowe. Notatki biograficzne uczestników, Warszawa 1932, s.51.
- ⁵ Okólnik drukowany w Wydawnictwie materiałów do historii powstania 1863-1864 r., t.III, Lwów 1890, nr 171, s.254-259.
- ⁶ Pamiętniki Jakuba Gieysztora z lat 1857-1865, Wilno 1913, t.II, s.27.
- ⁷ W spuściźnie Józefa Gieysztora w zbiorach Archiwum PAN brak jest wspomnianych materiałów.
- ⁸ Jak wiadomo "Pamiętniki" J.Gieysztora były przedmiotem ostrych polemik. Por. np. B.Dybowski, Ocena pamiętników Jakuba Gieysztora "Kwart.Hist." R. 33: 1919, s.25-44. Por. też rkp. Ossol. 12275/I.

-
- ⁹ W materiałach rodziny Gieysstorów w Archiwum PAN znajdują się także 2 bruliony, zawierające nieopublikowane części pamiętników Jakuba Gieysstora z lat 1844 i 1868-1870, a więc nie wiążące się z powstaniem styczniowym.
- ¹⁰ Por. S.Chankowski, Relikty rapperswilskie w zbiorach Archiwum Polskiej Akademii Nauk, "Przegląd Historyczny", 1961, nr 4, s. 759-764.
- ¹¹ Tekst odezwy młodzieży z Heidelberga przedrukowany we wspomnianej pracy K.Górskiego o Stanisławie Krzemińskim, s.235.
- ¹² Ze względu na późniejszy termin zakupu odpisów dr.Puciaty, nie udało się umieścić wzmianki o nich w informacji o "Reliktach rapperswilskich".
- ¹³ Katalog Biblioteki Narodowej, Zbiory Biblioteki Rapperswilskiej. Opracował Adam Lewak, t.I, Warszawa 1929. Rkp. nr 800.

INWENTARZE ARCHIWALNE

"Biuletyn Archiwum PAN" zamieszcza w numerze 6 dwa dalsze inwentarze zespołów archiwalnych. Pierwszy z nich to "Inwentarz akt Polskiego Towarzystwa Historycznego z lat 1923 - 1939", obejmujący również materiały redakcji "Kwartalnika Historycznego". Zespół ten, zdeponowany w 1957 r. w Archiwum PAN w Warszawie przez Zarząd Główny PTH, był w latach następnych przedmiotem szczegółowych prac porządkowych i inwentaryzacyjnych. W wyniku tych wysiłków powstał inwentarz, który za łaskawą zgodą Towarzystwa podaje się obecnie do wiadomości zainteresowanych.

Drugi inwentarz obejmuje zawartość spuścizny wybitnego botanika-dendrologa i mykologa Antoniego Wróblewskiego /1881 - 1944/. Inwentarz tej spuścizny, przygotowany do druku przez Oddział w Poznaniu, stanowi pierwszą w Archiwum PAN próbę archiwalnego opracowania materiałów przedstawiciela nauk przyrodniczych.

W pierwszym przypadku mamy do czynienia z aktami, które powstały w wyniku działalności stowarzyszenia, posiadającego pewien, dość rozwinięty, jakkolwiek daleki od doskonałości, system kancelaryjny. W drugim występują materiały spuścizny uczonego, wytworzone poza jakikolwiek związkami kancelaryjnymi. Ta podstawowa różnica wywołała potrzebę odmiennego podejścia przy pracach archiwalnych, co znajduje odbicie zarówno w układzie publikowanych inwentarzy jak i w ich treści.

W dotychczas wydanych numerach "Biuletynu" ogłoszono łącznie 16 inwentarzy zespołów, zarówno pochodzenia kancelaryjnego jak i powstałych w wyniku działalności wybitnych uczonych. Dla zorientowania i ułatwienia korzystania podawać się odtąd będzie w każdym numerze przegląd tych inwentarzy, opatrzone dokładnymi odesłaniami.

W y k a z s k r ó t ó w

ang. - angielski	mb. - metr bieżący
b.d. - bez daty	masz. - maszynopis
b.m. - bez miejsca	n. - niemiecki
cz. - część	ok. - około
druk. - drukowany	opr. - oprawny
egz. - egzemplarz	p. - pagina
fol. - folio	pol. - polski
fot. - fotografia	r. - rocznik
fr. - francuski	rkp. - rękopis
j. - jednostka	rys. - rysunek
jbr. - jednobarwna /mapa/	sygn. - sygnatura
j.w. - jak wyżej	sz. - szyte
jęz. - język	wbr. - wielobarwna
k. - kart	wg - według
l. - luźne	wygl. - ogłoszony
l. - list /w dziale ko- respondencji/	z. - zeszyt
lac. - łaciński	zebr. - zebrany

Inwentarz akt
Polskiego Towarzystwa Historycznego
z lat 1923-1939

Dzieje Polskiego Towarzystwa Historycznego były przedmiotem wielu opracowań, zestawionych przez J. Łukaszwicza w księdze pamiątkowej p.t. "Polskie Towarzystwo Historyczne 1886-1956", która ukazała się z okazji Zjazdu Jubileuszowego PTH odbytego w Warszawie w dniach 19-21 października 1956 r. W pracach dawniejszych szeroko została potraktowana historia PTH, tak, że powracanie do tych spraw wydaje się zbędne. Wskazane jest natomiast krótkie omówienie podstaw i rozwoju organizacyjnego Towarzystwa w latach 1886-1939, które to problemy opracowania dotychczasowe uwzględniają w mniejszym stopniu.

Inicjatywa założenia Towarzystwa wyszła z grona historyków lwowskich. Pierwszy statut został zatwierdzony przez Namiestnictwo 26 czerwca 1886 r. Towarzystwo otrzymało nazwę "Towarzystwa Historycznego" ze stałą siedzibą we Lwowie. Celem Towarzystwa było wzbudzanie i popieranie rozwoju nauk historycznych za pośrednictwem posiedzeń zwykłych, zgromadzeń walnych, odczytów publicznych, dalej wydawanie pisma periodycznego, a w miarę możliwości i innych wydawnictw, oraz utrzymywanie łączności z innymi towarzystwami naukowymi z zakresu historii. Organami Towarzystwa były: wydział /zarząd/, komitet redakcyjny, zgromadzenie walne i posiedzenia zwykłe.

Do uprawnień Zgromadzenia Walnego należało zatwierdzanie rocznych sprawozdań Wydziału, wybór członków Wydziału i Komitetu Redakcyjnego, załatwianie wniosków dotyczących spraw Towarzystwa, mianowanie członków honorowych, podejmowanie uchwał w sprawie zmiany statutu oraz rozwiązanie Towarzystwa i przekazania jego majątku.

Na posiedzeniach zwykajnych odbywać się miały wykłady lub odczyty połączone z dyskusją, oraz wygłaszano luźne komunikaty naukowe i pogadanki o sprawach Towarzystwa bez prawa podejmowania uchwał.

Wydział był zarządem, pełniącym władzę wykonawczą, składał się z prezesa, jego zastępcy, skarbnika i 4 członków wybranych przez Walne Zgromadzenie. Jednemu z nich Wydział powierzał funkcję sekretarza. Prezes lub jego zastępca z sekretarzem reprezentowali Towarzystwo na zewnątrz i podpisywali wszystkie pisma. Wydział miał obowiązek starać się o urzeczywistnienie celów Towarzystwa, zarządzać jego majątkiem, przyjmować członków zwykajnych i przedstawiać Walnemu Zgromadzeniu wnioski o przyjęcie członków honorowych, zwoływać posiedzenia zwykajne i Zgromadzenia Walne, porozumiewać się z władzami w sprawach Towarzystwa, wykonywać uchwały Walnych Zgromadzeń i przedkładać im roczne sprawozdanie ze swych czynności.

Komitet redakcyjny składał się z redaktora odpowiedzialnego i 5 członków redakcji. Komitet ten kierował wydawnictwami Towarzystwa, a zwłaszcza wydawnictwem pisma periodycznego, oceniał prace nadesłane do druku, przedkładał wnioski Wydziałowi w sprawach funduszy na wydawnictwa. Skarbnik Towarzystwa był administratorem jego wydawnictw, a prezes członkiem komitetu redakcyjnego.

Majątek Towarzystwa stanowiły składki członków, dochody z odczytów i wydawnictw, datki dobrowolne, subwencje i zapisy.

Członkowie Towarzystwa dzielili się na zwykajnych i honorowych. Członkiem zwykajnym mógł być każdy, kto zajmował się naukami historycznymi, a honorowym - kto posiadał zasługi w dziedzinie historii lub dla rozwoju Towarzystwa.

Pewne zmiany w statucie wprowadzono w 1891 r. a następnie w 1898. Do paragrafu mówiącego o środkach, które służą do urzeczywist-

niania celów Towarzystwa, dodano punkt o zakładaniu i popieraniu /powiatowych/ kółek naukowych. Zadaniem ich było zachęcanie członków do pracy nad historią regionalną i rozszerzanie wśród nich znajomości najnowszych wyników nauki. Wśród kół powstających w miasteczkach i miastach galicyjskich najliczniejsze i najbardziej aktywne było koło krakowskie, założone w 1912 r. Towarzystwo miało w tym okresie charakter dzielnicowy. Spoza Galicji skromny udział w jego pracach braли głównie historycy z zaboru rosyjskiego.

Zakres działania Towarzystwa z czasem wzrósł. W 1880 r. Akademia Umiejętności zorganizowała I Zjazd Historyków w Krakowie, a potem przekazała starania o dalsze zjazdy Towarzystwu Historycznemu. Towarzystwo zwołało więc następne Zjazdy - II w r. 1890 we Lwowie i III w r. 1900 w Krakowie.

Odzyskanie niepodległości po I wojnie światowej nie spowodowało zrazu poważniejszych zmian. Przez dłuższy czas historycy utrzymywali dawniejsze formy życia organizacyjnego. We Lwowie istniało Towarzystwo Historyczne, a w Warszawie - Towarzystwo Miłośników Historii, założone w 1906 r. Krokiem naprzód była konferencja historyków, która odbyła się 11 i 12 kwietnia 1920 r. w Warszawie. Zwyciężyło wówczas przekonanie, że w zjednoczonym państwie polskim powinna istnieć ogólna organizacja badań historycznych. Zasadnicze zmiany nastąpiły dopiero w r. 1924. Wyrazem ich był nowy statut, przyjęty reskryptem Urzędu wojewódzkiego lwowskiego z dnia 31 sierpnia 1924 r.

Towarzystwo uzyskało charakter ogólnokrajowy i stosowną do tego nazwę "Polskie Towarzystwo Historyczne". Siedzibą jego pozostał Lwów, lecz działalność rozciągnęła się na cały obszar Rzeczypospolitej. Zadania Towarzystwa oraz środki wiodące do ich realizacji przybrały szerszy zakres. Towarzystwo miało na celu popieranie rozwoju

nauk historycznych i zrzeszania ogółu polskich historyków oraz miłośników historii. Środkiem prowadzącym do tego było m.in. organizowanie zjazdów historyków w Polsce, propaganda i reprezentacja nauk historycznych zagranicą, udzielanie informacji fachowych i zawodowych władzom państwowym i organizacjom społecznym.

W miastach uniwersyteckich i innych miejscowościach mogły powstawać, za zgodą Zarządu Głównego, oddziały Towarzystwa, jeżeli w danej miejscowości mieszkało przynajmniej 20 jego członków. Oddziały były organami Towarzystwa i współdziałały w urzeczywistnieniu jego celów. Urządzały one posiedzenia i wycieczki naukowe, tworzyć mogły zbiory i pracownie, podejmować wydawnictwa historyczne o charakterze lokalnym.

Oddziały same uchwalały regulamin swych czynności w granicach statutu; składały Zarządowi Głównemu sprawozdania roczne z działalności i z posiedzenia dorocznego. Na czele każdego Oddziału stał Zarząd, składający się z przewodniczącego, jego zastępcy, sekretarza, skarbnika i czterech do sześciu członków.

Kompetencje Walnego Zgromadzenia pozostały bez ważniejszych zmian, natomiast jego skład uległ ograniczeniu i został ściśle określony. Mieli brać w nim udział członkowie honorowi, członkowie Zarządu Głównego i Komisji Rewizyjnej oraz przewodniczący i delegaci Oddziałów wybrani spośród członków.

Dotychczasowy Wydział stał się Zarządem Głównym, to jest organem kierującym i wykonawczym, odpowiedzialnym przed Walnym Zgromadzeniem. Załatwiał on wszystkie sprawy nie zastrzeżone dla innych organów Towarzystwa, czuwał nad prawidłowym tokiem czynności Oddziałów i utrzymywał z nimi stały kontakt oraz porozumiewał się z władzami w sprawach ogólnych Towarzystwa. Skład jego został rozsze-

rzony. Wchodził tu przewodniczący, jego trzech zastępców /w tym dwóch spoza Lwowa/ oraz 12 członków, z których czterech było spoza Lwowa. Zarząd wybierał spośród swoich członków redaktora "Kwartalnika", sekretarza, skarbnika i ich zastępców. Nowym organem była Komisja Rewizyjna, która sprawowała z ramienia Walnego Zgromadzenia kontrolę nad zarządem majątku Towarzystwa. Sprawdzala ona księgi rachunkowe, stan kasy oraz roczne zamknięcia i przedkładała Walnemu Zgromadzeniu wnioski o absolutorium Zarządowi Głównemu. Składała się z pięciu członków, z tych dwóch spoza Lwowa.

Po reorganizacji statutowej z 1924 r., PTH rozszerzyło swój zasięg terytorialny. W 1925 r. utworzono oddziały w Wilnie i Poznaniu oraz przekształcono w oddział koło krakowskie.

W tym samym r. 1925 również Towarzystwo Miłośników Historii zgłosiło akces do Polskiego Towarzystwa Historycznego. Na podstawie zawartej we Lwowie umowy TMH miało działać jako Oddział Warszawski PTH, z wszystkimi przysługującymi mu prawami i obowiązkami. TMH utrzymało przy tym swoją dotychczasową nazwę, zakres działania, wydawnictwa, majątek i organizację, uzgodnioną ze statutem PTH.

Wyrazem ożywienia i rozwoju nauki historycznej po wojnie było zwołanie w r. 1925 IV Zjazdu Historyków Polskich w Poznaniu po 25 latach przerwy. Rezultatem tego zjazdu było między innymi utworzenie stałej Delegacji Zjazdów Historycznych przy Zarządzie Głównym PTH. Zadaniem jej było wykonanie uchwał zjazdowych i organizowanie nowych zjazdów co 5 lat.

Formy organizacyjne, ustalone przez statut w 1924 r., w zasadzie przetrwały do r. 1939, ulegając niewielkim zmianom, spowodowanym dalszą rozbudową agend Towarzystwa i wciąganiem do pracy coraz szerszych kół.

Tak więc w r.1929 wprowadzono do statutu postanowienie o powołaniu przez Zarząd Główny Delegata do spraw międzynarodowych, który był stałym referentem tych spraw na posiedzeniach Zarządu i prowadził korespondencję zagraniczną /z wyjątkiem spraw redakcyjnych/. Stanowisko to było zastrzeżone dla TMH. Zwiększono wtedy także ilość członków Zarządu Głównego z 12 do 16. W r.1933 nastąpiły dalsze zmiany w statucie, wprowadzone w wykonaniu Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o stowarzyszeniach z dnia 27 października 1932 r. Rozszerzono skład Zarządu Głównego, do którego miało odtąd wchodzić 4 wiceprezesów /3 spoza Lwowa/, 20 członków /9 spoza Lwowa/ i ich 8 zastępców /połowa spoza Lwowa/.

Wówczas dopiero sformułowane zostały statutowo zasady przynależności TMH do PTH w następujących postanowieniach ogólnych: członkiem czynnym PTH może być także osoba prawna /towarzystwo lub instytucja/, której celem jest popieranie i krzewienie rozwoju nauk historycznych. Współdziałał takiej instytucji, zakres jej praw do udziału za pośrednictwem delegatów w Walnych Zgromadzeniach, udział jej przedstawicieli w Zarządzie Głównym oraz wysokość opłacanych przez nią na rzecz PTH opłat finansowych poza zwyczajną składką członkowską, określała uchwała Walnego Zgromadzenia na podstawie porozumienia z daną instytucją.

Postanowiono również, że Towarzystwo może tworzyć w miarę potrzeby sekcje i komisje o celach specjalnych, wchodzących w zakres zadań Towarzystwa. Rządzą się one własnymi regulaminami, zatwierdzonymi przez Zarząd Główny. Na tej zasadzie działała Komisja Dydaktyczna PTH, powołana w r.1932, która nadzorowała i koordynowała pracę Sekcji Dydaktycznych, istniejących przy Oddziałach i od r.1933 wydawała swoje czasopismo "Wiadomości historyczno-dydaktyczne".

W miarę aktualnych potrzeb Zarząd organizował również inne komisje. W r.1932 powstała Komisja do spraw reedycji Bibliografii Historii Polskiej L.Finkla. W związku z akcją Komisji Wydawniczej Międzynarodowego Komitetu Historyków, zmierzającą do udostępnienia ogółowi historyków wyników pracy uczonych, piszących w językach mało rozpowszechnionych, powołano w r.1934 Komisję do spraw tłumaczeń polskich prac historycznych na języki obce. Zadaniem tej Komisji było przetłumaczenie streszczeń wybitniejszych prac do wydawnictwa przygotowywanego przez Międzynarodowy Komitet Historyków.

W 1937 r. powstał Komitet Budowy "Domu Nauki" PTH, który zajął się sprawami, związanymi z budową we Lwowie domu dla potrzeb Towarzystwa.

Dalsze zmiany organizacyjne w Polskim Towarzystwie Historycznym nastąpiły już po II wojnie światowej.

Uporządkowany obecnie zespół zawiera akta Zarządu Głównego PTH i redakcji "Kwartalnika Historycznego" z okresu międzywojennego, głównie z lat 1923-1939 oraz fragmenty akt wcześniejszych z lat 1886-1914. Przekazany on został Zarządowi Głównemu PTH przez Bibliotekę Lwowskiego Oddziału Ukraińskiej Akademii Nauk wiosną 1957 r. Na posiedzeniu plenarnym Zarządu Głównego w dniu 25 maja tegoż roku podjęto uchwałę o przekazaniu otrzymanych akt w depozyt Archiwum Polskiej Akademii Nauk, które zobowiązało się je uporządkować, zinwentaryzować i udostępnić dla badań. Przyjęcie zespołu przez Archiwum PAN nastąpiło w lipcu 1957 r.

Już po uporządkowaniu zespołu i sporządzeniu inwentarza Zarząd PTH przekazał w styczniu 1962 r. dodatkowo sześć teczek akt Delegata PTH do stosunków międzynarodowych. Ten fragment zespołu zachował

się oddzielnie, na terenie Warszawy, w związku z działalnością prof. M. Handelsmana, który sprawował tę funkcję od 1929-1939 r.

Przed rewindykacją akta nie były porządkowane, złożono je tylko mechanicznie w obwoluty nie posiadające żadnego opisu, tworząc 667 tymczasowych jednostek. Przejęte akta nie miały także żadnego spisu. Sporządzono go dopiero w Archiwum PAN we wrześniu 1957 r. w celu dołączenia do protokołu zdawczo-odbiorczego, podpisanego w ambasadzie polskiej w Moskwie. Był to spis prowizoryczny, sporządzony na podstawie zawartości obwolut.

Pierwsze prace porządkowe rozpoczęto jesienią 1957 r. Przeprowadzone wtedy wstępną segregacją, w czasie której wyłączono drobne fragmenty akt obcych z okresu międzywojennego, a mianowicie: Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie, Seminarium prof. Stanisława Zakrzewskiego, Polskiego Towarzystwa Filozoficznego, Towarzystwa Pedagogicznego, Towarzystwa Bibliofilów Polskich, Akademickiego Koła Historycznego we Lwowie, prof. Tadeusza Urbańskiego oraz materiały redakcyjne do podęcznika historii starożytnej, średniowiecznej i nowożytnej. Stwierdzono również w aktach redakcji "Kwartalnika Historycznego" obecność materiałów przeznaczonych do 3-ciego numeru "Kwartalnika", który miał się ukazać jesienią 1939 r., sporządzone wykaz artykułów i recenzji i przekazane do wykorzystania Komitetowi Redakcyjnemu "Kwartalnika". Pozostałe akta PTH rozsegregowano na kilka grup i przystąpiono do ich porządkowania. Z większości akt ukształtowano jednostki i opisano je prowizorycznie. W pierwszej fazie materiały zarządu, komisji i oddziałów porządkował M. Flis, zjazdów - R. Wołoszyński, redakcji "Kwartalnika Historycznego" - H. Dymnicka. W toku tych prac odbyło się kilka zebrań grupy roboczej, w wyniku dyskusji przyjęto układ akt zespołu, którego podstawowy projekt opracował M. Flis. Na tym etapie

prace w wymienionym gronie przerwane. Dalsze prace prowadziły H. Dymnicka i M. Wrzowska. Zakończona została wówczas segregacja akt i ich podział na jednostki. Przy segregacji wyłączono akta kat. "B" i materiały wieloegzemplarzowe. Następnie nadano aktom układ wewnątrz jednostek i szczegółowo je opisano. Systematyzacja akt wewnątrz zespołu przeprowadzona została w oparciu o planowany pierwotnie układ po wprowadzeniu do niego pewnych zmian. Układ nadany zespołowi ma charakter strukturalno-funkcjonalny, uwzględniający organizację Towarzystwa i kierunki jego działalności.

Zespół składa się z dwóch zasadniczych części t.j. z akt Zarządu Głównego, oraz z akt redakcji "Kwartalnika Historycznego"-/szczegółowy plan układu akt w zespole podany jest przed inwentarzem jako przegląd jego zawartości/. Część pierwszą zespołu otwierają materiały organizacyjne zarządu: statuty, protokoły, sprawozdania. Statuty zachowały się w formie rękopisów, druków, maszynopisów i egzemplarzy powielonych. Połączona jest z nimi korespondencja w sprawie zatwierdzania statutów przez władze oraz dotycząca stosunku TMH do PTH.

Protokoły Walnych Zgromadzeń Delegatów PTH, posiedzeń Zarządu Głównego i Lwowskich Członków Zarządu nie są kompletne i tylko w sposób fragmentaryczny odtwarzają działalność tych władz w latach 1925-1939. Zachowało się najwięcej protokołów posiedzeń zarządu za lata 1933-1934.

Sprawozdania Zarządu Głównego z działalności PTH pochodzą w zasadzie z lat 1927-1939, jednak z luką obejmującą lata 1930-1932. Są tam fragmentaryczne materiały w postaci notatek, brulionów lub zapisów, rzadziej druki. Statuty, protokoły, sprawozdania uporządkowane są według zasad chronologicznych.

Korespondencja Zarządu, tematycznie niejednolita, dotyczy wielu spraw wchodzących w zakres jego kompetencji. Obejmuje ona zaproszenia, komunikaty i korespondencję związaną z walnymi zgromadzeniami, z zebraniem zarządu, następnie korespondencję i materiały w sprawach członkostwa i składek, współpracy z instytucjami oraz związkami krajowymi i zagranicznymi, a dalej odnosi się ona do różnych wydawnictw. Są tu wreszcie materiały związane ze zgonem prof.St.Zakrzewskiego i innych członków Towarzystwa oraz z jubileuszem 50-lecia Towarzystwa /w 1937 r./. Korespondencji tej nadano układ rzeczowy, a wewnątrz jednostek chronologiczny, alfabetyczny lub numeryczny.

Z akt komisji działających przy zarządzie na szczególną uwagę zasługują dość dobrze zachowane materiały Komisji Dydaktycznej obrazującej jej powstanie, organizację i działalność. Materiały Komisji do Spraw Reedykcji Bibliografii Historii Polskiej L.Finkla zawierają głównie protokoły komisji badającej zarzuty stawiane nowej edycji bibliografii, uwagi recenzentów i odpowiedzi redaktora. Materiałom poszczególnych komisji wewnątrz jednostek nadano porządek chronologiczny. Jedynie akta Komisji Dydaktycznej ułożone są alfabetycznie według nazw miejscowości.

Akta Delegata PTH do Spraw Międzynarodowych zachowały się w całości z okresu od X 1928 do X 1932 r. Jest to głównie korespondencja różnojęzyczna w sprawach zjazdów międzynarodowych zawierająca m.in. sprawozdania delegata z jego działalności, komunikaty Międzynarodowego Komitetu Nauk Historycznych, odpisy protokołów posiedzeń Lwowskich Członków Zarządu Głównego PTH. Akta te ułożone w teczkach wg numerów dziennika i chronologii nie wymagały ponownego porządkowania tym bardziej, że do części akt od nr.1 do 280 jest pomoc w postaci skorowidza.

Z akt zjazdów krajowych zachowały się fragmenty akt Zjazdu III z r. 1900 oraz prawie w całości akta Zjazdu IV z 1925 r., Zjazdu V z 1930 r., Zjazdu VI z 1935 r., jak również projekty i materiały przygotowawcze do Zjazdu VII planowanego na rok 1940. Akta zjazdów zawierają materiały organizacyjne danego zjazdu, następnie sprawozdania z przebiegu obrad poszczególnych sekcji, łącznie z wnioskami i uchwałami, a także materiały redakcyjne do "Pamiętników Zjazdowych". Wewnątrz jednostek akta zjazdów ułożone są tak, że korespondencji nadano układ alfabetyczny według nadawców i wyjątek stanowi tu tylko korespondencja Komitetu Gospodarczego IV i V Zjazdu ułożona rzeczowo lub numerycznie. Sprawozdania z obrad uporzędkowane w ramach każdego zjazdu według sekcji.

Zachowane materiały redakcyjne do Pamiętnika Zjazdów IV i VI ułożone są w porządku nadanym im w druku. Referaty uszeregowano /tom pierwszy "Pamiętnika"/ według sekcji z tym, że w obrębie sekcji Zjazdu IV mają one układ alfabetyczny - według nazwisk autorów, a w obrębie sekcji Zjazdu VI w kolejności, w jakiej wygłaszane były na zjeździe. Sprawozdania z obrad poszczególnych sekcji /tom drugi/ ułożono w kolejności sekcji. Ze Zjazdu V zachowały się tylko szczupłe fragmenty materiałów redakcyjnych.

Z akt zjazdów międzynarodowych zachowały się materiały dotyczące VI Międzynarodowego Kongresu Historyków w Oslo /1928 r./, VII Międzynarodowego Kongresu Nauk Historycznych w Warszawie /1933/ i VIII Międzynarodowego Kongresu Nauk Historycznych w Zurychu /1938/. Są to materiały organizacyjne oraz sprawozdania uczestników delegacji polskiej. Akta zjazdów międzynarodowych mają układ chronologiczny lub alfabetyczny.

Zachowały się wreszcie akta oddziałów obrazujące działalność Towarzystwa w terenie. Są to sprawozdania z działalności naukowej i organizacyjnej, sprawozdania kasowe, spisy członków oraz korespondencja Zarządu z poszczególnymi oddziałami. Akta oddziałów są szczególnie cenne, gdyż w czasie okupacji papiery własne wielu oddziałów uległy całkowitemu bądź częściowemu zniszczeniu. M.in. akta TMH zostały, jak wiadomo, w całości spalone w 1944 r. w Archiwum Miejskim w Warszawie, a z akt Oddziału Poznańskiego zachował się tylko fragment z lat 1932-1936, tak iż zachowane w zespole sprawozdania i inne materiały TMH i Oddziału Poznańskiego z lat 1925-1939 są dziś do wielu zagadnień jedynymi źródłami. Akta oddziałów ułożone są w kolejności alfabetycznej nazw miejscowości, w ramach oddziału podzielone są na grupy rzeczowe: sprawozdania, spisy członków, korespondencja itp.

Z akt finansowych Zarządu Głównego z historycznego punktu widzenia najważniejsze są zachowane roczne sprawozdania i rozliczenia kasowe, preliminarze budżetowe oraz korespondencja w sprawach subwencji udzielanych Towarzystwu przez Ministerstwo WROIP i Magistrat m. Lwowa. Wewnątrz wymienionych grup akta ułożone są chronologicznie.

Na początku drugiej części zespołu - materiałów redakcji "Kwartalnika Historycznego" umieszczono akta ogólno-organizacyjne z lat 1925-1938. Są to wnioski w sprawie rozbudowy "Kwartalnika" z okresu 1925-1932 oraz odpowiedzi na ankietę z 1934 r., dotyczącą konstrukcji i charakteru "Kwartalnika", poszczególnych działów oraz organizacji redakcji. Uwagi te zgłoszone przez kilka oddziałów i indywidualnie przez kilkunastu historyków podsumował Stanisław Kętrzyński w obszernym memoriale. Poza tym zachował się późniejszy /z l. 1937-1938/ projekt regulaminu i instrukcji typograficznej "Kwartalnika Historycznego", który był poddany dyskusji - oraz nadesłane uwagi. Istnie-

je również interesujący materiał, dotyczący współpracy w zakresie czasopiśmiennictwa historycznego - protokół, korespondencja, komunikat i notatki konferencji redaktorów czasopism historycznych, która odbyła się 6 grudnia 1937 r. W jej wyniku postanowiono odbywać coroczne konferencje porozumiewawcze co do warunków współpracy i podziału materiału redakcyjnego między poszczególne czasopisma.

Akta charakteryzujące organizację pracy redakcyjnej zachowały się tylko z lat 1936-1939. Są to wykazy publikacji, nadsyłanych do redakcji, dotyczące przygotowywanych do druku rozpraw, recenzji i zapisek bibliograficznych z podaniem nazwisk autorów, korespondencja w sprawie egzemplarzy recenzyjnych i wykaz materiałów, zawartych w te-
kach redakcji.

Materiały drukowane w "Kwartalniku" - to rękopisy, maszynopisy i często korekty artykułów, rozpraw, recenzji, zapisak bibliograficznych, polemik, nekrologów, tekstów do działu "sprawy Towarzystwa" i kroniki naukowej. Fragmentaryczne i z lukami chronologicznymi w latach 1925-1936, stają się bardziej kompletne poczynając od r. 1937. Materiały te zostały ułożone w porządku chronologicznym według numerów roczników, w ramach zaś roczników według zeszytów, a wewnątrz nich w układzie rzeczowym stosownie do układu "Kwartalnika". Korekty umieszczono łącznie z maszynopisami lub rękopisami.

Z materiałów niedrukowanych zachowały się artykuły, recenzje, polemiki i zapiski bibliograficzne. Trzy artykuły pochodzą z roku 1927 i 1937, reszta stanowi zawartość teki redakcyjnej zeszytu 3 tomu 53, który nie ukazał się wskutek wybuchu wojny w 1939 r. Artykuły nie straciły na wartości i niektóre zostały wydrukowane później.

Artykuły, recenzje i polemiki potraktowane jako osobne jednostki. Artykuły zostały sintroaryzowane w porządku chronologicznym i alfabetycznym, a recenzje, wszystkie z 1939 r., w alfabetycznym według nazwisk autorów. Zapiski bibliograficzne, posiadające mniejsze rozmiary, połączone w dwie jednostki.

Korespondencja redakcji "Kwartalnika" pochodzi z dwóch okresów: 1887-1914 i 1937-1939. Dawna korespondencja zawiera listy wysyłane do redakcji przez osoby o nazwiskach zaczynających się na litery M. i N. Stanowi ona zapewne fragment pierwotnego archiwum redakcji i nosi ślady układu nadanego przez kancelarię, skontrolowanego i zachowanego obecnie przy porządkowaniu. Korespondencja nowsza składa się nie tylko z listów otrzymywanych ale zawiera również kopie listów wysyłanych przez redakcję. Zostały one połączone pod nazwiskiem korespondenta w porządku chronologicznym w osobnej obwolucie. Korespondencję tę następnie ułożono alfabetycznie według nazwisk osób, dzieląc ją na trzy jednostki. Przy każdej z nich zaznaczono w inwentarzu końcowe litery nazwisk korespondentów. Zachował się również jeden dziennik podawczy redakcji z lat 1938-1939.

Ze znacznej ilości akt administracji "Kwartalnika" niewiele zakwalifikowano do zachowania, gdyż miały one przeważnie tylko charakter manipulacyjny. Pozostawiono jednak korespondencję w sprawie wymiany wydawnictw z lat 1925-1939 z instytucjami krajowymi i zagranicznymi oraz wykazy wymienionych wydawnictw. Z obszernej korespondencji w sprawach prenumeraty "Kwartalnika" zachowano przykładowo tylko akta z 1930 r.

Pomocy archiwalnych zachowało się niewiele. Są to dwa protokoły przekazania akt i kilka dzienników podawczych. Wszystkie dzienniki prowadzone były w sposób identyczny. Są one jednostronne, wpi-

sywano w nie pisma wchodzące i wychodzące w kolejności numerycznej. Akta otrzymywały numerację ciągłą w obrębie jednego roku. Korespondencję wchodzącą i wychodzącą odnoszącą się do jednej sprawy lub jednej osoby rejestrowano pod tym samym numerem.

Brakowanie zespołu przeprowadzone było bardzo ostrożnie, głównie ze względu na to, że przechodząc różne koleje losu, zachował się on fragmentarycznie. Niemniej jednak należało go oczyścić z materiału wtórnego oraz manipulacyjnego.

Do dubletów wyłączono drugie i dalsze egzemplarze protokółów, statutów, komunikatów, sprawozdań, zaproszeń, referatów zjazdowych itp. - w formie maszynopisów czy materiałów powielonych. Zaznaczyć trzeba, że w zespole pozostawiono wszystkie redakcje rękopisów, pierwszy egzemplarz maszynopisu, egzemplarz powielony i drukowany oraz wszystkie egzemplarze korekt drukarskich.

Wyłączenie akt kat. "B" przeprowadzone tylko w aktach tych komórek, które z racji swego charakteru posiadają zwykle dużo materiału manipulacyjnego. W omawianym zespole do tego typu akt należały akta finansowe Zarządu Głównego, fragmenty korekty drugiego wydania Bibliografii Historii Polskiej L. Finkla, administracyjno-finance Zjazdów oraz administracyjne redakcji "Kwartalnika Historycznego".

Z akt zjazdów wyłączono korespondencję administracyjną dotyczącą zgłoszeń na zjazd, przesłania sądanych załączników oraz akta finansowe typu manipulacyjnego.

Z akt administracji "Kwartalnika" wybrakowane korespondencję manipulacyjną w sprawach prenumeraty i wpłat, i materiały pomocnicze np. różne kartoteki.

Z materiałów redakcji "Kwartalnika" wybrakowano korekty ogłoszeń w czasopismach historycznych, kartoteki zawartości "Kwartalnika Historycznego" z 1938-1939 r., wykazy czasopism nadsyłanych do redakcji.

Ogólnie z całego zespołu wyłączono 1,2 mb akt kat. "B", przeznacząc je na makulaturę oraz 0,15 mb materiału wtórnego, pozostawionego na dalsze przechowanie w Archiwum PAN. Sporządzono spisy wyłączonych akt.

Inwentaryzacja była dwustopniowa. Równocześnie z pracami porządkowymi sporządzony został inwentarz kartkowy, na podstawie którego po ostatecznym uporządkowaniu i przeprowadzeniu systematyzacji akt w obrębie zespołu sporządzony został projekt inwentarza ciągłego. Inwentarz obejmuje 267 jednostek zawierających 2,40 mb akt kat. "A". Projekt inwentarza oraz spisy akt kat. "B" i dubletów, po uzgodnieniu pewnych wątpliwych kwestii, zatwierdzone zostały przez Zarząd Główny PTH w czerwcu 1960 r. Przeprowadzone wówczas zostały końcowe prace nad zespołem jak: zastąpienie tymczasowych obwolut - teczkami zaopatrzonymi w odpowiednią tytulaturę, sfoliowanie poszczególnych jednostek oraz sporządzenie skorowidza imiennego osób, których korespondencja znajduje się w aktach Towarzystwa. Skorowidz obejmuje wszystkie jednostki zawierające korespondencję.

Zakończeniem prac porządkowych nad zespołem PTH było opracowanie wstępu do inwentarza. Projekt wstępu omówiono na zebraniu Sekcji archiwalnej TMH w dniu 15 czerwca 1960 r.

Przegląd zawartości inwentarza

	pozycja inwentarza
I Zarząd Główny	1 - 177
A. Statuty	1
B. Protokóły	2 - 7
C. Sprawozdania	8 - 17
D. Korespondencja	18 - 41
E. Komisje	42 - 50
F. Zjazdy	51 - 147
a. Krajowe	51 - 137
b. Międzynarodowe	138 - 147
G. Oddziały	148 - 166
H. Finanse	167 - 177
II Redakcja "Kwartalnika Historycznego"	178 - 261
A. Regulamin i ogólne	178 - 182
B. Materiały redakcyjne	183 - 187
C. Materiały drukowane	
w "Kwartalniku Historycznym"	188 - 205
D. Materiały niedrukowane	206 - 247
a. Artykuły	206 - 216
b. Recenzje	217 - 243
c. Polemika	244 - 247
E. Korespondencja Redakcji	248 - 253
F. Administracja Kwartalnika	254 - 261
III Dodatki	262 - 267

I. Zarząd Główny

A. Statuty

1. Statuty PTH

Teksty, projekty zmian, korespondencja
1886-1933, l., k. 81

B. Protokóły

2. Protokóły Walnych Zgromadzeń Delegatów PTH

1926-1939, l., k. 187

3. Protokóły posiedzeń Zarządu Głównego PTH

1925-1932, l., k. 153

4. Protokóły posiedzeń Zarządu Głównego PTH

1933-1934, l., k. 330

5. Protokóły posiedzeń Zarządu Głównego PTH

1935-1939, l., k. 210

6. Protokóły posiedzeń lwowskich członków Zarządu Głównego PTH

1929-1938, l., k. 104

7. Księga protokółów Walnego Zgromadzenia i posiedzeń Zarządu Głównego

1929-1932, opr., k. 32

C. Sprawozdania

8. Sprawozdanie Zarządu Głównego PTH

Materiały redakcyjne

1927, l., k. 24

9. Sprawozdanie Zarządu Głównego PTH

Materiały redakcyjne

1928-1929, l., k. 79

10. Sprawozdanie Zarządu Głównego PTH

Druk

1929-1930, sz., k. 2 + 35 str.

11. Sprawozdanie Zarządu Głównego PTH
Materiały redakcyjne i druk
1932-1933, l. 1 sz., k. 35
12. Sprawozdanie Zarządu Głównego PTH
Materiały redakcyjne
1934-1935, l., k. 47
13. Sprawozdanie Zarządu Głównego PTH
Materiały redakcyjne
1935-1936, l., k. 12
14. Sprawozdanie Zarządu Głównego PTH
Materiały redakcyjne i druk
1936-1937, l. 1 sz., k. 25 + 49 str.
15. Sprawozdanie Zarządu Głównego PTH
Materiały redakcyjne i druk
1937-1938, l. 1 sz., k. 84 + 62 str.
16. Sprawozdanie Zarządu Głównego PTH
Materiały redakcyjne i druk
1938-1939, l. 1 sz., k. 57 + 66 str.
17. Ogólny wykaz członków PTH
1925-1932, opr., s. 392

D. Korespondencja

18. Zaproszenia na Walne Zgromadzenia Delegatów PTH
1925-1938, l., k. 25
19. Zaproszenia na posiedzenia Zarządu Głównego PTH
1929-1939, l., k. 48
20. Zaproszenia na posiedzenia lwowskich członków Zarządu Głównego PTH
1925-1939, l., k. 15
21. Walne Zgromadzenia Delegatów PTH
Korespondencja, komunikaty, zawiadomienia
1925-1939, l., k. 65
22. Zarząd Główny
Korespondencja, komunikaty, zawiadomienia
1930-1937, l., k. 23

23. Odezwa Zarządu Głównego PTH w sprawie składki członkowskiej
1923, l., k. 6
24. Korespondencja w sprawach członkostwa i składek
1925-1933, l., k. 20
25. Korespondencja z instytucjami i urzędami krajowymi w sprawach współpracy
1925-1939, l., k. 96
26. Korespondencja z międzynarodowymi organizacjami naukowymi w sprawach współpracy
1925-1934, l., k. 46
27. Korespondencja dotycząca współpracy naukowej z zagranicą
1925-1937, l., k. 134
28. Korespondencja ogólna
m.in. protokół przekazania akt PTH do Archiwum Uniwersytetu J.K. we Lwowie
1925-1939, l., k. 31
29. Wydawnictwo "Polski Słownik Biograficzny Polski Porozbiorowej" Program, fundusz, korespondencja
1929, l., k. 30
30. Wydawnictwo "Polska i jej sąsiedzi" Korespondencja
1933-1939, l., k. 74
31. Nekrologi i wspomnienia pośmiertne dotyczące zmarłych członków PTH
1928-1932, l., k. 27
32. Kondolencja, nekrologi, wspomnienia pośmiertne, związane ze zgonem Stanisława Zakrzewskiego
1934, l., k. 105
33. Organizacja jubileuszu PTH Protokoły, programy i korespondencja
1936-1937, l., k. 42
34. Listy i telegramy gratulacyjne z okazji jubileuszu PTH
1937, l., k. 173
35. Korespondencja związana z wydaniem jubileuszowego numeru Kwartalnika Historycznego
1936-1937, l., k. 68

36. Komunikaty prasowe i radiowe oraz wycinki prasowe dotyczące jubileuszu PTH
1937, l., k. 26
37. Korespondencja w sprawie medalu z okazji 50-lecia prof. Finkla
1926-1928, l., k. 29
38. Zaproszenia, kondolencje, podziękowania
1928-1939, l., k. 44
39. Dziennik korespondencyjny
1926-1932, opr., k. 95
40. j.w.
1933-1937, opr., k. 96
41. j.w.
1938-1939, opr., k. 38

• E. Komisje

42. Komisja Rewizyjna
Protokoły, korespondencja
1933-1938, l., k. 6
43. Komisja Dydaktyczna
Projekty regulaminu
1932, l., k. 13
44. Komisja Dydaktyczna
Korespondencja dotycząca organizacji i działalności Komisji
1932-1939, l., k. 48
45. Komisja Dydaktyczna
Ankieta w sprawie podręcznika historii na I klasę gimnazjalną
1933-1935, l., k. 141
46. Komisja Dydaktyczna
Projekty programów nauki historii w gimnazjach i szkołach powszechnych
1933, l., k. 54
47. Komisja do spraw reedycji Bibliografii Historii Polskiej L. Finkla
Korespondencja, protokoły, uwagi ekspertów
1932-1937, l., k. 78

48. Komisja do spraw tłumaczeń polskich prac historycznych na języki obce
Korespondencja i protokół, dotyczące organizacji i działalności Komisji
1934-1935, l., k. 29
49. Komitet Budowy "Domu Nauki" PTH
Memoriał w sprawie budowy i sprawozdania
1937-1938, l., k. 18
50. Stała Delegacja Zjazdów
Protokóły, zaproszenia, korespondencja
1926-1939, l., k. 29
Delegat do stosunków międzynarodowych
zob. j. 262-267

F. Zjazdy

a/ K r a j o w e

III Zjazd w Krakowie

51. Sprawozdanie z posiedzeń Sekcji II
1900, l., k. 27
52. Sprawozdanie z posiedzeń Sekcji III
Fragment
1900, l., k. 13
53. Sprawozdanie z posiedzeń Sekcji IV
1900, l., k. 30
54. List od prof. Józefa Kolouska z Pragi i przemówienia na zakończenie zjazdu
1900, l., k. 14
55. Wycinki z prasy
1900, l., k. 10

IV Zjazd w Poznaniu

56. Komisja Organizacyjna i Stała Delegacja Zjazdów Historycznych
Protokóły, sprawozdania i materiały z posiedzeń
1925-1926, l., k. 136
57. Komitet Organizacyjny
Korespondencja
1925, l., k. 247

58. Komitet Gospodarczy Komitetu Organizacyjnego
Akta ze spisem
1925, sz., k. 428
59. Zestawienie podpisów na odezwę zjazdową, wykazy referatów,
wykazy proponowanych prezydentów
1925, l., k. 34
60. Sprawozdania z obrad poszczególnych Sekcji I-VI
1925, l., k. 93
61. Wnioski i uchwały zjazdowe
1925-1926, l., k. 50
62. 2 artykuły podsumowujące IV Zjazd:
"Poznański Zjazd Historyków,
K.Tyszkowski "Sprawy rewindykacyjne na Poznańskim Zjeździe
Historyków"
ok. 1925, l., k. 9
63. Pamiętnik IV Powszechnego Zjazdu Historyków Polskich,
t.I - Referaty, Sekcja I
1925, l., k. 125
64. j.w.
t.I - Referaty, Sekcja II
1925, l., k. 89
65. j.w.
t.I - Referaty, Sekcja III
1925, l., k. 42
66. j.w.
t.I - Referaty, Sekcja IV
1925, l., k. 74
67. j.w.
t.I - Referaty, Sekcja V
1925, l., k. 109
68. j.w.
t.I - Referaty, Sekcja VI
1925, l., k. 63
69. j.w.
t.I - Referaty, Sekcja VI
1925, l., k. 80

-
70. Pamiętnik IV Powszechnego Zjazdu Historyków Polskich,
t.I - Referaty, Sekcja VII
1925, l., k. 236 + 25 str.
71. j.w.
t.II - Protokóły, Materiały redakcyjne ogólne
1925-1927, l., k. 20
72. j.w.
t.II - Protokóły I i II posiedzenie plenarne
1925, l., k. 42
73. j.w.
t.II - Protokóły, Sekcja I
1925, l., k. 5
74. j.w.
t.II - Protokóły, Sekcja II
1925, l., k. 44
75. j.w.
t.II - Protokóły, Sekcja III
1925, l., k. 27
76. j.w.
t.II - Protokóły, Sekcja IV
1925, l., k. 36
77. j.w.
t.II - Protokóły, Sekcja V
1925, l., k. 14
78. j.w.
t.II - Protokóły, Sekcja VI A
1925, l., k. 16
79. j.w.
t.II - Protokóły, Sekcja VI B
1925, l., k. 24
80. j.w.
t.II - Protokóły, Sekcja VII
1925, l., k. 62
81. Redakcja Pamiętnika IV Powszechnego Zjazdu Historyków Polskich
Korespondencja, głównie w sprawie korekty
1925, l., k. 15

82. Druki, zaproszenia, legitymacje
1925, l., k. 8

V Z j a z d w W a r s z a w i e

83. Stała Delegacja Zjazdów Historyków Polskich
Protokoły, komunikaty, projekty odezwy i programu V Zjazdu
1929-1930, l., k. 158
84. Korespondencja w sprawach organizacyjnych
1930, l., k. 238
85. Korespondencja z Wydawnictwami w sprawie dostarczenia katalogów i wydawnictw uczestnikom Zjazdu
1930, l., k. 62
86. Korespondencja dotycząca popularyzacji Zjazdu przez prasę i radio oraz wycinki prasowe
1930, l., k. 20
87. Korespondencja w sprawach opracowania i druku referatów w "Pamiętniku" /A-M/
1930, l., k. 187
88. Korespondencja w sprawach opracowania i druku referatów w "Pamiętniku" /N-Z/
1930, l., k. 225
89. Telegramy i pisma powitalne i delegujące
1930, l., k. 22
90. Dziennik korespondencyjny
1930, opr., k. 29
91. Programy Zjazdu, wykazy referatów i spis uczestników
1930, l., k. 108
92. I i II posiedzenie plenarne
Protokoły i materiały
1930, l., k. 110
93. Posiedzenia Sekcji I
Protokoły i materiały
1930, l., k. 69

94. Posiedzenia Sekcji II
Protokóły i materiały
1930, l., k. 342
95. Posiedzenia Sekcji III
Protokóły i materiały
1930, l., k. 180
96. Posiedzenia Sekcji IV
Protokóły i materiały
1930, l., k. 101
97. Pamiętnik V Powszechnego Zjazdu Historyków Polskich
Materiały redakcyjne
1930, l., k. 138

VI Z j a z d w W i l n i e

98. Korespondencja z Oddziałami PTH w sprawach organizacyjnych
Zjazdu
1933-1935, l., k. 41
99. Pisma w sprawach ogólnych, komunikaty
1934-1935, l., k. 68
100. Korespondencja w sprawach organizacyjnych
/uczestnictwo w zjeździe, referaty itp./ A - G
1933-1936, l., k. 215
101. j.w. H - K
1933-1936, l., k. 262
102. j.w. L - O
1933-1936, l., k. 129
103. j.w. P - S
1933-1936, l., k. 200
104. j.w. T - Ż
1934-1936, l., k. 104
105. Komitet Gospodarczy
Korespondencja wychodząca w sprawach administracyjno-
gospodarczych Zjazdu
1935, l., k. 70

106. Komitet Gospodarczy
Korespondencja wpływająca w sprawach administracyjno-
gospodarszych Zjazdu
1934-1935, l., k. 80
107. Listy i depesze gratulacyjne, zaproszenia
1935, l., k. 37
108. Program Zjazdu
1935, l., k. 47 + 16 str.
109. Spisy władz i uczestników Zjazdu
1935, l., k. 20
110. Przebieg otwarcia i zamknięcia Zjazdu,
przemówienia, rezolucje
1935, l., k. 114
111. Sprawozdania z obrad Sekcji I - VIII
1935, l., k. 120
112. Pamiętnik VI Zjazdu Historyków Polskich w Wilnie
t.I - Referaty, - materiały redakcyjne ogólne
1935, l., k. 54
113. Pamiętnik VI Zjazdu Historyków Polskich w Wilnie
t.I - Referaty, Sekcja I
1935, l., k. 97
114. j.w.
1935, l., k. 135
115. j.w.
1935, l., k. 129
116. j.w.
1935, l., k. 156
117. j.w. Sekcja II
1935, l., k. 115
118. j.w. Sekcja III
1935, l., k. 152
119. j.w. Sekcja IV
1935, l., k. 197
120. j.w. Sekcja V
1935, l., k. 112

121. Pamiętnik VI Zjazdu Historyków Polskich w Wilnie
t.I - Referaty, Sekcja VI
1935, l., k. 137
122. j.w. Sekcja VII
1935, l., k. 306
123. j.w. Sekcja VIII
1935, l., k. 23
124. Pamiętnik VI Zjazdu Historyków Polskich w Wilnie,
t.II - Protokoły, materiały redakcyjne ogólne
1935-1936, l., k. 54
125. Pamiętnik VI Zjazdu Historyków Polskich
t.II - Protokoły - Sekcja I
1935, l., k. 198
126. j.w. - Sekcja II
1935, l., k. 121
127. j.w. - Sekcja III
1935, l., k. 119
128. j.w. - Sekcja IV
1935, l., k. 43
129. j.w. - Sekcja V
1935, l., k. 28
130. j.w. - Sekcja VI
1935, l., k. 53
131. j.w. - Sekcja VII
1935, l., k. 23
132. j.w. - Sekcja VIII
1935, l., k. 78
133. Wycinki z prasy
1935, sz. 1 l., k. 42
134. Druki - formularze
1935, l., k. 7
135. Księga kasowa
1934-1936, l., k. 19

136. Dziennik korespondencyjny VI i VII Zjazdu
1934/35, 1938/39, sz., k. 63

VII Zjazd we Lwowie /niezrealizowany/

137. Projekt organizacji i komunikat o Zjeździe
1939, l., k. 7

b/ Międzynarodowe

VI Międzynarodowy Kongres Historyków w Oslo

138. Korespondencja w sprawie udziału i składu delegacji polskiej,
komunikat i program Kongresu
1928, l., k. 32
139. Sprawozdanie Prezesa Delegacji Polskiej
1929, l., k. 19
140. Sprawozdanie kasowe ze stanu funduszu na Międzynarodowy
Kongres Historyków w Oslo i korespondencja
1928-1929, l., k. 18
141. Wycinki prasowe
1928, l., k. 3

VII Międzynarodowy Kongres Nauk Historycznych w Warszawie

142. Materiały organizacyjne
Protokoły i sprawozdania Komitetu Organizacyjnego,
tematy referatów, wycinek prasowy
1932-1933, l., k. 46
143. Korespondencja w sprawach organizacyjnych
1931-1933, l., k. 135
144. Zestawienie kasowe
1933, l., k. 6

VIII Międzynarodowy Kongres Nauk
Historycznych w Zurychu

145. Komunikaty, okólniki i korespondencja w sprawach organizacyjnych
1937-1938, l., k. 14
146. Sprawozdania ogólne z przebiegu Kongresu i wnioski delegacji polskiej
1938, l., k. 25
147. Sprawozdania poszczególnych członków delegacji polskiej
1938, l., k. 17

G. Oddziały

148. Korespondencja w sprawach organizacji Oddziałów i Delegatur PTH
1926-1934, l., k. 55
149. Oddział PTH w Brześciu n/Bugiem
Sprawozdania z działalności i kasowe, listy członków, korespondencja
1933-1939, l., k. 55
150. Oddział PTH w Bydgoszczy
Sprawozdania kasowe, lista członków, korespondencja
1933-1935, l., k. 27
151. Oddział PTH w Grodnie
Sprawozdania z działalności i kasowe, listy członków, korespondencja
1935-1938, l., k. 11
152. Oddział PTH w Katowicach
Sprawozdania z działalności i kasowe, listy członków, korespondencja
1929-1939, l., k. 81
153. Oddział PTH w Kielcach
Sprawozdania z działalności i kasowe, listy członków, korespondencja
1933-1939, l., k. 25

154. Oddział PTH w Krakowie
Sprawozdania z działalności i kasowe, listy członków,
korespondencja, przemówienie Fr. Papée z 18.XI.1917
1916-1939, l., k. 90
155. Oddział PTH w Lublinie
Sprawozdania z działalności i kasowe, listy członków,
korespondencja
1927-1939, l., k. 141
156. Oddział PTH we Lwowie
Sprawozdania z działalności i kasowe, listy członków,
korespondencja, memoriał w sprawie rewindykacji archiwów
b. Galicji
1925-1939, l., k. 115
157. Oddział PTH we Lwowie
Seksja Dydaktyczna
Sprawozdania z działalności, lista członków
1934-1940, l., k. 87
158. Oddział PTH w Łodzi
Sprawozdania z działalności, kasowe i korespondencja
1927-1938, l., k. 120
159. Oddział PTH w Łodzi
Listy członków
1927-1939, l., k. 108
160. Oddział PTH w Poznaniu
Sprawozdania z działalności i kasowe, listy członków,
korespondencja
1925-1939, l., k. 35
161. Oddział PTH w Przemyśle
Sprawozdania z działalności i kasowe, listy członków,
korespondencja
1928-1939, l., k. 44
162. Oddział PTH w Stanisławowie
Korespondencja, listy członków
1927-1934, l., k. 22

163. Oddział PTH w Tarnopolu
Sprawozdania z działalności i kasowe, listy członków,
korespondencja
1929-1935, l., k. 39
164. Towarzystwo Miłośników Historii w Warszawie
Sprawa statutu, sprawozdanie z działalności i kasowe
1924-1939, l., k. 123
165. Towarzystwo Miłośników Historii w Warszawie
Listy członków, korespondencja
1925-1939, l., k. 88
166. Oddział PTH w Wilnie
Sprawozdania z działalności i kasowe, listy członków,
korespondencja
1925-1939, l., k. 89

H. Finanse

167. Sprawozdania i rozliczenia kasowe
1922-1939, l., k. 105
168. Preliminarze budżetowe PTH
1933-1937, l., k. 15
169. Subwencje Ministerstwa W.R. i O.P.
oraz Magistratu m. Lwowa
Korespondencja i rozliczenia
1925-1939, l., k. 220
170. Księga dochodów i wydatków PTH
1925-1928, opr., k. 88
171. j.w.
1928-1934, opr., str. 189
172. Dziennik kasowy PTH
1934-1936, opr., k. 49
173. j.w.
1936-1937, opr., k. 19
174. Książka przychodów i rozchodów
1923-1928, opr., k. 156

175. Księga kasowa wpłat i wypłat PKO
1923-1928, opr., k. 82
176. j.w.
1929-1931, opr., k. 89
177. j.w.
1932-1933, opr., k. 101

II. Redakcja "Kwartalnika Historycznego"

A. Regulamin i ogólne

178. Uwagi w sprawie dalszej rozbudowy Kwartalnika Historycznego
1925-1932, l., k. 8
179. Materiały dotyczące ankiety w sprawie Kwartalnika
Historycznego
Materiał, korespondencja, odpowiedzi na ankietę
1934, l., k. 70
180. Uwagi w sprawie nowego Regulaminu Redakcji Kwartalnika
Historycznego
Korespondencja
1937-1938, l., k. 45
181. Punkty do Regulaminu Redakcji Kwartalnika Historycznego
1938, l., k. 40
182. Konferencja Redaktorów Czasopism Historycznych
Materiały, sprawozdanie, korespondencja
1937-1938, l., k. 106

B. Materiały redakcyjne

183. Wykazy wydawnictw z propozycjami dotyczącymi recenzentów
1936-1939, l., k. 124
184. Notatki redakcji, dotyczące rozpraw, recenzji i zapissek
bibliograficznych
1937-1939, l., k. 49

185. Sprawy egzemplarzy recenzyjnych
1938, l., k. 82
186. Korespondencja i materiały redakcyjne
1938, l., k. 61
187. Spis materiałów zawartych w tekach redakcji Kwartalnika Historycznego
b.d., l., k. 3

C. Materiały drukowane w "Kwartalniku Historycznym"

188. Kwartalnik Historyczny, r. XXXIX
Sprawy Towarzystwa, kronika IV Zjazdu
1925, l., k. 14
189. Kwartalnik Historyczny, r. XLI
Szkice artykułu J. Lechickiej pt. Pisma polemiczne w czasie przedostatniego bezkrólewia
1927, l., k. 15
190. Kwartalnik Historyczny, r. XLV
Odpowiedź E. Taubenschlaga na recenzję K. Maleczyńskiego
1931, l., k. 8
191. Kwartalnik Historyczny, r. XLVII
Sprawy Towarzystwa
1933, l., k. 10
192. Kwartalnik Historyczny, r. XLVIII
Sprawy Towarzystwa
1934, l., k. 5
193. Kwartalnik Historyczny, r. L
Kronika VI Zjazdu
1936, l., k. 80
194. Kwartalnik Historyczny, r. LI, z. 3
Recenzje, zapiski, sprawy Towarzystwa, kronika naukowa
1937, l., k. 96
195. j.w., z. 4
Artykuły, miscellanea, recenzje, zapiski, kronika naukowa, sprawy Towarzystwa
1937, l., k. 227

196. Kwartalnik Historyczny, r. LII, z. 1
Rozprawy, miscellanea, recenzje, zapiski, polemika,
nekrologia, kronika naukowa
1938, 1., k. 146
197. j.w., z. 2
Rozprawy i artykuły, miscellanea, recenzje, zapiski, polemika
1938, 1., k. 124
198. j.w., z. 3
Artykuły i rozprawy, miscellanea
1938, 1., k. 118
199. Kwartalnik Historyczny, r. LII, z. 3
Recenzje i sprawozdania
1938, 1., k. 235
200. j.w. z. 3
Zapiski, nekrologia, kronika naukowa, sprawy Towarzystwa,
książki nadesłane
1938, 1., k. 89
201. Kwartalnik Historyczny, r. LII, z. 4
Rozprawy i artykuły, recenzje, zapiski, nekrologia
1938, 1., k. 87
202. Kwartalnik Historyczny, r. LIII, z. 1
Rozprawy, recenzje, zapiski, nekrologia, sprawy Towarzystwa
1939, 1., k. 219
203. Kwartalnik Historyczny, r. LIII, z. 2
Artykuły i rozprawy
1939, 1., k. 74
204. j.w., z. 2
Recenzje, zapiski
1939, 1., k. 237
205. Indeks tytułów r. XI Kwartalnika Historycznego
1897, 1., k. 10

D. Materiały niedrukowane

a/ A r t y k u ł y

206. Płoszajówna Helena
Husytyzm w przedstawieniu u Długosza
1927, l., k. 48
207. Sidorowicz Stanisław
Rozbiorczy finał
1937, l., k. 23
208. Abraham Władysław
1. Jedyne polskie biskupstwo przed r. 1000
2. Uwagi o statutach synodalnych Henryka Kietlicza
1939, l., k. 15
209. Bidło Jarosław
Udział Jednoty braterskiej w walce o proces i egzekucję
konfederacji warszawskiej
1939, l., k. 30
210. Kipa Emil
Rozmowy polsko-pruskie w Warszawie 1794 r.
1939, l., k. 11
211. Knapowska Wisława
1. Chrzanowski Ignacy: Tajemnica ostatnich dni Lelewela
w świetle źródeł, recenzja
2. Tajemnica ostatnich dni Lelewela
Na marginesie artykułu I. Chrzanowskiego
1939, l., k. 40
212. Łuczakówna Helena
Towarzystwo Demokratyczne w l. 1849-1854
1939, l., k. 21
213. Małkowski Tadeusz
"Relacja żmudzkiego wejścia i wyjścia ze szwedzkiej
opieki"
1937, l., k. 26
214. Nycz Michał
O królewskich sądach skarbowych
1939, l., k. 13

215. Podolecki Adolf

Polska a Węgry

b.d., l. k. 6

216. Wojtkowski A.

Zaborczość królów pruskich w w. XVIII

b.d., l. k.3

b/ R e c e n z j e

217. Batowski Henryk

Rospond Stanisław: Biskup J.J.Strossmayer a Polska

1939, l., k. 7

218. Bilkins V.

Genrich Łatwijskij: Chronika Liwonii

1939, l., k. 3

219. Dąbrowski Otton

Giergielewicz Jan: Wybitni polscy inżynierowie wojskowi

1939, l., k. 4

220. Fabre Jean

Lettere di Filippo Mazzei alla corte di Polonia

/1788-1792/ a cure di Raffaele Ciampini

1939, l., k. 9

221. Górski Karol

Kasiske K.: Das deutsche Siedelwerk des Mittelalters
in Pommerellen. Einzelschriften der Historischen Kom-
mission für ost und westpreussische Landesforschung

1939, l., k. 3

222. Jasnowski Józef

Szczotka Stanisław: Udział chłopów w walce z potopem
szwedzkim

1939, l., k. 3

223. Jasnowski Józef

Fromenholz Eugen: Das Heerwesen in der Zeit
des Dreissigjährigen Krieges

1939, l., k. 5

224. Jesionowski Alfred
Lück Kurt: Der Mythos vom Deutschen in der polnischen Volksüberlieferung und Literatur
1939, l., k. 5
225. Kieniewicz Stefan
Kraśniński Zygmunt: Listy do Delfiny Potockiej, 1846-1848
1939, l., k. 2
226. Kłodziński Andrzej
Patkaniowski Michał: Wina i kara
1939, l., k. 2
227. Lechicka Jadwiga
Wodziński Alfons Michał: Król Stanisław Leszczyński w gościnie pruskiej
1939, l., k. 4
228. Moraczewski Adam
Borowski Stanisław: Szkoła Główna Warszawska 1862-1869
1939, l., k. 3
229. Moraczewski Adam
Lewak A. i Więckowska H.: Zbiory Biblioteki Rapperswilskiej
1939, l., k. 4
230. Nanke Czesław
Przeździecki Renaud: Diplomatie et protocole a la cour de Pologne
1939, l., k. 8
231. Nieć Julian
Martin Marietta: Une Française a Varsovie en 1766
Sacke Georg: Die Pressepolitik Katharinas II von Russland
Sacke Georg: Die Kaiserin Katharina II, Voltaire und die "Gazette de Berne"
1939, l., k. 5
232. Panaiteșcu P.P.
Batowski Henryk: Państwa Bałkańskie 1800-1923
1939, l., k. 12

233. Pentti Renvall
Sommer William: Geschichte Finnlands
1939, l., k. 8
234. Pieradzka Krystyna
Studia nad przedmieściami Krakowa
Dzikowska Juwenalia: Dzieje Kościoła św. Mikołaja
na Wesołej
1939, l., k. 3
235. Piwarski Kazimierz
Heyret M.: P. Marçus d'Aviano, O.M.Cap. Sein Brief-
wechsel nach dem Hauptinhalt und den geschichtlichen
Zusammenhängen
1939, l., k. 3
236. Pohorecki Feliks
Gesamtinventar des Wiener Haus, Hof und Staatsarchiv ...
1939, l., k. 11
237. Szymiozek Fr.
Ježek Zdeněk: Účast dobrovolníků v bojích o slovensko.
a Těšínsko v letech 1918-1919
1939, l., k. 9
238. Tyrowicz Marian
Artymiak Antoni: Lwowianin Henryk Schmitt
1939, l., k. 6
239. Widajewicz Józef
Jedlicki M.Z.: Stosunek prawny Polski do Cesarstwa do
r. 1000
1939, l., k. 9
240. Widajewicz Józef
Wojciechowski Z.: Polska nad Wisłą i Odrą w X w.
Studium nad genezą państwa Piastów i jego cywilizacji
1939, l., k. 2
241. Wolff Adam
Karczewski Antoni: Czersk
1939, l., k. 10

242. Załkin Wacław

Sozaniecki Michał: Nadania ziemi na rzecz rycerzy
w Polsce do końca XIII w.

1939, l., k. 14

243. Friedman Filip

Eisenstein Aron: Die Stellung der Juden in Polen
im XIII und XIV Jahrhundert

b.d., l., k. 3

o/ P o l e m i k a

244. Herbst Stanisław

W odpowiedzi B. Kocowskiemu na recenzję "Wojny in-
flanckiej 1600-1602"

1939, l., k. 3

245. Labuda Gerard

W sprawie pierwszego biskupstwa polskiego
Polemika z recenzją pracy "Magdeburg i Poznań",
napisaną przez Karola Buczka

1939, l., k. 11

246. Zapiski bibliograficzne

1929-1938, l., k. 42

247. j.w.

1939, l., k. 82

E. Korespondencja Redakcji

248. Korespondencja /M/

1897-1914, l., k. 98

249. j.w. /N/

1899-1913, l., k. 21

250. j.w. /A-H/

1937-1938, l., k. 144

251. j.w. /K-N/

1937-1938, l., k. 126

252. Korespondencja /0-Ż/
1937-1938, l., k. 128

253. Dziennik korespondencyjny
1938-1939, opr., k. 72

F. Administracja "Kwartalnika Historycznego"

254. Korespondencja w sprawie wymiany wydawnictw
1925-1939, l., k. 134

255. Korespondencja w sprawie prenumeraty /I - IV/
1930, l., k. 249

256. j.w. /IV - XII/
1930, l., k. 220

257. Dziennik korespondencyjny
1927-1930, opr., k. 78

258. Dziennik korespondencyjny
1931-1939, opr., k. 207

259. Wykaz honorariów Kwartalnika Historycznego i Wiadomości
Historyczno-Dydaktycznych
1925, sz., k. 36

260. Księga honorariów Kwartalnika Historycznego i Wiadomości
Historyczno-Dydaktycznych
1931-1938, opr., k. 99

261. j.w.
1938-1939, l., k. 21

262. Akta Delegata PTH do stosunków międzynarodowych nr 1 - 100,
1.X.1928-1929. - III.1929, l.

263. j.w. nr 101 - 200
29.III.1929-15.VI.1930, l.

264. j.w. nr 201 - 300
16.VI.1930-31. I.1931, l.

265. j.w. nr 301 - 400
1.II.1931-30.VI.1932, l.

266. Akta Delegata PTH do stosunków międzynarodowych nr 401-500
1.VII.1931-19.II.1932, l.

267. j.w. nr 501 - 600
20.II.1932-26.X.1932, l.

Jan Szajbel

Archiwum PAN - Oddział w Poznaniu

Materiały Antoniego Wróblewskiego

w Archiwum Polskiej Akademii Nauk - Oddział w Poznaniu

Antoni Wróblewski urodził się 15 lipca 1881 roku w Bykach koło Piotrkowa Trybunalskiego, jako syn ogrodnika. W szóstym roku życia zaczął uczęszczać do szkoły fabrycznej przy cukrowni w Rudzie Pabianickiej, wykazując duże zdolności i zapal do nauki. Następnie do 16 roku życia pracował w ogrodnictwie swego ojca, ponieważ warunki materialne nie pozwalały na dalsze kształcenie. Antoni Wróblewski mógł uczęszczać jedynie na kursy wieczorowe, aby zdobyć jak największy zapas wiadomości ogrodniczych. Później pracował w różnych zakładach ogrodniczych jak: Braci Hoser, Braci Ulrich w Warszawie, Grundlacha w Łodzi i innych.

W tym czasie zaprzyjaźnił się z synem dyrektora cukrowni w Rudzie Pabianickiej Nelkenem, korzystał z jego bogatej biblioteki szczególnie z książek przyrodniczych, oraz pomocy przy zdobywaniu wiadomości z zakresu szkoły średniej. Młody Nelken zapoznał go też z ruchem rewolucyjnym. A. Wróblewski wstąpił w szeregi Polskiej Partii Socjalistycznej, za działalność polityczną był skazany i więziony w Ratuszu Warszawskim i Trzecim Forcie Cytadeli. Po ucieczce z więzienia, do września 1907 r. przebywał w Krakowie. Mimo ciężkich przeżyć w więzieniu, poważnej choroby /gruźlica płuc/, życie polityczne absorbowало go silnie w dalszym ciągu. W sprawach PPS został wysłany na kilka tygodni do Stanów Zjednoczonych.

Po powrocie do Krakowa, uczęszczał na wykłady na uniwersytecie Jagiellońskim za specjalnym zezwoleniem profesorów: Rostafińskiego, Godlewskiego, Witkowskiego, Brunnera, Marchlewskiego. Uczęszczał też na lekcje prywatne, uzupełniając luki w wiadomościach ogólnych. Pod koniec 1907 roku wyjechał do Francji, gdzie przyjął płatną praktykę w zakładzie ogrodniozym F. Jamain'a w Bourg-la-Reine pod Paryżem; równocześnie kontynuował rozpoczęte w Krakowie studia dojeżdżając, po ciężkiej i wyczerpującej pracy w zakładzie, do Paryża na niektóre wykłady lub do pracowni naukowych, oraz na lekcje języka francuskiego.

Po powrocie do kraju, pod koniec 1908 r. otrzymał najpierw płatną praktykę w ogrodnictwie w Zaleszczykach, gdzie później został instruktorem ogrodnictwa. W tym czasie skończył w Krakowie zimowy kurs ogrodnictwa z wynikiem celującym. Pobyt w Zaleszczykach młody przyrodnik wykorzystał na wycieczki w góry, zbieranie i kolekcjonowanie różnych roślin i motyli.

Pod koniec sierpnia 1910 r. wyjechał ponownie do Paryża, aby kontynuować studia, szczególnie choroby roślin uprawnych pod kierunkiem prof. Mangina. Ukończywszy zamierzone studia, wrócił do Galicji i otrzymał pracę w szkole ogrodniczej w Wólce Kapitańskiej a później jako powiatowy instruktor sadownictwa w Kołomyży. Czas pobytu w Kołomyży A. Wróblewski wykorzystywał znów na gromadzenie materiału do przyszłych prac naukowych. Opublikował też w tym czasie kilka prac z dziedziny mykologii i szkodników roślin, dzięki którym zwrócił na siebie uwagę wybitnych botaników i mykologów w Polsce. Częste wycieczki w Karpaty Wschodnie, najczęściej w towarzystwie dra Tadeusza Wilczyńskiego, dały obfity materiał naukowy do interesujących go zagadnień, a szczególnie dużo osobliwości roślinnych do zielników chorób roślin. Na zlecenie Muzeum im. Dzieduszyckich we Lwowie w 1913 roku A. Wróblewski prowadził badania grzyboznawcze na Sekalszczyźnie.

Zbiór ten opublikował kilka lat później.

W 1914 roku został powołany przez prof. Mariana Raciborskiego do pracy w Ogrodzie Botanicznym w Krakowie. Korzystając z wykładów i pracowni naukowej profesora, uzupełniał swoje studia. Wspólnie z Szaferem, Grochmalickim, Wierdakiem, Dobrowolskim, Wodzieńską i Roupertem opracowywał zielniki grzybów i porządkował jawajskie zbiory profesora.

W 1916 roku Galicyjskie Towarzystwo Gospodarskie mianowało A. Wróblewskiego inspektorem ogrodnictwa na Wschodnią Małopolskę. Na tym stanowisku w całości pełnił wykorzystał swój talent organizatorski i wiadomości fachowe z zakresu ogrodnictwa i sadownictwa. Organizował kilkudniowe kursy ogrodnicze, odczyty, pokazy, zakładał sady warzywne oraz założył pismo ogrodnicze pod nazwą "Miesięcznik Sadowniczo-Ogrodniczy", które sam redagował. Wydział Krajowy doceniając jego wiedzę ogrodniczą i sadowniczą, mianował go docentem Akademii Rolniczej w Dublanach oraz Wyższej Szkoły Lasowej we Lwowie i powierzył mu wykłady z ogrodnictwa w Akademii Rolniczej w Dublanach. Równocześnie na zlecenie Akademii Umiejętności w Krakowie A. Wróblewski prowadził badania grzyboznawcze w Pieninach oraz wykonywał prace mikroskopowe w Instytucie Botanicznym we Lwowie. Wyniki tych badań publikowane były w Sprawozdaniach Komisji Fizjograficznej Akademii Umiejętności w Krakowie. Wkrótce stał się też jednym z najwybitniejszych mykologów w Polsce.

W 1921 roku został utworzony zakład ogrodniczy w Biełkowej Wiszni /Fredrów/, dyrektorem którego mianowano A. Wróblewskiego. Dążeniem jego było przekształcenie tego zakładu w Arboretum. Gromadził we Fredrowie wiele nowych roślin drogą kupna lub wymiany z różnych zakładów krajowych i zagranicznych.

W 1925 roku A. Wróblewski objął stanowisko dyrektora Ogrodów Kórnickich i wykładał z ogrodnictwa na Uniwersytecie Poznańskim. Tu

rozwinął też w całej pełni twórczość naukową, wykorzystując zebrany poprzecznie materiał i prowadząc liczne obserwacje naukowe w parku i szkółkach. Obok pracy naukowej, z właściwą sobie energią zajął się organizacją zakładu, rozszerzeniem szkółek, uporządkowaniem zaniedbanego parku i wzbogaceniem go w liczne nowe kolekoje. Utrzymywał łączność z placówkami zagranicznymi i zakładami ogrodniczymi, prowadził szeroko wymianę nasion i sadzonek. Założył sad pomologiczny, gromadził bibliotekę dendrologiczną, kładąc tym samym podwaliny pod przyszły zakład naukowy. Brał udział w zjazdach naukowych i kongresach ogrodniczych w Anglii, Francji, Czechosłowacji i Niemczech. Był członkiem Towarzystwa Tatrzańskiego i Ligi Ochrony Przyrody, Komisji Fizjograficznej Akademii Umiejętności w Krakowie, towarzystw ogrodniczych angielskich, francuskich, amerykańskich, towarzystwa dendrologicznego czeskiego, niemieckiego, francuskiego, Polskiego Towarzystwa Botanicznego i Towarzystwa Przyrodniczego im. Kopernika.

Okupacja zastała A.Wróblewskiego w Kórniku. Aresztowany jako zakładnik, został niebawem zwolniony. Jak bardzo był on cenionym nie tylko wśród przyrodników w Polsce, ale również zagranicą świadczył fakt, że Niemcy przez okres 2 lat pozostawili go na dawnym stanowisku. W 1942 roku pozbawiono go kierownictwa, lecz nadal pozostał w zakładzie jako "pracownik naukowy". Zmarł 19 kwietnia 1944 r. w Kórniku.

Antoni Wróblewski to naukowiec samouk, który przez swą wytrwałość w zdobywaniu wiedzy i praktykę ogrodniczo-sadowniczą pozyskał imię wśród naukowców przyrodników. Jego dorobek naukowy wyrażający się cyfrą około 100 prac i artykułów jest dowodem bogatej twórczości i zamiłowania w swym zawodzie. Mimo, że nie posiadał cenzusu naukowego, wykładał na Uniwersytecie Poznańskim i był kierownikiem działu sadowniczego w Państwowym Instytucie Gospodarstwa Wiejskiego w Puławach.

Spuścizna rękopiśmienna Antoniego Wróblewskiego złożona została przez wdowę Jadwigę Wróblewską w depozycie w Bibliotece Kórnickiej, na podstawie spisu sporządzonego przez Bibliotekę. Zakupiona przez Archiwum Polskiej Akademii Nauk w 1957 roku, przejęta została przez Oddział w Poznaniu na podstawie tego samego spisu, zawierającego 44 pozycje. Spuścizna powiązana była w paczkach i teczkach, według układu nadanego przez Bibliotekę Kórnicką. W chwili zakupu obejmowała około 2,2 mb i zawierała obok materiału typowego dla spuścizn rękopiśmiennych, także mapy, albumy z pamiątkowymi zdjęciami, wycinkami z gazet, kolekcje czasopism oraz bibliotekę domową A. Wróblewskiego. Biblioteka liczyła około 150 książek i broszur oraz druki o tematyce botanicznej, głównie mykologicznej i dendrologii - no-ogrodniczej; stanowiła ona około $\frac{1}{4}$ całości spuścizny i w trakcie porządkowania została z niej wyłączona.

Pozostałe materiały ujęto w sześć działów i załącznik do spuścizny. I - prace naukowe, II - materiały działalności naukowej, wydawniczej, społecznej i urzędowej, III - materiały biograficzne, IV - korespondencja, V - materiały o twórcy spuścizny, VI - materiały osób obcych, oraz mapy i czasopisma w załączniku.

Dział I zawiera prace naukowe z zakresu dendrologii, pomologii, ogrodnictwa i kwaciarstwa, mykologii, wykłady i referaty, recenzje, prace popularno-naukowe i materiały warsztatowe. W dziale tym zgrupowane są materiały stanowiące główną część całej spuścizny. Ze względu na trudności przy klasyfikacji na prace naukowe i artykuły naukowe, materiały te porządkowano razem w jednej grupie jako prace i artykuły, zachowując układ chronologiczno-rzeczowy. W dziale tym wyodrębniono następujące grupy: A - prace i artykuły, B - wykłady, C - recenzje, D - projekty techniczne, E - prace popularno-naukowe, F - materiały warsztatowe. W grupach zastosowano podział rzeczowy, a mianowicie: dendrologia, pomologia, ogrodnictwo i kwaciarstwo,

mykologia i różne. Z powodu dużej ilości drobnych prac i artykułów o zbliżonej tematyce, które doprowadziłyby do rozbudowania tego działu o kilkadziesiąt pozycji, postanowiono łączyć je w jednostki zbiorcze. Do jednostek tych sporządzono spisy treści /rotulusy/, których kopie jako aneksy umieszczono na końcu inwentarza.

Na uwagę zasługują tu prace i artykuły z dziedziny dendrologii i pomologii oraz materiały warsztatowe w postaci notatek z obserwacji szkółek z mrozoodpornymi drzewami, krzewami owocowymi i ozdobnymi. W ogrodach Kórnickich zapoczątkowana została praca nad selekcją i hodowlą mrozoodpornych podkładek drzew owocowych. Prace te mają olbrzymie znaczenie dla polskiego szkółkarstwa i sadownictwa. Do ciekawszych pozycji niedrukowanych należy zaliczyć maszynopis pracy pt. "Katalog der im Kurniker Garten Winterharten Bäume und Sträucher" z 1939 roku /poz.10/. Do materiałów warsztatowych włączono książki i broszury z biblioteki A. Wróblewskiego posiadające na marginesach jego uwagi, katalogi, ulotki, oferty różnych instytucji wydawniczych i zakładów ogrodniczych odnośnie do wymiany lub sprzedaży nasion i sadzonek, oraz rysunki i wykresy z sadownictwa i mykologii.

Dział II zawiera materiały działalności naukowej, wydawniczej, społecznej i urzędowej. Wartość tego działu podnoszą szczególnie materiały działalności naukowo-urzędowej, które mogą dorzucić dużo światła do charakterystyki organizacji i rozwoju ogrodnictwa w Polsce w okresie międzywojennym. Są to materiały związane z działalnością A. Wróblewskiego na stanowisku dyrektora Zakładów Ogrodniczych we Fredrowie /Bieńkowa Wisznia/, Ogrodów Kórnickich w Kórniku i kierownika działu sadowniczego Państwowego Instytutu Naukowego Gospodarstwa Wiejskiego w Puławach. W dziale tym materiał podzielono na 4 grupy: A - materiały dotyczące Fredrowa, B - materiały dotyczące Kórnika, C - materiały dotyczące Państwowego Instytutu Naukowego Gospodarstwa Wiejskiego w Puławach, D - towarzystwa i insty-

tucje naukowe. Do grupy A, B, C, włączono wszelkie materiały znajdujące się w spuściźnie, a dotyczące tych zakładów jak: regulaminy, korespondencja, plany, sprawozdania, sprawy finansowe, bilanse, katalogi, wycinki prasowe oraz albumy. W grupach tych pozostawiono układ nadany przez twórcę spuściźny z wprowadzeniem małej korektury. Na podkreślenie zasługują materiały dotyczące Puław. A.Wróblewski od 1937 roku był kierownikiem działu sadowniczego P.I.N.G.W. w Puławach i właściwie jego organizatorem. Dlatego też wszelkie materiały jak: programy prac i metody badań, sprawozdania i korespondencja z dyrekcją Instytutu w sprawach organizacyjnych mają duże znaczenie dla historii Instytutu i sadownictwa.

Znaczną wartość mają również materiały dotyczące Fredrowa i Kórnicka. Talentowi i zapobiegliwości A.Wróblewskiego placówki te zawdzięczają rozwój do rangi zakładów naukowych. W materiałach tych szczególną uwagę należy zwrócić na korespondencję A.Wróblewskiego, dyrektora tych zakładów, prowadzoną w sprawie wymiany nasion i sadzonek i sprowadzania nowych okazów, z różnymi zakładami ogrodniczymi i zagranicznymi placówkami naukowymi, m.in. niemieckimi, angielskimi, francuskimi, amerykańskimi, japońskimi.

W grupie 4 tego działu uporządkowano materiały dotyczące działalności A.Wróblewskiego w różnych towarzystwach krajowych i zagranicznych, współpracy z instytucjami i zakładami naukowymi, wydawniczymi, oraz jego uczestnictwa w zjazdach naukowych i kongresach ogrodniczych. Materiały te świadczą o bardzo rozległej działalności naukowej i społecznej A.Wróblewskiego.

Do działu III obok materiałów biograficznych jak: życiorys, różne legitymacje, świadectwa, dyplomy, paszporty, przepustki, karty uczestnictwa, akta dotyczące spraw majątkowych i materiały gospodarcze, włączono również 21 albumów ze zdjęciami pamiątkowymi. Są to zdjęcia robione przez A.Wróblewskiego w czasie pobytu w okolicy Lwo-

wa, Zaleszczyk, Czarnohory, Pienin itp. oraz fotografie i widokówki Francji zebrane w czasie jego pobytu na studiach.

Dział IV to korespondencja wychodząca i przychodząca z wyjątkiem wspomnianej już korespondencji zakładów. Jest to dział najobszerniejszy pod względem ilości jednostek /200/ zawierający listy około 160 korespondentów, wśród nich wielu wybitnych uczonych polskich i zagranicznych.

Wśród materiałów obcych w dziale VI zachowały się dwie bardzo ciekawe pozycje niedrukowane. Są to maszynopisy pracy Franciszka Jendrosza pt. "Park Sanatorium w Jabłonkowie na Zaolziu" i druga - Zofii Kietlińskiej o podróży do Brazylii.

W załączniku do spuścizny umieszczono zbiory gazet i wycinki prasowe oraz mapy. Przy inwentaryzacji map opierano się na instrukcji Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych w sprawie opracowania zbiorów kartograficznych wprowadzonej Zarządzeniem nr 22 NDAP z 20 września 1956 r. Uwzględniono następujące dane według kolejności: autor mapy, tytuł, wydawca, miejsce i rok wydania, charakter mapy /druk, odbitka, jednobarwna lub wielobarwna/, wymiary i skala.

Prace porządkowa nad zespołem przeprowadzono w latach 1960-1961 w czterech etapach. Pierwszy etap polegał na ogólnym przejrzeniu zawartości spuścizny i sporządzeniu planu porządkowania. Drugi, to szczegółowy przegląd i podział materiału na grupy. Trzeci etap to tworzenie jednostek w poszczególnych grupach i inwentaryzacja pomocnicza na kartkach. W czwartym etapie przeprowadzono systematyzację i sporządzono inwentarz ciągły.

Kilka słów poświęcić należy trudnościom i metodzie zastosowanej przy porządkowaniu. Największą trudność sprawiał już sam charakter spuścizny po naukowcu samouku, który od zagadnień ogrodniczych poprzez mykologię, szczególnie grzyby pasożytnicze i choroby roślin uprawnych, przeszedł do zagadnień dendrologicznych i pomologicznych,

które z kolei stały się główną pasją jego życia. Duża ilość drobnych artykułów i notatek z doświadczeń nad sadzonkami różnych drzew i krzewów owocowych i ozdobnych, sprowadzanych z wszystkich części świata komplikowała pracę porządkową, a szczególnie klasyfikację. Autor operował ponadto wyłącznie terminologią fachową w języku łacińskim. Przy podziale materiału na wspomniane grupy, oparte się na spisie prac drukowanych, sporządzonym przez Autora w 1937 roku, oraz ocenie spuścizny dokonanej przez profesora Wyższej Szkoły Rolniczej w Poznaniu, Konstantego Steckiego.

Inwentarz ciągły i wstęp sporządzono w I kwartale 1961 roku. Inwentarz liczy 418 pozycji /od 1 do 418/; w 14 aneksach zamieszczono rotulusy zawartości jednostek zbiorczych.

Wskazane wyżej trudności spowodowały, że przy porządkowaniu nie udało się rozstrzygnąć wszystkich spraw wątpliwych - w związku z czym przypuszczać można, że inwentarz ma pewne błędy. Dlatego wszystkie uwagi krytyczne, ujawniające usterki i wskazujące zarazem sposoby ich uniknięcia, są jak najbardziej pożądane, gdyż pomogą one Oddziałowi Poznańskiemu Archiwum Polskiej Akademii Nauk przy porządkowaniu dalszych spuścizn tego typu.

x

x

x

Bibliografia

1. Roman Kobendza - Wspomnienie pośmiertne, maszynopis. Materiały Antoniego Wróblewskiego, j. 373
2. Życiorys napisany przez Jadwigę Wróblewską, tamże, j. 374
3. Stefan Białobok - Wspomnienie pośmiertne, "Pamiętnik Zakładu Badania Drzew i Lasu w Kórniku", s.I: 1946, s. 26-36

4. Stefan Białobok - Ogrody Kórnickie w czasie okupacji /1939-1945/
i w obliczu nowych celów, tamże, s. 37-47
5. " " Rys historyczny Zakładu Dendrologii i Pomolo-
gii w Kórniku oraz ogólna charakterystyka ko-
lekcji drzew i krzewów, "Arboretum Kórnickie",
r.I: 1955, s. 7-8
6. Kazimierz Browicz i Władysław Bugała - Nowe odmiany drzew i
krzewów otrzymane przez A.Wróblewskiego, "Ar-
boretum Kórnickie" r.III: 1957-1958, s.71-98.

Przegląd zawartości inwentarza

	pozycja inwentarza
I Prace naukowe	1 - 83
A. Prace i artykuły	1 - 49
a. Dendrologia	1 - 25
b. Pomologia	26 - 41
c. Ogrodnictwo, kwaciarstwo	42 - 43
d. Mykologia	44 - 46
e. Różne	47 - 49
B. Wykłady i referaty	50 - 60
a. Wykłady	50 - 54
b. Referaty	55 - 60
C. Recenzje	61 - 62
D. Projekty techniczne	63
E. Prace naukowo-popularne	64
F. Materiały warsztatowe	65 - 83
II Materiały działalności naukowej, wydawniczej, społecznej i rządowej	84 - 143
A. Fredrów /Bieńkowa Wisznia/	84 - 97

	pozycja inwentarza
B. Kórnik	98 - 109
C. Puławy - Państwowy Instytut Naukowy Gospodarstwa Wiejskiego	110 - 115
D. Towarzystwa i Instytucje Naukowe	116 - 143
III Materiały biograficzne	144 - 174
IV Korespondencja	175 - 372
A. Wychodząca	175 - 215
B. Wpływająca	216 - 372
V Materiały o twórcy spuścizny	373 - 374
VI Materiały osób obcych	375 - 391
Załącznik	392 - 418
A. Prasa	392 - 396
B. Mapy	400 - 418
Aneksy 1-14	

I. Prace naukowe

A. Prace i artykuły

a. Dendrologia

1. Nowsze gatunki drzew i krzewów jakie w ciągu ostatnich 10 lat do Polski sprowadziłem
1932, rkp. l., k. 6
2. Aklimatyzacja egzotycznych drzew i krzewów w Kórniku
1933, masz., jęz.pol.i fr. l., k. 24
3. Drzewa i krzewy szpilkowe Ogródów Kórnickich
1933, rkp. i masz., jęz.pol., ang.i łac. l., k.135

4. Gatunki drzew i krzewów najbardziej poszukiwanych
1933, masz., sz., k.11
5. Drzewa i krzewy, które kwitły w Ogrodach Kórnickich w sierp-
niu br.
1936, masz., l., k.2
6. Wykaz gatunków otrzymywanych z naturalnych stanowisk ich po-
chodzenia
1936, masz., l., k.96
7. Drzewa i krzewy ozdobne
Artykuły
1932-1936, rkp. i masz., l., k.32, zob. Aneks 1
8. Najwytrzymalsze krzewy zimozielone
1937, masz., l., k.9
9. Konserwacja starych drzew
1938, masz. i druk, k.34
10. Katalog der im Kurniker Garten Winterharten Bäume und Sträu-
cher
1939, masz., sz., k.86
11. Dobory drzew i krzewów przydrożnych
Artykuły
ok. 1939, masz., l., k.47, zob. Aneks 2
12. Zamieranie i eliminowanie niektórych rodzajów i gatunków
drzew i krzewów w Ogrodach Kórnickich
1936-1940, masz., l., k.7, zob. Aneks 3
13. Katalog drzew i krzewów ozdobnych. Hortus Kurnicensis Catalo-
gus Generalis Arboris et Fruticis
1940, rkp. i masz., l., k.269
14. Drobne artykuły i prace o topolach
1935-1941, rkp. i masz., l. i sz., k.154, zob. Aneks 4
15. Rzadsze lub nowsze, piękne a zupełnie wytrzymałe w klimacie
Polski, gatunki drzew i krzewów jakie do ogrodów naszych po-
lecić należy
b.d., masz., l., k.7
16. Acer - wykazy
b.d., masz., l., k.17

17. Drzewa i krzewy o zabarwionych liściach w jesieni
b.d., rkp., l., k.4
18. Dwa wijące się gatunki rdestu. O paru wartościowych powojnikach
b.d., rkp. i masz., l., k.5
19. Klucze do oznaczania gatunków. Rodzaj *Ulmus*, *Wiąz* i *Carya*, Nutt
b.d., rkp. i masz., l., k.2
20. Les effets de l'hiver 1928-1929 sur les vegetaux arborescentes aux Jardins et Arboretum de Kórnik. Résumé
b.d., masz., jęz.fr., l., k.3
21. Morfologia drzew i krzewów
b.d., rkp., l., k.13
22. *Salix glabra* Scop. i *Salix helvetica* Vill. w Tatrach
Fragment artykułu
b.d., masz., k.1
23. Tabelka wagi nasion drzew - Według badań J.Rafna zestawił A.Wróblewski
b.d., masz., l., k.2
24. Żywopłoty
Wykazy drzew i krzewów
b.d., rkp., l., k.71
25. Artykuły z zakresu dendrologii
Przeznaczone do Przeglądu Ogrodniczego
b.d., masz., l., k.10, zob. Aneks 5

b. P o m o l o g i a

26. Artykuły i notatki sadowniczo-ogrodnicze
Wycinki z czasopism "Rolnik"
1916, druk, l., k.39, zob. Aneks 6
27. Zagospodarowanie zaniedbanych i zniszczonych sadow
1917, druk, sz., k.26
28. Drobne artykuły dotyczące sadownictwa
ok. 1918-1919, masz. i druk, l., k.39, zob. Aneks 7

29. Artykuły z zakresu sadownictwa
Wycinki z "Miesięcznika Sadowniczo-Ogrodniczego"
1917-1920, druk, l., k.54, zob. Aneks 8
30. Mączniak na głogach. Agrest nie podlegający mączniocy
1934, rkp. i masz., l., k.7
31. Czereśnie i wiśnie
Artykuły, wykazy, zestawienia odmian
ok. 1936, rkp. i masz., l., k.85, zob. Aneks 9
32. Badania podkładek i przewodnich przy hodowli drzew i krzewów
owocowych
ok. 1938, rkp. i masz.. l., k.51, zob. Aneks 10
33. Inwentarz owoców
Zeszyt
ok. 1940, masz., sz., k.42
34. Abkürzungen der Bezugsquellen
ok. 1940, masz., l., k.92
35. Hodowla poszczególnych gatunków drzew i krzewów owocowych
Ziarnkowe - jabłoni i grusza, pestkowe, jagodowe
b.d., rkp., l., k.62
36. Katalog odmian drzew i krzewów owocowych
Kartoteka
b.d., rkp., l., k.257, fol. 1-257
37. j.w.
b.d., masz., l., k.70, fol. 258-327
38. Katalog odmian jabłoni
b.d., rkp., jęz.n., l., k.250, fol. 1-250
39. j.w.
b.d., rkp., jęz.n., l., k.250, fol. 251-300
40. j.w.
b.d., rkp., jęz.n., l., k.90, fol. 501-590
41. Katalog odmian pestkowców
b.d., rkp., jęz.n., l., k.270

c. O g r o d n i c t w o , K w i a c i a r s t w o

42. Artykuły z zakresu ogrodnictwa
b.d., masz. 1 druk, l., k.6, zob. Aneks XI
43. Artykuły z zakresu kwiaciarstwa
ok. 1936, masz., l., k.7, zob. Aneks XII

d. M y k o l o g i a

44. Wykazy grzybów pasożytniczych jakie w Polsce można znaleźć
1910-1923, rkp., l., k.202, zob. Aneks 13
45. Drobne prace mykologiczne
1919-1925, rkp. 1 masz., l., k.27, zob. Aneks 14
46. Grzyby pasożytnicze roślin ogrodowych
ok. 1936, rkp. 1 masz., l., k.74

e. R ó ż n e

47. Kórnik jako ośrodek kultury ogrodowej
1930, masz., jęz.pol. 1 n., l., k.46
48. Ogrody Kórnickie
1937, masz. 1 druk, jęz. pol. 1 n., l., k.23
49. Wiadomości z Ogrodów Kórnickich
Artykuł 1 streszczenie
b.d., masz. 1 druk, l., k.20

B. Wykłady i referaty

a. W y k ł a d y

50. Hodowla krzewów owocowych
Fragment wykładu dla instruktorów ogrodnictwa
1931, masz., l., k.3

51. Sadownictwo i szkółkarstwo

Notatki do wykładów z ogrodnictwa na Uniwersytecie
Poznańskim

1925-1939, rkp. 1 masz., l., k.182

52. Kurs zakładania inspektów

Warzywa inspektowe. Konspekt wykładu

b.d., masz., k.2

53. O ciekawościach roślinnych Pokucia

b.d., rkp., l., k.6

54. Rośliny a pszczoły. Wykład I

b.d., masz., l., k.6

b. R e f e r a t y

55. O dobór podkładek i metody ich mnożenia

1934, masz., l., k.25

56. Podkładki i podwójne szczeplenie na przewodniej

1938, masz., l., k.19

57. Prace nad podkładkami wegetatywnymi prowadzone w Ogrodach
Kórnickich

b.d., masz., l., k.6

58. Dobory drzew przydrożnych

b.d., masz., l., k.11

59. O użyteczności palm

Referat wygłoszony na pogadance ogrodniczej

b.d., rkp., l., k.15

60. Rejestracja i kwalifikacja drzew matecznych

Referat wygłoszony na Wszechpolskim Zjeździe Owocarskim

b.d., masz., l., k.17

C. Recenzje

61. Drzewa i krzewy ozdobne przydatne do hodowli w klimacie Polski
napisał Stefan Makowiecki. Lwów i Warszawa 1937
1937, masz., l., k.2
62. Vaněk-Lidová Pomologie 100 švestek
1937, rkp., k.1

D. Projekty techniczne

63. Plan budowy i orzeczenie fachowe w sprawie przeprowadzenia robót ziemnych na terenie ogrodu przy nowej Bibliotece Jagiellońskiej, oraz plan nieznanego uzdrowiska /plan ogrodu/ i projekt zagospodarowania sadów w majątkach W.Czartoryskiego w Pełkianach
1921-1937, masz. i rys., k.4

E. Prace naukowo-popularne

64. Z Międzynarodowego Kongresu Ogrodniczego w Londynie
1930, masz. i druk, l., k.7 + 31

F. Materiały warsztatowe

65. Wykaz drzew i krzewów jakich nie zawiera "Hand-List Kew Gardens"
1939, rkp., sz., k.24
66. Notatki i wykresy z dendrologii. Notesy
ok. 1943, rkp., l. i sz., k.59
67. Drzewoznawstwo /Dendrologia/
Plan książki jaką A.W. miał zamiar opracować
b.d., masz., l., k.11
68. Notatki i rysunki dotyczące krzewów ozdobnych
Senecio Hoserii i rodzaje Deutzia
b.d., rkp. i masz., l., k.17

-
69. Tymczasowy wykaz odmian drzew owocowych, oraz katalog drzew i krzewów owocowych i ozdobnych
1933, druk, sz., k.29
70. Index zum Osterreichischen Obstgrundbuch
b.d., druk, sz., k.22
71. Notatki z sadownictwa
b.d., rkp. i masz., l., k.35
72. Plany, rysunki i zdjęcia z zakresu ogrodnictwa i sadownictwa
b.d., l., k.138
73. Antoni Żmuda - Rośliny używane podczas Świąt Bożego Narodzenia
Wycinek z "Nowej Reformy"
1915, druk, l., k.4
74. Jak nawozić glebę? zestawiał dr Bronisław Niklewski
1916, druk, sz., k.67
75. Pierwiosnki - notatki
1923, rkp. i masz., l., k.13
76. Władysław Mueller - Fizjologiczne podstawy odporności roślin na mróz
Wycinek z "Kurjera Literacko-Naukowego"
1933, druk, k.1
77. Fragmenty notatek botanicznych - podręcznik z uwagami A.W.
b.d., rkp., sz., k.56
78. Notatki z botaniki
b.d., rkp., sz., k.42
79. Zapiski mykologiczne podał J. Krupa
Odbitki z uwagami A.W.
1886-1889, druk, sz., k.74
80. Notatki i rysunki mykologiczne
b.d., rkp., rys., l., k.19
81. Katalogi, ulotki, oferty różnych instytucji wydawniczych i zakładów ogrodniczych
1874-1943, druk, l., k.30
82. Recepty
Różne przepisy dotyczące ogrodnictwa
b.d., rkp., l., k.11

83. Spisy książek i notatki bibliograficzne
b.d., rkp., masz., l., k.33

II. Materiały działalności naukowej, wydawniczej
społecznej i urzędowej

A. Fredrów /Bieńkowa Wisznia/

84. Regulamin, zaproszenia na posiedzenia oraz protokoły z posiedzeń Kuratorium Zakładów Ogrodniczych Małopolskiego Towarzystwa Rolniczego we Fredrowie
1925-1939, masz., l., k.32
85. Zarys organizacji Zakładu Sadowniczego i szkółek drzew owocowych Towarzystwa Gospodarskiego w Bieńkowej Wieszni
1920, masz., l., k.2
86. Plan sadu na Ostrowczyku
1921, rkp. i masz., l., k.3
87. Sprawozdanie z działalności Zakładów Ogrodniczych Towarzystwa Gospodarskiego Wschodniej Małopolski we Fredrowie
1924-1926, masz., l., k.10
88. Instrukcja w sprawie organizowania rozprzedaży drzewek owocowych, oraz zamówienia na drzewka
1926, masz., l., k.6
89. Katalogi i cenniki drzew i krzewów owocowych i ozdobnych
1923-1931, druk, sz., k.87
90. Korespondencja Towarzystwa Gospodarskiego Wschodniej Małopolski dotycząca stosunku służbowego A.Wróblewskiego we Fredrowie
1921-1939, masz., l., k.37
91. Sprawy finansowe - gospodarze Zakładów Ogrodniczych we Fredrowie
1922-1939, masz., l., k.115
92. Wycinki z prasy dotyczące Fredrowa /Bieńkowa Wisznia/
1923-1925, druk, l., k.39
93. Gmina Bieńkowa Wisznia - plan
Sporządził Karol Wagner, mierniczy Ludwik Mikiewicz
1878

94. Bieńkowa Wisznia - Album
1920, sz., k.20, fot. 12

95. Fredrów - Album
b.d., sz., k.29, fot. 52

96. J.w.
b.d., l., k.35, fot. 91

97. J.w.
b.d., l., k.8, fot. 28

B. Kórnik

98. Sprawy dotyczące Działu Dendrologii Pomologii Zakładu Badania
Drzew i Lasu

Zarys programu badań naukowych, oferta specjalna
1929-1939, rkp. i masz., l., k.16

99. Materiały dotyczące parku i sadu pomologicznego w Kórniku

Plany, notatki, opisy wykopów glebowych
ok. 1928-1933, rkp. i masz., l., k.112

100. Sprawy dotyczące personelu pomocniczego i praktykantów
Akta Franciszka Sodolskiego, świadectwa i spisy prakty-
kantów, sprawa Tadeusza Remiszewskiego
1938-1939, rkp. i masz., l., k.19

101. Cennik i katalogi drzewek i krzewów owocowych i ozdobnych,
róż i bylin
1930-1932, druk, sz., k.34

102. Katalogi drzew i krzewów owocowych
1935-1940, druk, sz., k.58

103. Katalogi drzew i krzewów ozdobnych
1935-1940, druk i masz., sz., k.189

104. Korespondencja z Radą Naukową Ogrodów Kórnickich
1935-1937, masz., l., k.56

105. Korespondencja przychodząca do dyrektora Ogrodów Kórnickich
1929-1940, rkp. i masz., l., k.10

106. Korespondencja wychodząca w sprawie kontaktów i zamówień zagranicznych

Wymiana nasion i sadzonek

1924-1937, rkp. i masz., jęz. pol., n. i and., l., k. 243

107. Korespondencja przychodząca w sprawie wymiany nasionek i sadzonek

1923-1938, rkp. i masz., jęz. pol., n., ang. i ros., l., k. 176

108. Bilans i rachunki

1933-1939, rkp. i masz., l., k. 14

109. Wycinki z prasy polskiej, niemieckiej i francuskiej dotyczące Kórnik

C. Puławy - Państwowy Instytut Naukowy Gospodarstwa
Wiejskiego

110. Porządki obrad oraz protokoły z posiedzeń Rady Wydziału Ogrodniczego Państwowego Instytutu Naukowego Gospodarstwa Wiejskiego w Puławach

1937-1939, masz., l., k. 28

111. Korespondencja z Dyrekcją Państwowego Instytutu Naukowego Gospodarstwa Wiejskiego w Puławach

Wychodząca, kopie listów

1936-1939, rkp. i masz., l., k. 37

112. j.w.

Przychodząca

1937-1939, masz., l., k. 18

113. Zakłady Hodowli Drzew i Krzewów Owocowych, oraz Wierzby Koszykarskiej Państwowego Instytutu Nauk. Gospodarstwa Wiejskiego w Puławach

Korespondencja i sprawy finansowo-gospodarcze

1921-1938, rkp. i masz., l., k. 26

114. Dział Sadownictwa Państwowego Instytutu Naukowego Gospodarstwa Wiejskiego w Puławach

Programy prac i metody badań, sprawozdania, sprawy finansowo-gospodarcze i korespondencja

1936-1939, masz., l., k. 94

115. Dział Szkodników Roślin Państwowego Instytutu Naukowego Gospo-
darstwa Wiejskiego w Puławach

Korespondencja i dwa plakaty

1937, rkp., l., k.4

D. Towarzystwa i Instytucje Naukowe

116. Akademia Umiejętności w Krakowie, Komisja Fizjograficzna
Zawiadomienia o przyznaniu i wysyłce zasiłków pienięż-
nych na badania grzybów, sprawozdania z badań
1913-1927, rkp. i masz., l., k.49
117. Uniwersytet Poznański
1927-1940, masz., l., k.57
118. Państwowy Instytut Naukowo-Rolniczy w Bydgoszczy
Wydział Chorób Roślin
Korespondencja w sprawach wydawniczych
1923-1936, masz., l., k.4
119. Stacja Ochrony Roślin w Warszawie. Regulamin Centralnego Ziel-
nika Mykologicznego
1923, druk, l., k.2
120. Mała Encyklopedia Ogrodnictwa
Sprawozdanie z zebrania organizacyjnego i koresponden-
cja
1938, masz., l., k.43
121. Preliminarz kosztów zestawienia zielników do wydawnictwa
"Mycotheca polonica" części IV i V oraz zbioru grzybów J.Krupy
Nr 1-100
b.d., rkp., k.1
122. Regulamin Sekcji Ogrodniczej, oraz program działania Biura
Sekcji Ogrodniczej Towarzystwa Gospodarskiego Wschodniej Mało-
polski
b.d., masz., l., k.4
123. Działalność A.W. jako instruktora ogrodnictwa we Lwowie
1913-1924, masz. i druk, k.64

-
124. Szkolnictwo i kursy ogrodnicze
Programy, korespondencja i wycinki prasowe
1918-1926, masz. i druk, l., k.26
125. Kolokwium z sadownictwa
b.d., rkp., k.2
126. Deutsche Dendrologische Gesellschaft
Korespondencja
1926-1940, rkp. i masz., l., k.6
127. Dendrologická Společnost v Praze
1930-1931, masz. i druk, l., k.4
128. Gesellschaft Reichsarboretum e. D. Geschäftsstelle Frankfurt
am Main
1940-1941, masz., l., k.3
129. Polskie Towarzystwo Botaniczne
1922-1938, masz. i druk, l., k.68
130. Polskie Towarzystwo Dendrologiczne
1925-1938, rkp. i masz., l., k.11
131. Polskie Towarzystwo Hodowli Roślin Leczniczych "Salvia"
1925, masz., l., k.2
132. Polskie Towarzystwo Przyrodników im. Kopernika Oddział Lwowski
1923-1938, rkp. i druk, l., k.7
133. Polskie Towarzystwo Tatrzańskie i sprawy ochrony Tatr
1873-1937, rkp., masz. i druk, l., k.272
134. Société Nationale D'Horticulture de France
1927-1933, rkp. i masz., l., k.13
135. Towarzystwo Ogrodnicze
Oddział krakowski, lubelski, małopolski, warszawski
1897-1925, rkp. i masz., l., k.42
136. Wszechpolski Zjazd Ogrodniczy w Warszawie wraz z Wystawą ogrodniczą
1922, druk, l., k.12
137. III-ci Zjazd Botaników Słowiańskich w Warszawie
1931, masz. i druk, l., k.10

-
124. Szkolnictwo i kursy ogrodnicze
Programy, korespondencja i wycinki prasowe
1918-1926, masz. i druk, l., k.26
125. Kolokwium z sadownictwa
b.d., rkp., k.2
126. Deutsche Dendrologische Gesellschaft
Korespondencja
1926-1940, rkp. i masz., l., k.6
127. Dendrologická Společnost v Praze
1930-1931, masz. i druk, l., k.4
128. Gesellschaft Reichsarboretum e. D. Geschäftsstelle Frankfurt
am Main
1940-1941, masz., l., k.3
129. Polskie Towarzystwo Botaniczne
1922-1938, masz. i druk, l., k.68
130. Polskie Towarzystwo Dendrologiczne
1925-1938, rkp. i masz., l., k.11
131. Polskie Towarzystwo Hodowli Roślin Leczniczych "Salvia"
1925, masz., l., k.2
132. Polskie Towarzystwo Przyrodników im. Kopernika Oddział Lwowski
1923-1938, rkp. i druk, l., k.7
133. Polskie Towarzystwo Tatrzańskie i sprawy ochrony Tatr
1873-1937, rkp., masz. i druk, l., k.272
134. Société Nationale D'Horticulture de France
1927-1933, rkp. i masz., l., k.13
135. Towarzystwo Ogrodnicze
Oddział krakowski, lubelski, małopolski, warszawski
1897-1925, rkp. i masz., l., k.42
136. Wszechpolski Zjazd Ogrodniczy w Warszawie wraz z Wystawą ogrodniczą
1922, druk, l., k.12
137. III-ci Zjazd Botaników Słowiańskich w Warszawie
1931, masz. i druk, l., k.10

138. Międzynarodowy Kongres Ogrodniczy w Berlinie oraz wycieczka do Nadrenii
Zbiór artykułów z prasy zawodowej niemieckiej oraz opisane przez A.W. wrażenia z wycieczki
1938, rkp. 1 druk, l., k.55
139. Wystawy ogrodnicze
Wycinki prasowe
1923-1926, druk, l., k.33
140. Państwowa Rada Ochrony Przyrody, Okręgowy Komitet w Poznaniu i Kuratoria Lwowska
1920-1932, druk, sz., k.94
141. Zjazd Gospodarczy powiatu śremskiego
Zaproszenia na zjazd i tezy
1934, masz., l., k.3
142. Towarzystwo Popierania Plantacji Miast Rzeczypospolitej
Sprawozdanie z IV Zjazdu Ogrodników Miejskich w Gdyni
1936-1939, masz. 1 druk, sz. i l., k.24
143. Działalność polityczna A.Wróblewskiego we Lwowie
Ulotki, rezolucje, przewodnik żołnierski
1913-1918, druk, sz. i l., k.96

III. Materiały biograficzne

144. Materiały autobiograficzne: życiorys, krótkie wiadomości o pracy społecznej i politycznej, spisy prac, kartoteczka do bibliografii prac oraz artykuł "W imię prawdy"
1917-1938, masz., l., k.76
145. Legitymacje, świadectwa, dyplomy
1907-1939, sztuk 25, k.38
146. Paszporty, przepustki i karty meldunkowe
1910-1941, sztuk 14, k.25
147. Zaproszenia i karty uczestnictwa
1910-1939, sztuk 11, k.18
148. Katalog książek biblioteki domowej A.Wróblewskiego i książka adresowa
b.d., sz., k.39 + 23

149. Rachunki za książki z wydawnictw krajowych i zagranicznych
1923-1937, rkp. i masz., l., k.100
150. Bank Związku Spółek Zarobkowych - Wydział Dewiz
Składki członkowskie dla towarzystw zagranicznych
i opłaty za przesłane książki
1927-1938, rkp. i masz., l., k.56
151. Sprawy majątkowe A.Wróblewskiego: umowy dzierżawne, wykup
weksli, dowody wpłaty należności Stanisławowi Dzieduszyckiemu
1924-1938, l., k.48
152. Materiały gospodarcze A.Wróblewskiego: zeszyt dochodów i wydat-
ków, wynagrodzenia, podatki, zapomogi, rachunki gospodarcze
1915-1943, l., k.116
153. Fotografie pamiątkowe - różne
ok. 1917-1926, sztuk 188
154. Album - Bordeaux
1914-1915, k.7, widoków 26
155. j.w. Chatelaillon et les environs
b.d., k.9, widoków 37
156. j.w. Czarnohora
b.d., k.6, fot. 38
157. j.w. Environs de Paris
b.d., k.15, fot. 60
158. j.w. Francja - Paryż
b.d., k.16, fot. 46
159. j.w. Książdówr
b.d., k.10, fot. 11
160. j.w. Krajobrazy
b.d., k.16, fot. 21
161. j.w. Olszanica koło Liska
b.d., k.6, fot. 7
162. j.w. Paris /les jardins/
1914-1915, k.11, widoków 44
163. j.w. Paris
1914-1915, k.5, widoków 15

164. Album - Pieniny
1918, k. 6, fot. 23
165. j.w. Prague
b.d., k. 17, widoków 18
166. j.w. La Rochelle et les environs
b.d., k. 11, fot. 49
167. j.w. Royan et les environs
b.d., k. 7, fot. 28
168. j.w. Stefanówka
b.d., k. 5, fot. 7
169. j.w. Szczerzec w Rawskim
b.d., k. 10, fot. 9
170. j.w. Szeparowce
b.d., k. 7, fot. 6
171. j.w. Tatry
b.d., k. 12, fot. 12
172. j.w. j.w.
b.d., k. 17, widoków 17
173. j.w. Versailles St. Germain en Laye et St. Cloud
b.d., k. 11, fot. 38
174. j.w. Zaleszczyki
b.d., k. 8, fot. 28

IV. Korespondencja

A. Wychodząca

175. Barbacka K.
Kórnik, 1936, masz., l. 1, k. 1
176. Białobok Stefan
Kórnik, 1937-1938, masz., l. 12, k. 18
177. Bichler Ryszard
Kórnik, 1936, masz., l.
178. Błaszczyk Edmund
Kórnik, 1936-1938, masz., l. 3, k. 3

-
179. Bubak Franciszek
Lwów, 1918, rkp., 1.1, k.2
180. Dąbrowski Wiktor
Kórnik, 1936-1939, masz., 1.12, k.12
181. Dzieduszycki Stanisław
Fredrów, Kórnik, 1926, 1936, rkp. 1 masz., 1.3, k.6
182. Filewicz Władysław
Kórnik, 1936, masz., 1.1, k.1
183. Garbowski L.
Kórnik, 1936, masz., 1.1, k.1
184. Gniazdowski Marek
1939, masz., 1.1, k.1
185. Gorjaczkowski Włodzimierz
Kórnik, 1937, masz., 1.2, k.2
186. /Grochmalicki Jan/
Kórnik, 1927-1929, rkp., 1.2, k.3
187. Jakubski Antoni
Kórnik, 1936, rkp., 1.1, k.1
188. Kawecka-Starmachowa Bolesława
Kórnik, 1936, masz., 1.1, k.1
189. Kobendza Roman
b.m., 1939-1944, rkp. 1 masz., 1.4, k.11
190. Kochman Józef
Kórnik, 1933-1936, masz., 1.2, k.2
191. Komitet Towarzystwa Gospodarskiego we Lwowie
Bieńkowa Wisznia, 1922, rkp., 1.1, k.1
192. Liro Ivar
Kórnik, 1934, masz., jęz. n., 1.1, k.1
193. Lityński Marian
1939, masz., 1.1, k.1
194. Makowski Zygmunt
Kórnik, 1932, 1937, masz., 1.2, k.2
195. Makowiecki Stefan
Kórnik, 1928-1939, masz., 1.12, k.14

-
196. Malarski H.
Kórnik, 1936, masz., 1.3, k.3
197. Niklewski Bronisław
Lwów, 1919, rkp., 1.2, k.3
198. Petrak F.
Lwów, 1917, rkp., 1.1, k.2
199. Pietruszczyński Zygmunt
Kórnik, 1936, masz., 1.1, k.1
200. Pietrzak Władysław
Kórnik, 1936, masz., 1.1, k.1
201. Połoniecki Bernard
Kórnik, 1937, masz., 1.1, k.1
202. Remiszewski Tadeusz
Kórnik, 1936-1937, masz., 1.3, k.3
203. Rouppert Kazimierz
Kórnik, 1927, rkp., 1.1, k.1
204. Rudnicki Janusz
Kórnik, 1936, masz., 1.1, k.1
205. Schramm Wiktor
Kórnik, 1937, masz., 1.1, k.1
206. Siemaszko Wincenty
Fredrów, Kórnik, 1925-1932, rkp., 1.2, k.2
207. Stecki Konstanty
Kórnik, 1934, masz., 1.1, k.2
208. Szaferowa Janina
1934, masz., 1.1, k.1
209. Szufleta Antoni
Kórnik, 1936, masz., 1.2, k.2
210. Wierdak Szymon
Kórnik, 1931, 1937, masz., 1.2, k.2
211. Wodziczko Adam
b.m., 1938, masz., 1.1, k.1
212. Zaliwski Stanisław
b.m., 1938-1939, masz., 1.2, k.8

213. Zalewski J.
Kórnik, 1936-1937, masz., l.2, k.2
214. Zembal Wacław
b.m., 1936, masz., l.1, k.1
215. Listy A.Wróblewskiego do nieznanych adresatów
Lwów, Kórnik, 1918-1939, rkp. i masz., l.10, k.10

B. Wpływająca

216. Adamski Stanisław
Poznań, 1927, masz., l.1, k.1
217. Biażobok Jan
Puławy, 1936-1937, rkp., l.4, k.4
218. Biażobok Stefan
Puławy, 1936-1937, rkp. i masz., l.6, k.6
219. Biehler Ryszard
Poznań, 1936, masz., l.1, k.1, zob. nr 177
220. Biuro Współpracy z Instruktorami Rolnymi przy Wydziale Rolniczym S.G.G.W.
Warszawa, 1932, masz., l.1, k.1
221. Błaszczyk Edmund
Warszawa, 1936-1939, rkp., l.15, k.19
222. Bodniak Stanisław
Zakopane, 1938, rkp., l.1, k.1
223. Borkowski Roman
Dublany, 1928-1930, rkp. i masz., l.4, k.5
224. Borowska Irena
Minoga, 1924-1928, rkp., l.2, k.3
225. Brunicki Julian
Podhoroe, 1911-1923, rkp. i masz., l.2, k.2
226. Brunicki Seweryn
Dubaniowice, 1927, rkp., l.1, k.2
227. Bubak Franciszek
Tabor, 1912-1918, rkp., jęz. czeski, l.15, k.17

228. Brzeziński Józef
Prądnik Czerwony, 1909-1911, rkp., l.5, k.9
229. Brzeziński K.
Zakopane, 1915, rkp., l.1, k.1
230. Caille J.
Poznań, 1932, rkp., jęz. fr., l.1, k.1
231. Celichowski Stefan
Podębie, 1938-1939, rkp., l.2, k.3
232. Czartoryski Witold
Pełkinie, 1917-1931, rkp., l.8, k.9
233. Czartoryski Roman
Konarzewo, 1928, rkp., l.1, k.1
234. Czeszottowa H.
Berlin, Warszawa, 1935-1936, rkp., l.2, k.2
235. Czyżyk Józef
Werbiąg, 1915, rkp., l.1, k.2
236. Dąbrowski Wiktor
Fredrów, 1936-1939, rkp. i masz., l.13, k.18
237. Dixen Hans
Köbenhavn, 1937, rkp., jęz.n., l.1, k.1
238. Dobrzyńska Al.
Warszawa, 1933, rkp., l.1, k.1
239. Dobe L.A.
Jaligny, 1927-1938, rkp., jęz.fr., l.20, k.22
240. Dołęga-Szczepeńska Melania i Wojciech
Lwów, Rzym, 1923, rkp., l.1, k.1
241. Domaniewska Irena
Zakopane, 1928, rkp., l.1, k.1
242. Dzieduszycki Stanisław
Sokołów i inne, 1922-1939, rkp. i masz., l.16, k.35
243. Dżiewulski Władysław
Wilno, 1936, rkp., l.1, k.1
244. École Nationale des Eaux et Forêts
Nancy, 1932, masz., jęz.fr., k.1

245. Faull Joseph H.
Jamaica Plain, 1931-1933, masz., jęz. ang., l.2, k.2
246. Federowiczowa Izydora
Zakopane, 1916, rkp., l.1, k.1
247. Filewicz Władysław
Sinołęka, 1930-1936, rkp. i masz., l.3, k.4
248. Gäumann Ernst A.
Zurich, 1933, masz., jęz. n., l.1, k.1
249. Girdwojń Aleksander
Na odwrocie odpowiedź A.W.
Warszawa, 1932, masz., l.1, k.1
250. Gleń Jan
Fredrów, 1940, rkp., l.1, k.1
251. Godlewski Emil
Kraków, 1928, rkp., l.1, k.1
252. Gorjaczkowski Włodzimierz
Warszawa i inne, 1917-1937, rkp. i masz., l.15, k.20
253. Grochowski Tadeusz
Fredrów i inne, 1917-1932, rkp. i masz., l.3, k.4
254. Grochmalicki Jan
Poznań i inne, 1915-1936, rkp., l.28, k.31
255. Górski M.
Skierniewice, 1927, rkp., l.1, k.1
256. Gutrele Jerzy
Poznań, 1932, rkp., l.1, k.1
257. Hanas X.
Schulitz, 1943, rkp., l.1, k.1
258. Hankiewicz Euzebiusz
Warszawa, 1934, rkp., l.1, k.2
259. Harriot Paul
Paris, 1911-1914, rkp., jęz. fr., l.15, k.16
260. Hayata B.
Tokio, 1932, rkp., jęz. ang., l.1, k.1

-
261. Hępowicz /Marian/
Warszawa, 1932, rkp., 1.1, k.1
262. Hikel R.
Versailles, 1925, 1932, rkp., jęz. fr., 1.2, k.2
263. Hoser Piotr
Warszawa i inne, 1919-1938, rkp. i masz., 1.23, k.23
264. Hoser Piotr junior
Na odwołanie zapowiedź A.W.
Warszawa, Zaleszczyki, 1923, 1938, rkp., 1.2, k.2
265. Hryniewiecki Bolesław
Warszawa, 1929-1934, rkp., 1.2, k.2
266. Huppenthal Karol
Lwów, 1913-1914, rkp., 1.2, k.2
267. Janeczowski Edward
Kraków i inne, 1910, rkp., 1.2, k.2
268. Jankowski Edmund
Warszawa, 1917-1938, rkp., 1.14, k.21
269. Janowski Bronisław
Lwów, 1926, masz., 1.1, k.1
270. Jansz Karol
Warszawa, 1933, rkp., 1.1, k.2
271. Juraszkówna Helena
Warszawa, 1928, rkp., 1.1, k.2
272. Kamenický Karol
Pruhonice, 1932, masz., jęz. czeski, 1.3, k.3
273. Karpiński J.
Poznań, 1939, masz., 1.1, k.1
274. Kasprzyk Władysław
Przerów /Frerów/, 1915, rkp., 1.6, k.7
275. Kaznowski Lucjan
Puławy, 1937-1940, rkp. i masz., 1.3, k.3
276. Kietlińska Zofia
Bacachery i inne, 1924-1930, rkp., 1.6, k.13
277. Kobendza Roman
Warszawa, 1932-1944, rkp. i masz., 1.5, k.6

278. Kochman Józef
Warszawa, 1933-1936, rkp. i masz., 1.8, k.10
279. Kolmar Anna
Kołomyja, b.d., rkp., 1.1, k.1
280. Kołodziejczyk Janusz
Ciechocinek, 1920, rkp., k.2, k.2
281. Kossak Józef
Schöngarten, 1944, rkp., 1.1, k.1
282. Kotowski T.
Skierniewice, 1923, rkp., 1.1, k.2
283. Kozikowski Aleksander
Lwów, 1932, masz., 1.1, k.1
284. Kozłarski A.
Warszawa, 1936, rkp., 1.1, k.1
285. Krzemieniewski S/eweryn/
Lwów i inne, 1918-1937, rkp., 1.8, k.8
286. Kulczyński Stanisław
Kraków, b.d., rkp., 1.1, k.1
287. Lalpop Jerzy
Kraków, 1934, rkp., 1.1, k.1
288. Lindertówna Bronisława
Lwów, 1932, rkp., 1.1, k.1
289. Liro Ivar J.
Helsinki, 1933-1934, masz., jęz. n., 1.2, k.2
290. Lubomirska A.J.
Rozwadów, Warszawa, 1928, masz., 1.3, k.5
291. Makowski Zygmunt
Poznań, 1932-1937, rkp., 1.4, k.5
292. Makowiecki Stefan
Lwów i inne, 1920-1944, rkp. i masz., 1.96, k.99
293. Malarski H.
Puławy, 1936, rkp., 1.1, k.1
294. Malinowski B.
Warszawa, 1921, rkp., 1.1, k.1

295. /Malsburg Karol/
Dublany, 1924, rkp., l.1, k.1
296. Małopolskie Towarzystwo Rolnicze we Lwowie, Prezydium
Lwów, 1937, masz., l.1, k.2
297. Marlakówna M.
Lwów, 1928, rkp., l.1, k.1
298. /Maszkowski Karol/
Oporowo, b.d., rkp., l.1, k.1
299. Maurizio Adam
Lwów, 1913, rkp., l.1, k.1
300. Maurer K.J.
Bielitz, 1940, masz., jęz. n., l.1, k.1
301. Mellin Zygmunt
Cambridge, Warszawa, 1934-1936, masz., l.3, k.3
302. Membal
Poznań, 1927, rkp., l.1, k.1
303. Micożyński Kazimierz
Dublany, 1910, rkp., l.2, k.2
304. Minkiewicz Stanisław
Puławy, Lwów, 1919, rkp., l.4, k.4
305. Ministerstwo Rolnictwa i Reform Rolnych /Dóbr Państwowych/
Warszawa, 1925-1937, masz., l.3, k.3
306. Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego,
Delegat do Spraw Ochrony Przyrody
Kraków, 1938-1939, masz., l.3, k.3
307. Moesz G.
Budapeszt, 1922, rkp., jęz. n., l.2, k.2
308. Mokrzecki Zygmunt
Warszawa, 1927, masz., l.1, k.1
309. De Mol W.E.
Amsterdam, 1923, rkp., jęz. fr., l.1, k.1
310. Mościski Ludwik
Warszawa, Cieszyn, 1932-1937, rkp., l.4, k.4

311. Muzeum im. Dzieduszyckich we Lwowie
Lwów, 1913-1916, rkp., l.4, k.4
312. Nałęcz-Lążyński Stanisław
Wiedeń, 1915, 1938, rkp., l.3, k.3
313. Niklewski Bronisław
Szczecin, Poznań, 1919, rkp., l.3, k.3
314. Paozowski Józef
Poznań, 1938, rkp., l.1, k.1
315. Pardé L.G.C.
Nogent-sur-Vernisson, 1932, rkp., jęz. fr., l.2, k.2
316. Paszewski Adam
Poznań, Londyn, 1928-1930, rkp., l.2, k.2
317. Petrak F.
b.m., 1917-1925, rkp. i druk, jęz. n., l.4, k.12
318. /Piątkowski Stanisław/
Lwów, 1933, rkp., l.1, k.1
319. Piebaner Rich.
Brno, 1923, rkp., jęz. n., l.1, k.1
320. Pocięcha Władysław
Kórnik, 1926, rkp., l.1, k.1
321. Połoniecki Bernard
Lwów, 1918, masz., l.1, k.2
322. Popiel W.
Kostrzynek, 1927-1928, rkp., l.2, k.3
323. Raciborski Marian
Kraków i inne, 1913-1914, rkp., l.8, k.11
324. Remiszewski Tadeusz
Janowice i inne, 1936-1939, rkp., l.11, k.17
325. Rodzina Kolejowa - Zarząd Główny
Warszawa, 1937, masz., l.1, k.1
326. Rolle Józef
Lwów, 1925-1936, rkp., l.11, k.17
327. Romer Eugeniusz
Lwów, 1918, rkp., l.2, k.2

328. Rostafiński Józef
Kraków, 1918, rkp., 1.1, k.1
329. Rouppert Kazimierz
Lwów i inne, 1910-1927, rkp., 1.92, k.135
330. Rutkowski Stanisław
Warszawa, 1919, masz., 1.1, k.1
331. Schönfeld Stanisław
Warszawa, 1919-1923, rkp., 1.10, k.12
332. Siemaszko Wincenty
Warszawa i inne, 1922-1933, rkp., 1.22, k.33
333. Skarbkowa Felicja
Lwów, 1926-1929, rkp., 1.2, k.2
334. Smoleńska Kl.
Zaręby, 1944, rkp., 1.1, k.4
335. Sokołowski Stanisław
Kraków, 1927, rkp., 1.2, k.3
336. Staff Franciszek
Warszawa, 1937, rkp., 1.1, k.1
337. Stankiewicz Czesław
Warszawa, 1932, rkp., 1.1, k.2
338. Stanowski Jerzy
Warszawa, 1923, rkp., 1.1, k.1
339. Starmachowa Bolesława
Kraków, 1936, masz., 1.1, k.1
340. Starzyński Erazm
Wiedeń, 1914-1915, rkp., 1.5, k.5
341. Stecki Konstanty
Zakopane, Poznań, 1917-1931, rkp., 1.5, k.5
342. Sydow P.
Berlin i inne, 1914-1916, rkp., jęz. n., 1.10, k.10
343. Sydow H.
Berlin, 1917, rkp., jęz. n., 1.2, k.2
344. Sysak Zofia
Kołomyja, 1915, rkp., 1.5, k.6

345. Szafer Władysław
Kraków, 1919-1944, rkp. 1 masz., 1.18, k.20
346. Szczygielski Jan
Zimna Woda, 1932, rkp., 1.1, k.1
347. Szufleta Antoni
Warszawa, 1936, rkp., 1.2, k.3
348. Szymkiewicz Dezydery
Lwów, 1925-1938, rkp., 1.12, k.14
349. Szyndlerówna N.
Poznań, 1929, rkp., 1.1, k.1
350. Tafijszuk Paraska
Werbiąg Niżny i inne, jęz. ros., 1915, rkp., 1.4, k.9
351. Terpylak A.
Załużka-Halicz, 1923, rkp., 1.1, k.1
352. Towarzystwo Ziemianek Wielkopolskich w Poznaniu
Poznań, 1932, rkp. 1 masz., 1.2, k.4
353. Trzebiński Józef
Puławy, 1921, rkp., 1.1, k.1
354. Urbanowski Julian
Budapeszt i inne, 1914. 15, rkp., 1.8, k.10
355. Urbański Jarosław
Poznań, 1932, rkp., 1.1, k.1
356. Wallisch Karel
Kraków, 1931, rkp., 1.1, k.1
357. Wierdak Szymon
Lwów, 1915-1938, rkp., 1.61, k.65
358. Wilczyński Tadeusz
Lwów i inne, 1912-1934, rkp., 1.71, k.95
359. Wiśniewski Tadeusz
Lwów, Warszawa, 1925-1926, rkp., 1.2, k.2
360. Wodzieczko Adam
Poznań i inne, 1915-1944, rkp., 1.23, k.26
361. Wolski Piotr
Łomża, 1918, rkp., 1.2, k.3

362. Wołoszyńska Jadwiga
Lwów, 1913-1922, rkp., l.24, k.25
363. Woycioki Zygmunt
Warszawa, 1930, rkp., l.1, k.1
364. Woycioki Stanisław
b.m., 1930, rkp., l.1, k.1
365. Wróblewska Jadwiga
Kórnik, b.d., rkp., l.5, k.10
366. Zając Michał
Zaleszczyki, 1920-1922, rkp., l.4, k.6
367. Zającówna Maria
Zaleszczyki, Jaworów, 1915, 1929, rkp., l.2, k.2
368. Zaliwski Stanisław
Puławy, 1938-1940, rkp. 1 masz., l.3, k.3
369. Żmuda Antoni
Kraków i inne, 1913-1915, rkp., l.4, k.4
370. Żółtowska Janowa
Czacz, 1927, rkp., l.1, k.2
371. Wisytówki różne
b.d., sztuk 9
372. Listy nierozpoznanych autorów
1911-1944, rkp., jęz. pol. i fr., l.21, k.25

V. Materiały o twórcy spuścizny

373. Wspomnienie pośmiertne A.W. napisał Roman Kobendza
b.d., masz., l., k.9 + 1
374. Życiorys A.W. napisany przez żonę Jadwigę Wróblewską
b.d., rkp., k.1 + 1

VI. Materiały osób obcych

375. Chasset L. /Dobory odmian drzew owocowych/
b.d., rkp., l., k.7

-
376. Hesse Hermann Albrecht do Braci Hoser
List
Weener, 1917, rkp., l.l, k.2
377. Wspomnienia pośmiertne Hesse Hermann Albrechta
Wycinki z prasy niemieckiej
1937, druk, k.7
378. Jendrosz Franciszek: Park Sanatorium w Jabłonkowie na Zaolziu
b.d., masz., l., k.4
379. Kietlińska Zofia: Obrazki z pobytu w Brazylii
Nowo-Transwaal, 1924-1927, masz., k.29
380. Marek Józef: Lekkomysłne eksperymentowanie w szkolnictwie uni-
wersyteckim, oraz list otwarty do P.T. Senatowi Uniwersytetu Ja-
giellońskiego w Krakowie
Kraków, 1939, druk, l.2, k.3
381. Raciborski Marian do matki
List
b.m., b.d., l.l, k.2
382. Raciborski Marian - Przemówienia wygłoszone na uroczystym po-
siedzeniu Krakowskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Przyrod-
ników im.Kopernika odbytym ku uczczeniu pamięci prof.Mariana
Raciborskiego oraz odezwy do społeczeństwa
1917-1938, druk, k.20
383. Raciborski Marian - Notatki i fragmenty artykułów
b.d., rkp., l., k.18
384. Rouppert Kazimierz - Prof.dr Marian Raciborski, wspomnienia
pośmiertne
Odb. miesięcznika "Kultura Polski"
Kraków, 1917, druk, k.7, s.13
385. Rogowski Władysław do Adama Wodźiczki
Warszawa, 1932, l.l, k.1
386. Sysak Zofia do Jadwigi Wróblewskiej
Kołomyja, 1915, l.2, k.2
387. Wilczyński Tadeusz - Sprawozdanie Wysokogórskiej Stacji Do-
świadczalnej na Połoninie Pozyzewskiej w paśmie Czarnej Hory,
zestawione przez T.W.
1923-1925, masz., k.14

388. Wróblewska Jadwiga do Romana Kobendzy
1943, rkp., l.1, k.3
389. Żywot pocziwego człowieka - wspomnienie pośmiertne Michała
Zajęca
Autor nieznany
b.d., rkp., l., k.3
390. Nekrologi: Stanisław Piątkowski, Adolf Legis, Stefan Reich-
ardsperg Reichard, Jan Valokenier Suringer, Feliks Wilczyński,
Antoni Zmuda
1916-1939, sztuk 6, drugi
391. Bibliografia prac członków Zakładu Systematyki i Morfologii
Roślin we Lwowie
Lwów, 1916, k.3

Z a ł ą c z n i k

A. Prasa

392. Kurjer Warszawski, Dodatek do Gazety Kurjera Litewskiego
i ulotki
1830-1861, druk, k.12
393. Materiały z okresu I wojny światowej i walk o niepodległość
Polski
Instrukcja służbowa i regulamin organizacyjny Miejskiej
Straży Obywatelskiej we Lwowie oraz zbiór prasy
1915-1920, druk, k.135
394. Szczutek - pismo satyryczno-polityczne
Lwów, 1918-1919, k.144
395. Kurjer Literacko-Naukowy, dodatki niedzielne Ilustrowanego
Kurjera Codziennego
1928, 1936, druk, k.33, 4 numery
396. Ilustrowany Kurjer Codzienny
1935-1936, druk, k.70, 6 numerów
397. Polska Gazeta Ogrodnicza
Poznań, 1937-1938, druk, k.90

398. Różne gazety: Światowid, Kurjer Lwowski, Dziennik Ludowy, Monitor Polski, Kurjer Poznański, Angriff am Abend
1924-1939, druk, k.57
399. Ostdeutscher Beobachter, Głos Wielkopolski, Kurjer Wielkopolski
Poznań, 1941-1946, druk, k.22

B. Mapy

400. Mapa Królestwa Polskiego - część wschodnia
ok. 1815-1848, druk, jbr., 44 x 83,5 cm
401. Kulczyński Stanisław - Mapy plastyczne wszystkich terenów wojny europejskiej
Wydawnictwo "Piasta"
Kraków, 1915, druk, jbr., 14 map, opr., 23 x 34,5 cm
402. Romer E. - Ziemie dawnej Polski - Mapa hypsometryczna
Wydawnictwo: Towarzystwo Nauczycieli Szkół Wyższych
Lwów, 1916, druk, wbr., 34 x 31,5 cm, 1:5000000
403. j.w. Wojenno-Polityczna Mapa Polski
Wydawnictwo: Towarzystwo Nauczycieli Szkół Wyższych
Lwów, 1916, druk, wbr., 32 x 30 cm, 1:5000000
404. Dammer Br.: Geologische Karte von Preussen und benachbarten Bundesstaaten Duschnik
Herausgegeben von der Königlich Preussischen Geologischen Landesanstalt.
Nowe wydanie mapy P.Assmanna i W.Köhne z r.1908-1909
1916, druk, wbr., 65 x 67,8 cm, 1:25000
405. Plan Miasta Poznania
Wydawnictwo "Atlas" we Lwowie pod kierunkiem prof. E.Romera
ok. 1921, druk, wbr., 41,5 x 44,5 cm, 1:15000
406. China
Geographical Section General Staff
1926, druk, wbr., 90 x 76 cm, 1:4000000
407. Mapy sztabowe polskie i niemieckie
Krotoszyn, Leszno, Lublin, Poznań, Śrem
1891-1934, druk, jbr., sztuk 5, 1:100000 i 1:300000

408. The White Mountains of New Hampshire
The National Geographic Society./Gilbert Grosvenor,
Editor/
Washington, 1937, druk,, wbr., 48 x 40,5 cm, bez skali
409. Riddiford C.E.: The British Isles
The National Geographic Society /Gilbert Grosvenor,
Editor/
Washington, 1937, druk, wbr., 70,5 x 86,8 cm, 1:162200
410. J.W. Historia and Scenic Reaches of the Nation's Capital
The National Geographic Society /Gilbert Grosvenor, Editor/
Washington, 1938, druk, wbr., 77 x 64,5 cm, bez skali
411. J.W. The Reaches of New-York-City
The National Geographic Society /Gilbert Grosvenor, Editor/
Washington, 1939, druk, wbr., 64 x 70,5 cm, bez skali
412. Suisse Carte Routiere Officielle
Editée par L'Office National Suisse du Tourisme
Zurich, 1939, druk, wbr., 88 x 52 cm, 1:450000
413. Doubek F.: Verwaltungseinteilung der Ostgebiete des Deutscher
Reichs und des Generalgouvernements der besetzten polnischen
Gebiete nach dem Stande vom 1 März 1940
1940, druk, jbr., 21,5 x 26,5 cm, bez skali
414. Der Balkan
ok. 1940, wbr., druk, 85 x 97 cm, 1:2000000
415. Mapa Europy - polityczna
Wyd. "Kosmos"
b.d., druk, wbr., 66,5 x 49,5 cm, 1:12500000
416. Polityczna Mapa Świata
Wyd. Trzaski, Everta i Michalskiego
b.d., druk, wbr., 45,5 x 25 cm, 1:100000000
417. Tarnopol
b.d., druk, wbr., 48,5 x 43,8 cm, bez skali

418. Eisenbahn-Übersichtskarte von Deutschland und den angrenzenden Ländern /Zum Reichs-Kursbuch/
Bearbeitet im Kursbureau des Reichspostamts
b.d., druk, jbr., 2 mapy + 18 planów szczegółowych.
80 x 69,5 cm, 1:2200000

Aneks 1

J.7. Drzewa i krzewy ozdobne

1. Aralia - rodzaje k.1-2
2. Magnolie k.3-23
3. Syringa, gatunki posiadane w zbiorach Ogródów Kórnickich, według stanu w styczniu 1932 r. k.24-27
4. Syringa vulgaris formy ogrodowe k.28-31
5. Tilia, alfabetyczny wykaz k.32

Aneks 2

J.11. Dobory drzew i krzewów przydrożnych

1. Dobór drzew i krzewów przydrożnych k.1-2
2. Dobór drzew przydrożnych dla Wielkopolski k.3-21
3. Projekt doboru drzew alejowych do osadzenia dróg w Polsce k.22-47

Aneks 3

J.12. Zamieranie i eliminowanie niektórych rodzajów i gatunków drzew i krzewów w Ogrodach Kórnickich

1. Zamarcie olbrzymiego świerka w Ogrodach Kórnickich k.1

2. Wykaz rodzaju i gatunków drzew i krzewów, jakie zostały w Ogrodach Kórnickich wyeliminowane jako
k.2-5
3. Kłasyfikacja uszkodzeń mrozowych drzew i krzewów w Ogrodach Kórnickich w czasie ostrej zimy 1939/40

Aneks 4

J.14. Drobne artykuły i prace o topolach

1. Najszybciej rosnące topole i ich użyteczność k.1-29
2. O czterech pięknych i rzadkich topolach k.30-36
3. Populus Arten und Sorten im Kurnik Garten und Arboretum, Kurnik bei Poznań k.37-45
4. Wykaz gatunków rodzaju Populus znajdujących się w Ogrodach Fundacji "Zakłady Kórnickie" w Kórniku
k.46-55
5. Słów parę o tak zwanej topoli "niekłańskiej"
k.56-59
6. Populus - sadzonki k.60-63
7. Populus i Crataegus, przy siatce w sadzie od strony południowej
k.64-66
8. Gen.Populus k.67-83
9. Wykazy Populus i Betula k.84-123
10. Obserwacje nad gatunkami topoli /Populus/
k.124-154

Aneks 5

J.25. Artykuły z zakresu dendrologii

1. Perukowiec Cotinus	k.1-2
2. Surmia - Catalpa	k.3-10

Aneks 6

J.26. Artykuły i notatki sadowniczo-ogrodnicze

1. Zadania sadownicze w chwili obecnej	k.1-7
2. Parę uwag o sadownictwie na Pokuciu	k.8-14
3. O nadmiernym owocowaniu drzew uszkodzonych	k.15-16
4. Z objazdu sadowniczego w powiecie Jarosławskim	k.17-25
5. Z objazdów sadowniczych w Sanockiem, Przemyślem
i Rawskiem	k.26-30
6. Drobne porady: Ratowanie okaleczonych drzew owocowych.
Przeróbka owoców. Domowe suszenie owoców i jarzyn.
W sprawie uzupełnienia zniszczonych sadów	k.31-39

Aneks 7

J.28. Drobne artykuły dotyczące sadownictwa

1. Sadzenie drzewek owocowych	k.1-18
2. Pakowanie i przesyłka owoców i warzyw	k.19-22
3. Najważniejsze podstawy sadownictwa - sadownictwo
handlowe	k.23-31
4. W sprawie nomenklatury pomologicznej	k.32-34
5. Sadownictwo - przeszłość i rozwój	k.35-39

Aneks 8

J.29. Artykuły z zakresu sadownictwa

1. Odbudowa ogrodnictwa a pomoc fachowa k.1-4
2. Akcja oczyszczania i zagospodarowania sadów k.5
3. W sprawie ujednolajnienia naszych sadów pod względem odmian k.6-8
4. Przypomnienia ważniejszych zajęć sadowniczo-ogrodniczych k.9-36
5. Uprawa i nawożenie gleby w sadach k.37-48
6. O konieczności oczyszczenia drzew owocowych k.49-50
7. Kryzys w rozwoju sadownictwa polskiego k.51-54

Aneks 9

J.31. Czereśnie i wiśnie

1. Wczesne czereśnie w "Ogrodach Kórnickich" k.1-64
2. Czerecha Kleparowska k.65
3. Wiśnie japońskie k.66-70
4. Klasyfikacja czereśni i wiśni według M.P.Mortillet'a, "Le Cerisier" 1868 k.71-72
5. Zestawienie odmian czereśni k.73-74
6. Zestawienie odmian czereśni, czerech i wiśni według porządku ich dojrzewania k.75-76
7. Odmiany czereśni i wiśni do prób k.77-78
8. Zestawienie odmian czereśni według ich do siebie podobieństwa k.79
9. Wiśnie i czereśnie - katalog k.80-85

Aneks 10

J.32. Badania podkładek i przewodnich przy hodowli drzew i krzewów owocowych

1. Luźne uwagi o podkładkach i przewodnich dla drzew owocowych	k.1-3
2. Metoda badania przewodnich	k.4-14
3. Uwagi o podkładkach dla drzew owocowych	k.15-17
4. Program badań nad podkładkami wegetatywnymi drzew owocowych w Ogrodach Kórnickich	k.18-49
5. Śliwa na przewodnią Field	k.50-51

Aneks 11

J.42. Artykuły z zakresu ogrodnictwa

1. Poziomki i truskawki, pochodzenie	k.1-2
2. Przygotowanie rozsad truskawek	k.3-4
3. Parę słów o fasoli - Beurre de Digoïn	k.5-6

Aneks 12

J.43. Artykuły z zakresu kwiaciarstwa

1. Lawenda - Lawandula	k.1-2
2. O paru piękniejszych, rzadszych różach botanicznych	k.3-6
3. Wykaz Lilji	k.7

Aneks 13

J.44. Wykazy grzybów pasożytniczych jakie w Polsce można znaleźć

1. Peronospora - gatunki do odnalezienia w Polsce

k.1-76

2. Uredinales - nowe lub rzadsze gatunki grzybów dla ziem polskich

k.77-94

3. Uromyces Link - gatunki do odnalezienia w Polsce a których u Bubaka, Fischera i Hariota nie ma

k.95-129

4. Ustilaginaceae - wykaz gatunków jakie w Polsce można znaleźć, zestawienie według żywicieli na podstawie prac ...

k.130-202

Aneks 14

J.45. Drobne prace mykologiczne

1. Grzyby i bakterie w życiu lasu

k.1-7

2. Grzyby z okolic Lwowa i Tatr z roku 1885

k.8-11

3. Grzyby zbioru Bośniackiego z okolic Krakowa

k.12-15

4. Zielnik Grzybów zbioru Józefa Krupy

k.16-27

NOTATKI BIBLIOGRAFICZNE I OMÓWIENIA

Gregor Richter, Zur archivalischen Erschliessung von Briefnachlässen in Hausarchivbeständen, Der Archivar, nr 4 /1961/, s. 337-342.

Hermann Schreyer, Die Gliederung von Nachlässen - Ein Beitrag über Ordnungsarbeiten an Nachlass-Schriftgut, Archivmitteilungen nr 1 /1962/, s. 14-20.

Zainteresowanie zagadnieniami opracowania spuścizn rośnie w ostatnim czasie. Wyrazem tego jest kilka artykułów, które ukazały się na łamach zagranicznych czasopism archiwalnych. Zajmiemy się pokrótce dwoma z nich. W numerze 4 z 1961 r. pisma "Der Archivar" wychodzącego w Düsseldorfie /NRF/, ukazała się praca: Gregor Richter, W sprawie opracowania archiwalnego spuścizn korespondencyjnych w zespołach akt rodowych i rodzinnych. Autor, opierając się o doświadczenia zdobyte przy porządkowaniu akt w.ks. Marii Pawłowny w Archiwum Głównym Krajowym /Landeshauptarchiv/ Turynii w Weimarze, wypowiada szereg uwag o porządkowaniu korespondencji w obrębie spuścizn. Stara się on uzasadnić tezę, iż korespondencję należy systematyzować według korespondentów, łącząc przy tym listy wpływające i wychodzące w jedną całość. Szczegółowe przedyskutowanie tego jednego z najbardziej złożonych i spornych problemów porządkowania spuścizn zawężone jest znacznie przez specyfikę materiałów, którymi zajmował się autor. Stąd, wychodząc z punktu widzenia spuścizn po uczonych i stosunków polskich, nie ze wszystkimi jego poglądami można zgodzić się bez poważnych zastrzeżeń.

Nie wdając się w szerszą dyskusję, zauważyć tylko można, że postulat tworzenia "par listów" na wzór akt korespondencji urzędowej, nie jest możliwy do realizacji wtedy, gdy listów wychodzących jest bardzo mało, gdy odwrotna strona listu wpływającego wykorzystana została na kopię listu /lub jego skrót/ do zupełnie innej osoby lub instytucji, wreszcie gdy występują, dość rozpowszechnione na przełomie XIX i XX w., kopiarze korespondencji, w których w jednym grzbiecie tkwi kilkadziesiąt kopii pism do najróżniejszych odbiorców. Proporcje ilości listów wpływających i kopii pism wychodzących ulegają zresztą zmianom w zależności od techniki pisania, jaką posługiwała się dana osoba /przy coraz powszechniejszym użyciu maszyny do pisania pojawia się więcej kopii/.

Drugą pozycją zasługującą na uwagę jest artykuł: Hermann Schreyer, Schemat układu spuścizn, ogłoszony w z.1 z 1962 r. "Archivmitteilungen", wydawanych przez Zarząd Archiwów Państwowych NRD w Poczdamie. Artykuł oparty jest o doświadczenia zdobyte przy porządkowaniu szeregu spuścizn, przechowywanych w Niemieckim Archiwum Centralnym w Poczdamie. Autor uzasadnia szeroko zasadniczy podział materiałów spuścizn na trzy grupy główne: materiały biograficzne, papiery urzędowe i korespondencja prywatna, obok których w razie potrzeby, wyodrębnia się dodatkowo grupy fakultatywne: zbiory /kolekcje/ materiałów i materiały proveniencji obcej. I w tym przypadku na koncepcjach autora zaważyły materiały, którymi operował, to jest spuścizny polityków i działaczy społecznych. Stąd podział proponowany przez niego nie może być uznany za wyśarczający tam, gdzie występują materiały twórcze: literackie, naukowe lub inne.

SPRAWOZDANIE ARCHIWUM PAN ZA ROK 1962

Uwagi wstępne

Zgodnie z dotychczasową praktyką sprawozdanie zredagowane jest oddzielnie dla Archiwum PAN w Warszawie oraz Oddziałów w Krakowie i Poznaniu. Pewne zagadnienia ogólne zostały wszelako skrótowo przedstawione w pierwszej części, a następnie powtórzone w odpowiednich partiach sprawozdań Oddziałów.

Część I, dotycząca prac indywidualnych, oparta jest na informacjach zainteresowanych pracowników.

I

I

I

I. Sprawy organizacyjne

1. Okres sprawozdawczy przyniósł placówce nadanie przez Sekretariat Naukowy PAN statutu /Uchwała z dnia 3 lipca 1962 r./ oraz powołanie Rady Naukowej i nowego składu Komisji Oceny Zakupów, przy równoczesnym ustaleniu regulaminu jej działalności /uchwały z 11 grudnia 1962 r./. Pełne wprowadzenie w życie ważnych tych postanowień należeć jednak będzie do zadań roku 1963.
2. Warunki lokalowe Archiwum nie uległy zmianie na lepsze zarówno w Warszawie, jak i Oddziałach. Przeciwnie, wobec zwiększenia zakresu działalności placówki, napływu nowych materiałów archiwalnych i wzrostu liczby etatów, uległy dalszemu pogorszeniu. Nadal utrzymywany jest w Centrali stan rozbitcia lokalowego - na czterech różnych krań-

cach i kondygnacjach Pałacu Staszica - przy niewystarczającej liczbie pomieszczeń, uniemożliwiającej m.in. zorganizowanie właściwej pracowni dla stale rosnącej liczby korzystających z zasobu archiwalnego. W okresie sprawozdawczym przeprowadzono konieczny remont i odświeżenie części pomieszczeń, co nie przyniosło jednak żadnej poprawy warunków pracy kilku osób, które zatrudnione są w lokalach o niedostatecznej wentylacji i przy niewystarczającym oświetleniu.

3. Stan etatów działalności podstawowej podniósł się w ciągu roku 1962 z 16 do 19. Nadto opieką merytoryczną objętych było 2 pracowników Oddziału Archiwum w Krakowie, zależnych formalnie od Oddziału PAN w Krakowie. Łącznie Archiwum zatrudniało więc 21 pracowników działalności podstawowej. Od dnia 1 kwietnia Oddział Poznański zatrudnił w charakterze asystenta naukowo-technicznego mgr Annę Marciniakową, przy jednoczesnym odciążeniu od części prac doc.dra K.Ślaskiego, celem umożliwienia mu większego udziału w pracach Zakładu Historii Pomorza Instytutu Historii PAN /w Poznaniu/. Z dniem 1 października podjęła pracę w Archiwum w Warszawie na mocy przeniesienia służbowego z innej placówki PAN mgr Aniela Szwajcerowa /starszy kustosz dypl./, zaś od dnia 1 grudnia zatrudniono jako starszego asystenta mgr Różę Wojciechowską.

W ramach przeprowadzonej w miesiącach letnich weryfikacji pomocniczych pracowników naukowych PAN czterej starsi asystenci zostali przesunięci do grupy dyplomowanych pracowników dokumentacji naukowej, uzyskując na mocy orzeczeń komisji egzaminacyjnej stwierdzenie kwalifikacji na dokumentalistów dyplomowanych /mgr M.Wrzoskowa/ oraz adiunktów dokumentacji naukowej /mgr mgr St.Chankowski, H.Dymnicka, J.Szajbel/. Z uwagi na ogórne restrykcje finansowe, wszyscy pracownicy ci zostali z dniem 1 grudnia tylko asystentami dokumentacji naukowej. Z dniem 1 kwietnia mgr A.Kamiński /Oddział Kraków/ przesunięty został na stanowisko starszego asystenta.

W wyniku wszystkich omawianych zmian Archiwum posiadało na dzień 31.XII.1962 r. następującą obsadę etatową: 3 samodzielnych pracowników nauki /docentów/, 7 pomocniczych pracowników nauki /2 adiunktów, 5 starszych asystentów/, 4 dyplomowanych dokumentalistów naukowych /asystentów/, 1 bibliotekarza dyplomowanego /starszy kustosz/ oraz 6 pracowników naukowo-technicznych. Własnych etatów administracyjnych i obsługi Archiwum nadal nie posiada.

W r. 1962 Oddziałem w Krakowie kierowała dr Danuta Rederowa, adiunkt Zakładu Historii Nauki i Techniki, na podstawie umowy o pracę płatną godzinowo w wymiarze 100 godzin miesięcznie. Zarówno w Warszawie, jak i w Oddziałach niektóre prace o charakterze mechanicznym /foliowanie, opisy teczek, zabiegi konserwacyjne i in./ wykonywane były przez osoby zatrudnione na pracach zleconych, przeważnie emerytowanych pracowników archiwalnych. W ciągu roku przydzielono częściowo do spełniania zadań w Archiwum gońca, zatrudnionego w Zarządzie Administracyjnym Placówek Naukowych Wydziału I PAN.

Łączność pomiędzy Centralą Archiwum w Warszawie a Oddziałami w Krakowie i Poznaniu utrzymywana była poprzez kilkakrotne podróże służbowe dyr.doc.dr Z.Kolankowskiego i innych pracowników Centrali /dr R.W.Wołoszyński, mgr H.Zubalowa/ oraz przyjazdy kierujących pracą Oddziałów dr D.Rederowej oraz doc.dra K.Ślaskiego do Warszawy. Nadto mgr Wardęska przeszła tygodniowy, a mgr Marciniakowa dwutygodniowy staż szkoleniowy w Warszawie, w kilku zaś zebraniach naukowych wzięli udział przedstawiciele Oddziałów.

II. Z a s ó b Archiwum powiększył się o ok. 36 mb., w tym w Warszawie przybyło ponad 17 mb. materiałów kancelaryjnych i depozytów placówek PAN, a około 8 mb. spuścizn po uczonych /zakupy i dary/. W skład blisko 8 mb, akt, jakie napłynęły do Oddziału Krakowskiego, wchodziły te same grupy materiałów, co w Warszawie, zaś blisko 3 mb. nabytków poznańskich stanowiły wyłącznie spu-

cizny osobiste. Jako makulaturę wyłączone z zasobu Centrali blisko 15 mb., a z Oddziału Krakowskiego ok. 18 mb. akt.

W okresie sprawozdawczym wycofane zostały z Archiwum PAN w Warszawie złożone tam w depozyt przed paroma laty akta, dotyczące szkolnictwa i oświaty, a wchodzące w skład zasobu Archiwum Głównego Urzędu Statystycznego. W wyniku tego zwrotu stan posiadania zmniejszył się o ok. 62 mb.

Stan całego zasobu osiągnął w grudniu 1962 r. około 501 mb., z czego w Warszawie ok. 369 mb., w Krakowie ok. 107 mb., a w Poznaniu ok. 25 mb. Poza aktami placówek i komórek PAN, ważniejsze nabytki Archiwum w Warszawie stanowiły papiery L.Regorowicza /pedagogika, organizacja oświaty/, nabyte od samego twórcy oraz spuścizny zakupione, bądź ofiarowane przez spadkobierców: R.Dyboskiego /anglistyka/, S.Rygla /bibliotekarstwo/, E.Stenzy /geofizyka/, D.Stróżeckiego /konstrukcje mostów drewnianych/, J.Tokarskiego /nauki geologiczno-górnictwo/, W.Wojtana /miernictwo/

Wśród pozyskanych mniejszych fragmentów spuścizn warto wspomnieć materiały J.Kallenbacha /historia literatury/ oraz depozyt materiałów A.Lednickiego, złożony przez prof.W.Lednickiego.

W okresie sprawozdawczym w zakresie pertraktowania o uzyskanie materiałów typu spuścizn poza dr H.Obuchowską-Pysiącą szczególnie czynni byli dyr.doc.dr Zygmunt Kolankowski, dr D.Redzicka oraz mgr Z.Wardęska.

III. Prace porządkowo - archiwalne nadal skupione były przede wszystkim nad aktami pochodzenia kancelaryjnego, gdzie uporządkowano akta Sekretariatu Prezesa PAN z lat 1956-1958 /37 j./, zakończono porządkowanie akt Wydziału I obchodów Roku Kopernika i Roku Odrodzenia /120 j./, oraz uporządkowano akta własne Archiwum PAN z lat 1954-1958 /27 j./. Nadto uporządkowano spuścizny S.Szulca /58 j./, W.Ormińskiego /193 j./, S.Kozickiego /14 j./ oraz prawie całkowicie opracowano materiały J.Iwaszkiewicza. Zmieliorowano układ akt i inwentarzy, opracowują

też nowe wstępy w spuściznach S.Bryły, I.Chrzanowskiego oraz zespołe akt Kasy im.J.Mianowskiego. Przygotowano do inwentaryzacji materiały L.Wertensteina /ponad 60 j./, wstępnie uporządkowano fragmenty papierów A.Lednickiego, przeprowadzono sconcertum dokumentacji technicznej Zarządu Inwestycji PAN oraz kontynuowano porządkowanie akt ogólnych Wydziału I z lat 1952-1954.

Wskazane prace porządkowo-archiwalne w Warszawie prowadzi-
li: mgr St.Chankowski, mgr H.Dymnicka, M.Flis, mgr O.Staroń,
mgr M.Wrzoskova.

K o m i s j a B r a k o w a n i a A k t , działająca
od 2.IV.1962 r. w składzie: przewodnicząca mgr H.Zubalowa,
członkowie: mgr mgr H.Dymnicka, J.Poradzisz /Oddział Krakow-
ski/, O.Staroń, J.Szajbel /Oddział Poznański/, M.Wrzoskova -
wydzieliła makulaturę z akt Archiwum PAN /p.II/ oraz zaopinie-
wała wybrakowanie ponad 33 mb. akt placówek.

P r a c e m e t o d y c z n e skupiały się głównie wo-
kół problematyki stopniowego wdrażania w jednostkach organiza-
cyjnych Sekretariatu Administracyjnego i placówkach naukowych
PAN systemu bezdziennikowego opartego o wykaz akt. W jednost-
kach, podległych Sekretariatowi Administracyjnemu PAN przepro-
wadzono kontrolę sposobu wprowadzania zasad, obowiązujących od
1.I.1962 r., /32 wizytacje i konferencje szkoleniowe/. Na pod-
stawie uzyskanych wyników wprowadzono od 1.IV. zmianę wykazu
akt. W placówkach naukowych nowy system wprowadzany był stop-
niowo, przy czym Archiwum udzielało konsultacji i zatwierdzało
projekty wykazów akt, które wprowadziły w życie już 62 placów-
ki na ogólną liczbę 79 objętych omawianą akcją. Dla zapewnienia
należytego biegu tych spraw w terenie przeszkolono w toku dwu-
dniowej konferencji szkoleniowej /13-14.IV./ pracowników, od-
powiedzialnych za dany dział pracy w Oddziałach /mgr J.Pora-
dzisz, mgr J.Szajbel/. Nadto w sierpniu 1962 r. Archiwum opra-
cowało i rozesłało do wszystkich placówek naukowych PAN i to-

warzystw naukowych, związanych z Akademią, ankietę z pytaniami co do stanu posiadanych materiałów archiwalnych, uzyskując w odpowiedzi dotychczas blisko 40% przewidzianych informacji. Prace w tej dziedzinie prowadziły głównie mgr mgr M. Wrzosa i H. Zubalowa - ostatnio przy udziale R. Wojciechowskiej.

Mgr O. Staroń kontynuowała badania nad sprawą opracowania archiwalnego dokumentacji technicznej - ich tematykę zob. niżej w wykazie prac indywidualnych. W dalszym ciągu gromadzono informacje o metodach opracowywania spuścizn i zespołów pochodzenia prywatnego, wykorzystując tłumaczenia robocze najbardziej interesujących artykułów.

IV. Dział mikrofilmów i fotokopii.

W r. 1962 dział zajął się przede wszystkim kopiowaniem - sporządzaniem pozytywów z mikrofilmów dotychczas posiadanych w negatywie oraz mikrofilmowaniem cenniejszych zbiorów własnych. Kopii pozytywowych wykonano ponad 162.000 klatek, nowych mikrofilmów - blisko 65.000 klatek. Nabytki zostały w pełni skatalogowane. W podziale fotografii uzupełniano nadal fototeiki uczonych oraz założono nowy zbiór fotografii grobowców i tablic nagrobkowych ludzi nauki. Łącznie z czterech omentarzy warszawskich sporządzono fotografie ponad 170 grobowców. Skatalogowano ok. 240 fotografii członków TNW, /z akt personalnych Towarzystwa/. W ramach rozbudowy działu zakupiono dalsze partie niezbędnego sprzętu /czytnik, przewijarka/. Podjęto pracę nad zorganizowaniem działu mikrofilmów w Oddziale Poznańskim, zaopatrząc go w 70 szpul kopii najcenniejszych mikrofilmów, zgromadzonych w Warszawie.

Stan zbiorów działu wynosił w dn. 31.XII.1962 r. ok. 310.000 klatek mikrofilmów /z uwzględnieniem tylko 1-szych egzemplarzy/ oraz blisko 6.000 fotokopii i fotografii. Opiekę nad nim sprawowała mgr H. Zubalowa przy współpracy W. Dziedzic. Nadto przy przygotowaniu akcji fotografowania nagrobków uczestniczył M. Flis.

V. Prace nad Inwentarzem Centralnym Materiałów Źródłowych do Dziejów Nauki i Techniki Polskiej.

Okres sprawozdawczy przyniósł wyraźne ożywienie prac nad kompletowaniem kartoteki przez grupę współpracowników, którym zlecano poszukiwania w zbiorach warszawskich /Arch.Główne Akt Dawnych, Archiwum m.Warszawy/ oraz krakowskich /rękopisy Bibliotek Jag'ellońskiej i PAN oraz akta Archiwum Państw. m.Krakowa i woj.krakowskiego/. Zakończono sporządzanie indeksu stypendystów Tow.Pomocy Naukowej w Toruniu, przystąpiono również do kompletowania indeksu dla nowoopracowanych zespołów. W porozumieniu z ośrodkiem poznańskim opracowano długofalowy plan prac nad kartotekami środowiskowymi uczonych i poszukiwań materiałów źródłowych dla Oddziału Poznańskiego, realizując pierwsze jego wytyczne już w okresie sprawozdawczym. Stan kartoteki, gromadzonej w Warszawie pod opieką dr R.W.Wołoszyńskiego zwiększył się w r. 1962 o ponad 2.800 kart głównych i około 2.700 kart indeksowych wszelkiego typu /nie wszystkie spełniając tylko pomocnicze funkcje informacyjne/. Na dzień 31.XII.1962r. Inwentarz liczył prawie 28.000 kart głównych i ok. 48.000 indeksowych.

Prace nad Kartoteką i Wykazem uczonych polskich prowadzone na zasadzie prac zleconych przez mgr mgr K.Korotajową, I.Rostkowską i J.Szwedowską - pod kierunkiem doc.dr M.Rzeuskiej - koncentrowały się głównie wokół prac scaleniowych, ogólnie redakcyjnych i uzupełniających. Ze stanu blisko 48.000 kart scalono w okresie sprawozdawczym ok. 39.000 kart, co w połączeniu z 3.000, scalonymi w roku 1961 /cyfra 37.000, podana w sprawozdaniu za r.1961 wynikała z liczenia kart scalanych, każdorazowo powracających/, daje ogólną sumę ponad 41.000 kart scalonych. Nadto przepisano na maszynie 7.000 kart.

W roku sprawozdawczym doc.dr M.Rzeuska prowadziła nadal pra-

Sprawozdanie za rok 1962

ce nad wykazem i układem nauk.

W okresie od 1.X.1962 r. mgr A.Szwejczerowa przygotowała Wykaz zjazdów, sesji, konferencji i posiedzeń Polskiej Akademii Nauk za dziesięciolecie 1952-1962 /232 poz./. Na podstawie zebranych opisów sporządzono kartotekę w układzie tematycznym oraz przygotowano pierwszą wersję opracowania w formie maszynopisu.

VI. Biblioteka podręczna powiększyła się o 651 woluminów, zamykając swój stan posiadania liczbą 6.281 tomów /bez biblioteczek w Oddziałach/. Ponadto przenieśmowano bieżące czasopisma naukowe - 42 tytuły wydawnictw krajowych i 7 zagranicznych /ZSRR, CSRS, Austria, Francja, NRF/, otrzymując również pewne wydawnictwa na drodze wymiany. Księgozbiór nadal pozostawał pod opieką ob.E.Kasińskiej.

VII. Udostępnianie i popularyzacja zasobu.

Archiwum PAN w Warszawie zanotowało 260 odwiedzin korzystających - zarówno z materiałów archiwalnych, mikrofilmów i fotokopii, jak i kartotek oraz księgozbioru. Przeprowadzono w okresie sprawozdawczym kilka kwerend, m.in. materiałów do obrony cywilnej m.st.Warszawy w r. 1939 /dla Instytutu Historii PAN/ oraz dotyczącą działaczy Towarzystwa "Macierz Szkolna" /dla Instytutu Śląskiego w Katowicach/. Wypożyczono nadto znaczną ilość materiałów na wystawy 10-lecia PAN i 100-lecia Szkoły Głównej Warszawskiej, przy czym przedstawiciele Archiwum brali również czynny udział w pracach komitetu organizującego pierwszą wystawę. Udostępniono i wypożyczono do przeffotografowania fototekę uczonych redakcji Wielkiej Encyklopedii Powszechniej. W pracach, związanych z omawianymi zagadnieniami, uczestniczyli, poza dyr.doc.dr Z.Kolankowskim ob.M.Flis, dr R.W.Wołoszyński, oraz mgr H.Zubalowa.

Zespół redakcyjny w składzie: St.Chankowski, H.Dymnicka, M.Flis, Z.Kolankowski /red./, H.Obuchowska-Pysiowa, R.W.Wołoszyński

ski i M. Wrzowska przygotował wydanie nr 5 i 6 "Biuletynu Archiwum PAN". W pracach wydawniczych i techniczno-redakcyjnych uczestniczyła ob. A. Peche. Numer 5 "Biuletynu", który ukazał się w pierwszej połowie roku, zawierał elementy, związane z dziesięcioleciem działalności PAN i pracami jej Archiwum w tym okresie. Między innymi ogłoszono tam inwentarz akt I Kongresu Nauki Polskiej, który powołał do życia PAN, sprawozdanie z działalności Archiwum z lat 1953-1962 i za rok 1961, przegląd zawartości działu "Spuścizn" i inne informacje.

Poza publikacjami, przygotowanymi bądź już ogłoszonymi na łamach "Biuletynu" opracowano alfabetyczny przegląd zawartości działu spuścizn za lata 1954-1962 dla "Kwartalnika Historii Nauki i Techniki" /nr 1 z 1963 r. - przyg. M. Flis/ oraz artykuł o aktach Polskiego Towarzystwa Historycznego w APAN - dla "Kwartalnika Historycznego" /H. Dymnicka i M. Wrzowska/.

W okresie sprawozdawczym podjęto nadto prace nad przygotowaniem "Przewodnika po Archiwum PAN" - wydawnictwa, mającego zamknąć na ok. 10 arkuszach informacje o całości zasobu Archiwum. W zamierzonej publikacji, przyjętej do planu wydawniczego PAN na r. 1964, przygotowywanej pod redakcją doc. dr Z. Kolankowskiej, bierze udział cały zespół pracowników Archiwum.

VIII. Odbiło się 7 zebrań naukowych i roboczych, grupujących wszystkich pracowników APAN, łącznie z przedstawicielami Oddziałów. Poświęcone one były: 1/ sprawozdaniu z kursu metodyczno-archiwalnego w Rogowie /mgr mgr Z. Wardęska i J. Poradzisz/, 2/ omówieniu sprawozdania Archiwum za r. 1961, 3/ sprawom wprowadzonego w PAN bezdziennikowego systemu kancelaryjnego i wykazom akt, 4/ przedyskutowaniu problematyki i podziału prac nad "Przewodnikiem po Archiwum PAN", 5/ referatowi L. Kostadinowej o Archiwum Bułgarskiej AN, 6/ podsumowaniu okresu przeszkolenia mgr Z. Wardęskiej z jej referatem pt. "Materiały Z. Moczarskiego", 7/ podsumowaniu takiegoż okresu

mgr A.Marciniakowej z jej referatem pt. "Plan porządkowania spuścizny E.Schechtle". Nadto odbyło się szereg zebrań węższych grup roboczych.

IX. Łączność z zagranicą utrzymywana była poprzez dalsze podtrzymywanie kontaktów korespondencyjnych z archiwami Akademii Nauk ZSRR, CSRS, BRL, Niemieckiej AN w Berlinie oraz innymi archiwami, instytucjami naukowymi i poszczególnymi pracownikami nauki w wielu krajach. Nadto Archiwum przyjęło na miesięczny staż naukowy pracownicę naukową Archiwum Bułgarskiej Akademii Nauk L.Kostadinową, którą zapoznano z całokształtem prac placówki zarówno w Warszawie, jak i Oddziałach Krakowskim i Poznańskim. Nadto mgr A.Kamiński /Od. Krakowski/ i mgr J.Szajbel /Od.Poznański/ uzyskali w okresie sprawozdawczym stypendia zagraniczne - pierwszy w ZSRR, drugi w NRD. Pracowali tam nad zbieraniem materiałów do rozpraw doktorskich.

Współpraca z placówkami PAN oraz innymi instytucjami naukowymi w kraju rozwijała się nadal - głównie z Instytutem Historii PAN, Zakładem Historii Nauki i Techniki PAN, Naczelną Dyрекcją Archiwów Państwowych i podległymi jej placówkami, Wojakowym Instytutem Historycznym, Zakładem Historii Partii KC PZPR, Polskim Towarzystwem Historycznym - nadto z wieloma innymi instytucjami czy placówkami. We współpracy tej uczestniczyli w różnej mierze wszyscy pracownicy działalności podstawowej.

X. Prace indywidualne

Uwaga - w roku bieżącym nie powtarza się w obecnym punkcie żadnych informacji, zawartych wyżej w tekście sprawozdania.

Stanisław Chankowski

kontynuował prace nad rozprawą doktorską "Powstanie styczniowe w Augustowskim", pod kierunkiem prof.dra S.Kieniewi-

cza /U.W./. Fragment rozprawy oddano do druku /zob. niżej/. W dalszym ciągu gromadził materiały do kartoteki odpisów ze zbiorów rapperswilek w zbiorach polskich, odbywając w tym celu podróże służbowe do Wrocławia i Krakowa.

Opublikował:

Bibliografia Archiwum PAN /część 2/, "Biuletyn Archiwum PAN" nr 5, s.100-117.

Oddał do druku:

- 1/ Z dziejów roku 1863 w Łomżyńskim, 3 ark. do "Rocznika Białostockiego" 1963,
- 2/ Fragmenty materiałów źródłowych do dziejów powstania styczniowego w zbiorach Archiwum PAN, 1/2 arkusza, do "Biuletynu Archiwum PAN" nr 6.

Hanna Dymnicka

kontynuowała pracę nad rozprawą doktorską: "Sejm Boni Ordinis 1748", pod kier.prof.dra J.Wolińskiego /U.W./.

Michał Flis

Opublikował:

"Przegląd zawartości działu "Spuścizna" Archiwum PAN" /część 2/, "Biuletyn Archiwum PAN" nr 5, s.71-89.

Zygmunt Kolankowski

Opublikował:

- 1/ J.Lelewel, Dzieła, t.VI, Historia polska do końca panowania Stefana Batorego, Warszawa 1962, PWN, s.543 /opr. edytorskie i wstęp/.
- 2/ Organizacja i praca Archiwum Polskiej Akademii Nauk /1953-1962/ "Biuletyn Archiwum PAN" nr 5, s. 4-13.

Oddał do druku:

Materiały do dziejów powstań śląskich, t.I, cz.1 /pierwsze powstanie śląskie, 1919 r./ ok. 450 s. Ossolineum, wspólnie z H.Zielińskim /opracowanie edytorskie/.

Nadto przygotował kilka tłumaczeń roboczych artykułów z dziedziny archiwistyki z literatury czeskiej, niemieckiej i radzieckiej oraz redagował "Biuletyn Archiwum PAN" nr 5 /Warszawa 1962, 147 s./ i 6 /w druku, ok. 150 s./, kierował przygotowaniem do opracowania "Przewodnika po Archiwum PAN".

Ponadto brał aktywny udział w pracy Komisji do kwalifikowania dyplomowanych pracowników dokumentacji naukowej PAN; z dn. 1.X. mianowany został Rzecznikiem Dyscyplinarnym przy Komisji Dyscypl. dla Pracowników Nauki PAN, a w grudniu powołany do Rady Naukowej Ośrodka Dokumentacji i Informacji Naukowej PAN.

Honorata Obuchowska-Pysłowa

Opublikowała artykuł

Z dziejów Wisły, "Problemy" nr 9/1962, s.636-650.

Olimpia Staroń

Opracowywała rozprawę doktorską "Organizacja projektowania inwestycji budowlanych w Polsce Ludowej" pod kier.prof.dra J.Goryńskiego /SGPiS/.

Ogłosiła:

Uwagi o porządkowaniu akt instytucji naukowych o profilu technicznym, "Biuletyn Archiwum PAN" nr 5, s.14-22.

Oddała do druku:

Studia z zakresu organizacji biur projektowych budownictwa miejskiego w latach 1953-1956.

W przygotowaniu:

Archiwum techniczne - ważne ogniwo pracy biura projektowego.

Ryszard W.Wołoszyński

Zbierał materiały do rozprawy habilitacyjnej o powiązaniach zagranicznych nauk społecznych w Polsce doby Oświecenia.

Opublikował:

1/ Französische Berichte über die Petersburger Akademie

der Wissenschaften aus der zweiten Hälfte des 18 Jahrhunderts, "Lomonosow-Schlözer-Pallas, Deutsch-russische Wissenschaftsbeziehungen im 18 Jahrhundert", Berlin 1962, s. 342-345.

- 2/ Rec. F.Ley, Le maréchal de Münnich et la Russie au XVIIIe siècle, Paris 1959 - "Kwartalnik Historyczny" t.LXIX /1962/, s. 196-201,
- 3/ Rec. H.Olszewski, Doktryny prawno-ustrojowe czasów saskich 1697-1740, Warszawa, 1961 - tamże s. 716-721,
- 4/ Rec. M.Dunajówna, Z dziejów toruńskiego czasopisma /Theorische Wochentliche Nachrichten und Anzeigen/ /1760-1772/, Toruń 1961 - "Przegląd Historyczny" t.LIII /1962/, s. 367-370.
- 5/ Not.rec. W.Reingold, Manuscripts of Science - Analysis and Description /The American Archivist, t.XXIV, nr 2/ "Biuletyn Archiwum PAN" nr 5, s.118-120.

Oddał do druku:

- 1/ Polska w opiniach Francuzów XVIII w. - Rulhière i jego współcześni - ok. 16 ark. /nowa redakcja dysertacji doktorskiej,PWN/,
- 2/ Z badań nad problematyką współpracy naukowej polsko-niemieckiej w XVIII w. ok. 1 1/2 ark. /"Kwart. Hist. Nauki i Techniki", nr 1/1963/,
- 3/ Zarys dziejów nauki polskiej - ponad 1 ark. /do "Małego słownika Historii Polski", Wiedza Powszechna/ współ z mgr inż.B.Orłowskim,
- 4/ Dyskusja o dziejach anarchii w Polsce /"Kwartalnik Historyczny" nr 1/1963/.

Nadto przygotował do wydania wybór źródeł do dziejów współpracy naukowej polsko-rosyjskiej w XVIII w. /dla Studiów i Materiałów z Dziejów Nauki Polskiej - wyd. Zakł.Historii Nauki PAN/. Opracował również w formie krótkiego memoriału na zlecenie Rady Zakładowej ZNP przy PAN zagadnienie stypendiów krajowych w PAN.

Maria Wrzoskova

ogłosiła:

Akta I Kongresu Nauki Polskiej /inwentarz archiwalny/
"Biuletyn Archiwum PAN" nr 5, s. 23-70.

Oddział Archiwum PAN w Krakowie

I. Sprawy organizacyjne

Scalono całość zasobu archiwalnego w lokalu własnym, przenosząc tam tę jego część, która dotąd znajdowała się w jednym z pomieszczeń Biblioteki PAN.

II. Z a s ó b aktowy Oddziału wynosił w dniu 31.XII.1962 prawie 107 mb. W okresie sprawozdawczym Oddział uzyskał dalsze archiwalia z Zarządu Administracyjnego Oddziału i Placówek PAN w Krakowie, b.Ekspedycji Wydawnictw PAN, ORWN PAN. Ponadto gromadząc spuścizny uczonych polskich, szczególnie związanych z Towarzystwem Naukowym Krakowskim, Polską Akademią Umiejętności, Polską Akademią Nauk, Oddział przejął w depozyt spuściznę rękopiśmienną prof.Stanisława Tarnowskiego, oraz również w depozyt fragment spuścizny Józefa Szujskiego. Załatwiono również ostatnio formalności, związane z nabyciem materiałów po Tadeuszu Mańkowskim /historia sztuki/. Ogółem przybyło ok. 8 mb.

Oddano na przemiał, na wniosek Komisji Brakowania Akt ok.18 mb. akt Centralnej Administracji Dóbr PAU, Administracji Majątków Doświadczalnych i administracji poszczególnych majątków PAN z lat 1924-1952.

III. Prace nad zasobem

Kontynuowano prace w zespole archiwaliów PAU w grupie Zarządu. Zmeliorowano i uporządkowano 99 jedn.,wchodzących w skład Zarządu /akta działalności naukowej/. Ponadto porządkowano akta Ekspedycji Wydawnictw PAU z lat 1945-1952, Biura Wydawnictw i

Bibliotek - Ekspozytura w Krakowie z lat 1954-1957. Włączono wydzielone z rozsyłu poszczególne akta wydziałów PAU, oraz akta buchalterii i kasy, a także akta personalne pracowników PAU, nadto akta CAD i AGMD z lat 1894-1952. Skontrolowano ok. 16 mb. kat. B, wydzielając poszczególne akta należące do kat. A. Zinventaryzowano 17 j. z grupy Zarządu PAU.

Kontynuowano prace porządkowe nad spuścizną Włodzimierza Demetrykiewicza. Sporządzono wstępny inwentarz spuścizny prof. Stanisława Tarnowskiego, wydzielając 82 j. oraz wstępny inwentarz fragmentu spuścizny prof. Józefa Szujskiego, wydzielając 11 j. Nadto przygotowano do druku inwentarz spuścizny prof. Tadeusza Mańkowskiego.

IV. Biblioteczka podręczna, dysponująca tytułami niezbędnymi do porządkowania zbiorów, osiągnęła stan 211 tomów, zwiększając się w okresie sprawozdawczym o 93 tomy.

V. Udostępnianie zasobu.

Zbiory Oddziału Archiwum PAN w Krakowie udostępniano bezpośrednio czytelnikom oraz pośrednio, prowadząc specjalne kwerendy. W okresie sprawozdawczym wzrosła liczba korzystających bezpośrednio ze zbiorów. Zanotowano 115 odwiedzin. Opracowano 30 kwerend.

Najlichniesze kwerendy dotyczyły materiałów biograficznych oraz działalności badawczej, wydawniczej i organizacyjnej uczonych polskich. Przygotowywano także kwerendy odnoszące się do spraw osobowych i administracyjnych Akademii. Poszukiwania dotyczyły m.in. następujących osób i spraw: Wł. Juszczkiewicza, M. Sokełowskiego, J. Mycielskiego, J. Pagaczewskiego, St. Wyspiańskiego, W. Spasowicza, J. Królikowskiego, T. Żebrowskiego, J. M. Rozwadowskiego, K. Beyera - oraz nazewnictwa chemicznego, Fundacji Suszyckich, ofiarowania księgozbioru C. Walewskiego Bibliotece AU, przejęcia przez b. Komisję Historyczną PAU rękopisów prof. B. Ulanowskiego, materiałów odnoszących się do pasterstwa wysokogórskiego, sprawy

tek Podczaszyńskiego, stypendiów PAU, sprawy autorstwa popiersia J. Lelewela. Wreszcie przygotowano dla kilku osób materiały stanowiące podstawę do zaświadczeń pracy w PAU. Omawiane kwerendy prowadzono na prośbę: Biblioteki PAN w Krakowie, Zakładu Chemii Fizjologicznej AM w Krakowie, Instytutu Historii PAN, Państwowego Instytutu Hydrologiczno-Meteorologicznego, Instytutu Sztuki PAN, Uniwersytetu Jagiellońskiego, Zarządu Administracyjnego Oddziału i Placówek PAN, Biblioteki Narodowej w Warszawie oraz indywidualnych pracowników nauki.

VI. K o n f e r e n c j e na miejscu ograniczały się w okresie sprawozdawczym do zebrań kwartalnych, na których omawiano zaplanowane prace - nadto odbyto kilka narad roboczych, a pracownicy Oddziału brali udział we wspomnianych już zebraniach w Warszawie.

VII. W s p ó ł p r a c a z i n n y m i i n s t y t u c j a m i rozszerzyła się poprzez nawiązanie ścisłych stosunków z Zakładem Historii Nauki i Techniki PAN, jako zasadniczym obecnie miejscem pracy dr D. Rederowej, pełniącej jednocześnie obowiązki kierownika Oddziału Archiwum. W ramach tej współpracy z Zakładem udzielona została również pomoc w sfinalizowaniu podjętego przez mgr J. Poradzisza opracowania tematu: "Działalność Komisji Balneologicznej Towarzystwa Naukowego Krakowskiego".

VIII. O p r a c o w a n i a .

Jan P o r a d z i s z kontynuował opracowywanie tematu: "Działalność polityczna konserwatystów krakowskich w latach 1918-1935" jako pracy doktorskiej przygotowywanej pod kierunkiem doc. J. Buszki /U.J./.

Andrzej K a m i ń s k i zmienił temat pracy doktorskiej na: "Polska i Rosja w latach 1704-1709" - pod kierunkiem prof. dr K. Piwarskiego /U.J./. Przygotowując materiały źródłowe korzystał ze stypendium PAN i przebywał 2 i pół miesiąca w ZSRR.

Oddział Archiwum PAN w PoznaniuI. Sprawy organizacyjne.

Zmiany nastąpiły na odcinku zatrudnienia. Nowy etat objęła z dn. 1.IV. mgr Anna Marciniak. Ponadto mgr Jan Szajbel przesunięty został do grupy dyplomowanych pracowników dokumentacji naukowej. Pracownicy Oddziału odbyli kilka podróży po terenie Wielkopolski oraz do Wrocławia. Wyjazdy te związane były z podstawową działalnością Oddziału. Mgr J.Szajbel przebywał na dwumiesięcznym stypendium naukowym w NRD.

II. Zasób.

Stan zasobu zwiększył się o około 3 mb. Przybytki objęły spuścizny: T.Grabowskiego /filologia romańska/, S.Glixellego /chemia rolna/, W.Schramma /ekonomia rol. - fragment/, L.Dobrzyńskiej-Rybickiej /filozofia - frag./ oraz depozyt Z.Czartoryskiego /rolnik i działacz społeczny - fragment/.

III. Prace porządkowo - archiwalne.

Mgr J.Szajbel uporządkował część materiałów zdeponowanej w Oddziale spuścizny S.Kozierowskiego. W toku pracy wyłączono i zewidencjonowano mapy oraz uporządkowano, złożono do teczek i po-foliowano korespondencję, tworząc 520 jedn.

Mgr Z.Wardęska przeprowadziła segregację wstępną całości materiałów L.Dobrzyńskiej-Rybickiej. Uporządkowała korespondencję, układając ją alfabetycznie. Oprócz tego wykonała inwentarz i wstęp do spuścizny Z.Moczarskiego, uporządkowanej w ub. roku.

Mgr A.Marciniak przeprowadziła przegląd wstępny spuścizny W.Schramma i wykonała spis fragmentu znajdującego się w Bibliotece Kórnickiej. Wobec perspektywy uzyskania tego fragmentu, przerwano prace nad spuścizną Schramma i podjęto segregację i porządkowanie spuścizny E.Schechtla.Dotychczas uporządkowana została częściowo korespondencja. Prócz tego mgr A.Marciniak wykonała kil-

ka pomniejszych prac porządkowych.

W zakresie prac metodycznych mgr J.Szajbel udzielał kilku instytutom PAN konsultacji w sprawie przedłożonych wykazów akt, kierował też pracami mgr Marciniak.

IV. Dział mikrofilmów i fotokopii.

Na zlecenie Dyrekcji kontynuowano akcję mikrofilmowania zbiorów poznańskich. Sporządzono 14 szpul zdjęć materiałów W. Pola i F.Ks.Malinowskiego.

Oddział otrzymał z Dyrekcji 63 szpul mikrofilmów, zawierających zdjęcia materiałów J.Lelewela, A.Bielowskiego, T.Czackiego, M.Handelsmana, F.Węzyka i in. Dział mikrofilmów, prowadzony przez mgr J.Szajbla, zinwentaryzował już większość uzyskanych nabytków - reszta m.in. materiały z archiwów i bibliotek szwedzkich, opracowane zostaną po otrzymaniu przez Oddział zapowiedzianego czytelnika.

V. Prace nad Inwentarzem Centralnym Materiałów Źródłowych do Dziejów Nauki i Techniki Polskiej.

Prace nad kartoteką uczonych wielkopolskich i pomorskich prowadzone były przeważnie na zasadzie umów zleconych, pod kierownictwem mgr Z.Wardęskiej. W zakresie kartoteki członków PTPN wykonano 135 kart pełnych /do 1931 r./, oraz 450 kart niepełnych. W zakresie kartoteki Tow.Naukowego w Toruniu sporządzono 830 kart niepełnych do 1939 r. oraz uzupełniono 20 kart do r.1932.

VI. Biblioteka podręczna. Stan księgozbioru

zwiększył się o 87 vol., z tego 19 vol. czasopism i 68 vol. książek. Z zakupów - względnie przekazane z Warszawy było 61 pozycji, a z darów 26 pozycji. Księgozbiorem opiekowała się mgr Z.Wardęska, opracowując katalogi alfabetyczny i działowy.

VII. Udostępnianie i popularyzacja zasobu.

Ze zbiorów Oddziału korzystały 23 osoby przy 31 odwiedzinach. Udostępnianie obejmowało materiały archiwalne, jak również kartoteki. Załatwiono ogółem 9 kwerend, oraz 2 wypożyczenia akt /z materiałów W.Knapowskiej/. Oddział spowodował opublikowanie 2 notatek informacyjnych o działalności APAN: w "Głosie Wielkopolskim" i "Ilustrowanym Kurierze Polskim". W "Biuletynie APAN" nr 5 ogłoszono artykuł K.Ślaskiego o spuściznach w zbiorach Oddziału.

VIII. Pracownicy Oddziału brali udział w zebraniach naukowych organizowanych przez Dyрекcję APAN. Mgr Z.Wardęska referowała inwentarz i wstęp spuścizny Z.Moczarskiego, a mgr A. Marciniak - plan porządkowania spuścizny E.Schechtle. Doc.dr K.Ślaski został w dniu 11.12 powołany do Rady Naukowej Archiwum PAN.

IX. Kontakty z instytucjami w kraju i zagranicą.

Współpraca Oddziału z Biblioteką Kórnicką oraz Archiwum Państwowym m.Poznań i Woj.Poznańskiego rozwijała się w dalszym ciągu bardzo korzystnie. Na mocy wewnętrznego układu instytucje przekazują sobie wzajemnie, stosownie do zakresu działania, napływające oferty sprzedażne i kwerendy. Oddział odwiedziło kilku przedstawicieli nauki zagranicznej, m. in. prof.Carl Stief z Kopenhagi oraz archiwistka Laura Kostadinowa z Archiwum Bułgarskiej A.N.

X. Prace indywidualne.

Jan Szajbel

Zbierał nadal materiały do pracy doktorskiej: "Działalność kulturalna wychodźstwa polskiego w Niemczech w latach 1890-1914".

Redagował t.10 "Śląsk" w Redakcji Dzieł Wszystkich Oskara Kolberga. Opracował i wygłosił na sesji Stacji Naukowej PTH w Słupsku referat: "Głównicy - bastionem polskości na Pomorzu Zachodnim".

Oddał do druku w "Biuletynie PAN" nr 6 inwentarz materiałów A.Wróblewskiego.

Zofia Wardęska

Kontynuowała opracowanie pracy doktorskiej: "Poglądy na wychowanie fizyczne w Polsce w dobie Odrodzenia". Otwarcie przewodu nastąpiło w grudniu ub.r. Przygotowała do "Kwartalnika Nauki i Techniki" artykuł o Z.Moczarskim.

Anna Marciniak

Uzyskała stopień magistra historii na podstawie pracy: "Ustrój polityczny związku wieleckiego do połowy XI w."

Kazimierz Ślaski

Opublikował:

- 1/ "Spuścizny w Oddziale Archiwum PAN w Poznaniu", "Biuletyn Archiwum PAN" nr 5/1962, s. 91-94,
- 2/ Wyniki poszukiwań źródłowych dotyczących kontaktów naukowych polsko-szwedzkich, dokonanych w zbiorach szwedzkich w 1959 r. - "Przegląd Historyczny" t.LII /1961, z.4, s.765-773,
- 3/ Rozwój osadnictwa na Pomorzu Słupskim w IX-XIII w. "Zapiski Historyczne" t.XXVII zesz.4, Toruń 1962, s.463-487,
- 4/ Ethnic changes in Western Pomerania - "Acta Poloniae Historica" t.VII/1962/ s.8-27,
- 5/ Wkład Joachima Lelewela w zakresie badań nad geografią historyczną - "Uniwersytet im.A.Mickiewicza w Poznaniu. Prace Wydziału Filozoficzno-Historycznego, Seria Historia, nr 9: Z badań nad pracami historycznymi Joachima Lelewela: Referaty i głosy dyskusyjne z sesji naukowej

- UAM zorganizowanej ku uczczeniu setnej rocznicy śmierci",
Poznań 1962, s. 171-179,
- 6/ Z zagadnień rozwojowych plemion bałtyjskich i zachodnio-
fińskich w okresie wczesnofeudalnym - "Światowid" tom
XXIV /1962/: Księga pamiątkowa ku czci prof. Wł. Antonie-
wicza, Warszawa 1962, s. 93-126,
- 7/ Polish post-war research on Pomerania's History - "Po-
lish Western Affairs" vol. II /1961/, nr 2, s. 334-352.
- 8/ Rec.: M. Rubow-Kalshne, Matrikelkarten von Vorpommern
1692-1698 nach den schwedischen Landesaufnahme, Leip-
zig 1960 - "Kw. Hist. Kult. Mat." R. X /1962/ nr 3-4,
s. 689-690.

Przygotował i oddał do druku fragmenty do pracy zbiorowej:
"Dzieje lasów, leśnictwa i drzewnictwa w Polsce", biorąc
też udział w pracach redakcyjnych tego wydawnictwa. Ucze-
stniczył w sędzię konkursowym na prace z zakresu historii
leśnictwa, jako delegat PTN. Wykonał szereg recenzji wydaw-
niczych. Brał udział w organizacji V Studium Pomorzoznaw-
czego w Koszalinie jako jego kurator naukowy oraz prelegent.
Nadto w ramach pracy społecznej pełnił funkcje przewodni-
czego komisji rewizyjnej Zarządu Oddziału ZNP przy PAN
w Poznaniu. Uczestniczył w różnych zebraniach komórki zwią-
zkowej, a także w zebraniach i sesjach Instytutu Zachodniego.

XI. Uwagi ogólne.

Dzięki akcji popularyzacyjnej prowadzonej przez Oddział do
Archiwum napływają coraz liczniejsze oferty sprzedaży spuścizn,
kwerendy itp. Rosną zadania wiążące się z opieką nad zasobem
narastającym w placówkach PAN i instytucjach pokrewnych. W r.
1963 spodziewać się można napływu akt, przekazywanych przez pla-
cówki PAN, co stworzy wiele dodatkowej pracy, wylania się więc
znów problem zwiększenia obsady personalnej Oddziału. W pracy
terenowej należy poświęcić większą uwagę środowisku szczeciń-

skiemu, gdzie poczynają już narastać spuścizny po zmarłych naukowcach.

x

x

x

Okres sprawozdawczy cechuje dalszy rozwój aktywności Archiwum PAN na wszystkich polach. Poważny postęp zaznaczył się w zakresie opieki nad zasobem aktowym narastającym w komórkach organizacyjnych i placówkach PAN. Wprowadzenie systemu bezdziennikowego, opartego o jednolity wykaz akt w Sekretariacie PAN, wdrożenie w znacznej większości placówek prac nad zmianą systemu biurowości, szereg zabiegów szkoleniowych i konsultujących, po przełamaniu pierwszych trudności i oporów - kierując tę dziedzinę pracy na zupełnie nowe tory. Równolegle zaawansowano prace nad porządkowaniem dawniej przejętych akt PAN, zapoczątkowując m.in. oczyszczanie ich z akt kat."B", których okres przechowania upłynął.

Poważny rozwój wykazały też prace w zakresie mikrofilmowania i fotografii, gdzie podjęto szeroką akcję zabezpieczającą. Planowo rozwijała się też działalność wydawnicza i popularyzacyjna.

Ważnym elementem w życiu Archiwum było ustabilizowanie jego sytuacji organizacyjnej, wyrażające się w nadaniu mu statutu, odpowiednio formułującego jego zadania, powołaniu na lat 5 kierownictwa Archiwum oraz ciał kolegialnych: Rady Naukowej i Komisji Oceny Zakupów.

Trudności lokalowe, z jakimi boryka się Archiwum zaostrzają się coraz bardziej. Tradycyjne już niemal zabiegi w tej dziedzinie, nie dają nadal żadnych wyników, co przy wzroście działalności, zwiększeniu stanu zatrudnienia, zagęszczeniu magazynów - stwarza sytuację groźną dla rozwoju pracy Archiwum.

W okresie sprawozdawczym, zwłaszcza w drugim półroczu, zaznaczyły się duże trudności wewnętrzne, wiążące się z przekwalifikowaniem części pracowników do grupy dyplomowanych pracowników dokumentacji naukowej. Trudności te i ich przełamywanie pochłaniały nieproporcjonalnie dużo energii i czasu, odbijając się niekorzystnie na toku pracy Archiwum PAN.

Wykaz ilustracji do "Biuletynu" nr 6

1. Pismo Wydziału Prasy Rządu Narodowego z 11.IX.1863 r. upoważniające Franciszka d'Abancourt do zwerbowania korespondentów z terenu Galicji Wschodniej do prasy powstańczej - oraz do założenia dziennika półurzędowego we Lwowie.
2. Rozkaz gen.M.Kruka-Heidenreicha z dn.1.XI.1863 r. nakazujący Franciszkowi d'Abancourt zebranie resztek rozproszonego oddziału powstańczego w woj.lubelskim.
3. Pismo pułk.Wł.Ruckiego z dn.4.XII.1863 r. upoważniające Franciszka d'Abancourt do formowania oddziału powstańczego.
4. Akt nominacji Franciszka d'Abancourt na stanowisko organizatora służby pogranicznej na granicy Galicji i woj.lubelskiego 6.X.1863 r.